

România literară

O ACTIVITATE EROICĂ,
PATRIOTICĂ, REVOLUȚIONARĂ

PROFUND OMAGIU

AFLATĂ la loc de înaltă cinste în calendarul solemn al prezentului românesc, ziua de 26 ianuarie polarizează într-o unică, imensă și unanimă vibrație colectivă sentimentele cele mai profunde și mai fierbinți ale întregului nostru popor față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, strălucitul conducător al partidului și al țării.

Este o dată aniversară încărcată de semnificații majore și proiectată la dimensiuni de simbol pentru noua istorie socialistă a patriei. Omagiind-o, omagiem de fapt activitatea neobosită și destinul unei personalități istorice excepționale, care a marcat hotărâtor și definitoriu destinele înseși ale națiunii noastre. România contemporană, România socialistă de astăzi reprezintă expresia cea mai pregnantă și totodată cea mai cuprinzătoare a acestui proces de transformare revoluționară desfășurat la vaste proporții —, și pretutindeni în lume imaginea ei este indestructibil asociată cu aceea a conducătorului său. Această identificare constituie recunoașterea cea mai deplină a contribuției fundamentale a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de ordin deopotrivă teoretic și practic, la făurirea noului chip al țării. În mod legitim, cu adâncă îndreptățire a faptelor, epoca de când tovarășul Nicolae Ceaușescu se află la conducerea partidului și a statului este denumită, în semn de unanimă apreciere, **Epoca Nicolae Ceaușescu**. O epocă de mărețe înfăptuiri în toate domeniile, o epocă fără precedent în istoria îndelungată a poporului român prin amploarea și caracterul mutațiilor produse, rezultat nemijlocit al concepției promovate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și al consecvenței sale activități revoluționare, puse în slujba realizării idealurilor socialismului și comunismului în țara noastră : astfel se înfățișează retrospectiv anii de când în fruntea partidului și a patriei se află ctitorul României actuale.

MARILE noastre succese obținute în cadrul acestui uriaș proces petrecut la scara întregii societăți românești exprimă acum o realitate istorică impresionantă și incontestabilă, ale cărei semnificații și dimensiuni sînt legate inseparabil de personalitatea, gîndirea și acțiunea secretarului general al partidului. Noul curs imprimat dezvoltării socialiste a țării după Congresul al IX-lea al partidului a fost determinat de înaintarea fermă a României pe coordonatele unei strategii politice, economice și sociale elaborate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și transpuse în viață sub directă și permanentă sa îndrumare. Eforturile întregului popor au fost dinamizate și mobilizate în vederea edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, a făuririi viitorului națiunii noastre așa cum prevede Programul partidului, document ce jalonează devenirea viitoare a țării în conformitate cu viziunea și concepția revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Energiile creatoare ale întregului popor sînt deplin angajate în înfăptuirea obiectivelor majore stabilite de Congresul al XIII-lea pentru actualul cincinal și în perspectiva anului 2000, iar faptele de muncă și dăruirea în activitatea desfășurată în toate sectoarele exprimă în chipul cel mai concludent omagiul pe care națiunea noastră socialistă îl aduce conducătorului partidului și țării cu prilejul aniversării a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de neobosită activitate revoluționară. Personalitate proeminentă a lumii contemporane, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești, tovarășul Nicolae Ceaușescu a contribuit într-o măsură fundamentală la sporirea cunoașterii României pe toate meridianele, la afirmarea poziției sale în viața politică internațională prin acțiuni și inițiative cu amplu ecou mondial.

SĂRBĂTORIND ziua de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu într-o însuflețită atmosferă de angajament patriotic și revoluționar, întrecă națiunea aduce astfel un profund omagiu ctitorului României socialiste de azi, marelui luptător pentru înfăptuirea deplină a idealurilor socialismului și comunismului în patria noastră, din toate inimile urindu-i LA MULȚI ȘI FERICIȚI ANI !

„România literară”

Nețarmuritul imn

Privesc la harta țării. Parcă-i vie !
I-a dat Partidul singele și ritmul.
Articulații : rodul, împlinitul ;
Ca-n primăvară, patria invie.

Culori și forme (noul relief)
Privirile pe hartă mi le-așin
Și fiecare-orăș rostește-un imn
Zoresc gigante aripi de sidef.

Și-oriunde raze-aștern pe noua hartă
Elogiul frumuseților mă poartă,
Partidul și-a-nscris rostul și tăria !

Mi-e țara mai slăvită : România !
Unit, cu-al său iubit Conducător
Partidul suie, drept, biruitor !

Al. Jebeleanu

România literară

Director : George Ivaşcu. Redactor şef adjunct : Ion Horea. Secretar responsabil de redacţie : Roger Câmpăneanu.

Revista revistelor

„Magazin istoric“

● Primul număr din acest an al revistei „Magazin istoric“ este dedicat glorioasei sărbători de la 26 ianuarie 1988, aniversarea zilei de naștere și a peste 55 de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, sub a cărui conducere patria noastră cunoaște cea mai înfloritoare perioadă din istoria sa mult milenară. Citor de țară și istorie, președintele Nicolae Ceaușescu s-a impus și se impune și ca strălucit interpret al valorilor fundamentale ale istoriei. Orientările și îndrumările sale au constituit și constituie pentru întreaga istoriografie un nescut izvor de învățăminte.

Semnează în acest număr omagial: Ion Popescu-Puțuri, Ștefan Pasca, Mihail Florescu, Virgil Căndea, Mircea Mușat, Ion Ardeleanu, Constantin Antip, Cristian Popăsteanu, Valeriu Buduru, Marian Ștefan, Eugen Gluck, Crina Sirbu.

Sint subliniate marile realizări obținute de poporul român în deceniile inaugurate de cel de-al IX-lea Congres al partidului, în anii de glorioasă istorie ai Epocii Nicolae Ceaușescu, epocă în care chipul patriei s-a îmbogățit cu mărețe edificii, cu impresionate magistrale ale progresului socialist, cu strălucite înfăptuiri istorice în toate domeniile de activitate — social, economic, științific, inclusiv în dezvoltarea istoriografiei —, România ocupând astăzi un loc de recunoscut prestigiu în lume. „Făuritor el însuși de istorie, participant, de aproape șase decenii, la toate etapele care au marcat drumul poporului român pe calea uriașelor transformări revoluționare ale societății, prin gândirea sa teoretică profundă, prin activitatea sa militantă, revoluționară, secretarul general al partidului a conferit istoriei românești noi și strălucitoare valențe — se arată în articolul **Inaltele virtuți ale istoriei**. Magistrul interpret al rosturilor istoriei, președintele Nicolae Ceaușescu a oferit, prin opera sa teoretică, și cea mai importantă carte de istorie a patriei“.

În articolul **Un om pentru istorie**, sint evocate înaltătoare momente din pilduitoarea biografie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, din lupta sa eroică în condiții aspre ale activității ilegale, organizată și condusă de P.C.R., energia fără seamă cu care a acționat împotriva exploatare și nedreptății, pentru apărarea intereselor fundamentale ale poporului, a independenței și suveranității patriei — repere dintr-o cronică a abnegației, dăruirii și curajului: „Fiului devotat al poporului român — se subliniază în articol — născut și crescut sub cerul minunat al patriei românești, în adâncă dragoste față de istoria, limba, cultura și civilizația românească, revoluționarului încercat, călăt în mari bătălii de clasă, tovarășului Nicolae Ceaușescu, istoria i-a incredințat misiunea de mare onoare și înaltă responsabilitate de a conduce destinele poporului său pe drumul glorios al revoluției și al

construcției socialiste și comuniste“.

Sint consemnate, sub titlul **Demonstrare și prestigiu**, strălucitele inițiative de pace și colaborare promovate de președintele Nicolae Ceaușescu, de partidul și de statul nostru. „Niciodată ca în anii Epocii Nicolae Ceaușescu politica externă a României nu a cunoscut un dinamism mai rodnic, o implicare mai activă în relațiile internaționale, ceea ce are ca rezultat principal un prestigiu neegalat în decursul întregii istorii românești“.

Studiul **Știința românească — amplă recunoaștere internațională** reliefează vasta activitate politică și științifică desfășurată de tovarășul Elena Ceaușescu — alături de cel mai iubit fiu al națiunii, de marele și încercatul revoluționar și conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Această prodigioasă activitate în slujba dezvoltării impetuoză a științei și învățămîntului românesc, a înfloririi culturii socialiste din patria noastră — se subliniază în articol — „este expresia la un înalt nivel a capacității de creație a poporului nostru, iar recunoașterea de care se bucură în lumea științifică internațională constituie un îndreptățit motiv de mîndrie patriotică pentru toți fiii patriei române“.

Sursă veșnic vie. Sub acest titlu este evidențiată înalta cinstire pe care secretarul general al partidului o acordă istoriei și mărturiilor luptei mult milenare a poporului nostru pentru progres și civilizație. „Nu a existat loc de seamă al istoriei noastre în care tovarășul Nicolae Ceaușescu să nu fi poposit în această perioadă de după Congresul al IX-lea, așa după cum nu a existat eveniment de seamă al istoriei patriei pe care să nu-l fi cinstit prin participarea sa la marile aniversări, cuvîntările rostite cu aceste prilejuri fiind tot atîtea emoționante mărturii ale respectului și dragostei nestinse pe care conducătorul de astăzi al partidului și țării le poartă luptei și jertfei înaintașilor“.

Numerose alte studii și articole, grupate sub genericul **Istoria în opera președintelui Nicolae Ceaușescu**, sint consacrate unor pagini semnificative din trecutul luptei poporului nostru pentru libertate și dreptate socială, pentru unitate și independență națională, pentru colaborare între popoare, în numele păcii, al progresului și civilizației omenirii. Este evidențiată dragostea de patrie ce a însuflețit dintotdeauna masele populare românești, care au apărut independența și neatrănarea pămînturilor strămoșesti, și-au unit eforturile în a spori tezaurul de cultură și civilizație lăsat moștenire de înaintași.

O bogată ilustrație alb-negru și color completează acest număr al revistei, imagini ce relevă strălucita civilizație faurită pe pămîntul românesc din cele mai îndepărtate timpuri și pînă la mărețele cîtorii ale prezentului, rod al talentului și muncii eroice a poporului român, iubitor de libertate și progres, de frumos, de pace.

R. V.

Viața literară

Manifestări omagiale consacrate aniversării tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

Expoziție jubiliară

● La Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România a fost deschisă o expoziție omagială dedicată operelor tovarășului Nicolae Ceaușescu.

În vitrine și panouri sint prezentate numeroase volume din diferite colecții ce cuprind lucrările Președintelui țării, fotografii ce reprezintă momente din cadrul marilor evenimente desfășurate în patria noastră, îndeosebi în ultimii douăzeci de ani.

Sub fotografia secretarului general al partidului, încadrată de steagurile tricolor și roșu, se pot citi aceste vibrante cuvinte: „**Partid, popor, o singură voință**“. În vitrina alăturată, între altele, sint expuse și antologiile de versuri și proză realizate de Uniunea Scriitorilor, dedicate tovarășului Nicolae Ceaușescu.

● Biblioteca „M. Sadoveanu“ din Capitală, în colaborare cu Consiliul municipal al pionierilor, au organizat o manifestare omagială dedicată tovarășului Nicolae Ceaușescu, sub genericul „Din inimă celui mai iubit fiu al poporului“.

La înfîlțirea dintre pionieri și scriitori au participat Pasănișoara Stoicescu, Irina Horea, Horia Aramă, Alex. Mironov. A avut loc, de asemenea, un recital de poezie patriotică, la care și-au dat concursul cercuri literare pionierești din cadrul municipiului.

● La Complexul „Grivița Roșie“ din București, Biblioteca „M. Sadoveanu“ a inițiat o seară literară omagială sub genericul „Din gîndirea social-politică a președintelui Nicolae Ceaușescu“, manifestare în cadrul căreia, Viorel Codită, de la Centrul pentru probleme de teorie și istorie militară, a vorbit despre „Făurirea statului unitar român, în concepția pre-

„Patriotismul literaturii române — tradiție și actualitate“

● Sub auspiciile Comitetului pentru cultură și educație socialistă al municipiului București, Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România și Muzeul Literaturii Române au organizat, pentru colectivul de oameni ai muncii de pe platforma Industrială „23 August“ din Capitală, simpozionul „Patriotismul literaturii române — tradiție și actualitate“.

Au luat cuvîntul și au citit din creația proprie scriitorii :

„Efigia iubirii întregului popor“

● În cadrul manifestărilor omagiale consacrate zilei de 26 ianuarie, actorii Teatrului Mic sustin vineri, 22 ianuarie 1988, spectacolul de poezie și muzică românească, **Efigia iubirii întregului popor**, în sala marii întreprinderi industriale

bucureștene I.A.M.R.C.T. Spectacolul Teatrului Mic se constituie ca un vibrant omagiu adus excepționalei personalități a celui care, de peste două decenii, cîrmuiește destinele națiunii române.

● În cadrul manifestărilor omagiale consacrate zilei de 26 ianuarie, actorii Teatrului Mic sustin vineri, 22 ianuarie 1988, spectacolul de poezie și muzică românească, **Efigia iubirii întregului popor**, în sala marii întreprinderi industriale

bucureștene I.A.M.R.C.T. Spectacolul Teatrului Mic se constituie ca un vibrant omagiu adus excepționalei personalități a celui care, de peste două decenii, cîrmuiește destinele națiunii române.

● În organizarea Centrului de librării București, la clubul I.C.T.B. s-a desfășurat simpozionul „Literatura română în anii Epocii Ceaușescu“.

Cu acest prilej, s-a deschis o expoziție de carte și a avut loc recitalul de poezie „Cîntînd un om, cîntăm o țară“ susținut de actorii al teatrelor bucureștene.

● „Teatrul în anii de creație și împliniri al Epocii Ceaușescu“ s-a intitulat expunerea lui Nicolae Dragos, prefată la prezentarea piesei „Jonești“ de Platon Pardău, ce a avut loc în sala mare a Teatrului Național din București.

● „Teatrul în anii de creație și împliniri al Epocii Ceaușescu“ s-a intitulat expunerea lui Nicolae Dragos, prefată la prezentarea piesei „Jonești“ de Platon Pardău, ce a avut loc în sala mare a Teatrului Național din București.

● „Teatrul în anii de creație și împliniri al Epocii Ceaușescu“ s-a intitulat expunerea lui Nicolae Dragos, prefată la prezentarea piesei „Jonești“ de Platon Pardău, ce a avut loc în sala mare a Teatrului Național din București.

De asemenea, s-a inaugurat și o nouă ediție a concursului interjudețean de creație poetică și de critică literară „Porni Lușcăfăruș“.

● Aniversarea a 138 de ani de la nașterea lui Mihail Eminescu a fost marcată la Casa de cultură a sindicatelor din Pitești de evocarea literară „Eminescu — poet universal“.

La Palatul culturii și la Liceul economic din Pitești a avut loc medaliul literar „Mihail Eminescu“ și scara literară „Eminescu — glasul etern al poeziei românești“, iar la Biblioteca județeană din aceeași localitate s-a deschis o expoziție de carte.

● Aniversarea a 138 de ani de la nașterea lui Mihail Eminescu a fost marcată la Casa de cultură a sindicatelor din Pitești de evocarea literară „Eminescu — poet universal“.

La Palatul culturii și la Liceul economic din Pitești a avut loc medaliul literar „Mihail Eminescu“ și scara literară „Eminescu — glasul etern al poeziei românești“, iar la Biblioteca județeană din aceeași localitate s-a deschis o expoziție de carte.

● Aniversarea a 138 de ani de la nașterea lui Mihail Eminescu a fost marcată la Casa de cultură a sindicatelor din Pitești de evocarea literară „Eminescu — poet universal“.

La Palatul culturii și la Liceul economic din Pitești a avut loc medaliul literar „Mihail Eminescu“ și scara literară „Eminescu — glasul etern al poeziei românești“, iar la Biblioteca județeană din aceeași localitate s-a deschis o expoziție de carte.

● Aniversarea a 138 de ani de la nașterea lui Mihail Eminescu a fost marcată la Casa de cultură a sindicatelor din Pitești de evocarea literară „Eminescu — poet universal“.

Întîlniri cu cititorii

ședintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu“.

● La cenaclul literar „Săgetătorul“, condus de scriitorul Tudor Opris, a avut loc un recital poetic omagial dedicat tovarășului Nicolae Ceaușescu, de către elevii de liceu din Capitală, sub îndrumarea Comitetului municipal U.T.C. și a Inspectoratului școlar al municipiului.

● La Cooperativa meșteșugărească „Îmbrăcămintea“ din municipiul Craiova, Asociația scriitorilor a organizat o seară de poezie și proză dedicată tovarășului Nicolae Ceaușescu, Partidului Comunist Român.

Au participat Valentin Mihail, Ion Colan, Emil Borghină, Ioana Dinulescu. Manifestarea a cuprins un concurs de literatură patriotică, fiind distinsă poeta Anca Doșa.

● La Institutul Agronomic din Timisoara s-a des-

Manifestări Eminescu

● Biblioteca centrală pedagogică a organizat la sediul din Str. Zalomit nr. 12 un simpozion dedicat lui Mihail Eminescu.

Au prezentat comunicări: acad. Radu Voinea, președintele Academiei Republicii Socialiste România, prof. dr. doc. Mihail Drăgănescu, membru corespondent al Academiei, prof. dr. doc. George C. Moisil, dr. George Anca, directorul Bibliotecii Centrale Pedagogice.

Actorul Ion Caramitru a recitat din opera poetului.

● La Liceul Economic nr. 3 din Capitală s-a desfășurat un simpozion despre primele ediții ale poeziilor lui Eminescu.

Au luat cuvîntul Gh. Bulgar, Edgar Papu, Magdalena Vătanianu.

A recitat poeme de Mihail Eminescu actrița Iuliana

Clugulea de la Teatrul „Giulești“.

● În județul Botoșani, în întreprinderi, școli și alte instituții, în case de cultură, cămine culturale au avut loc sezoari literare, colocvii, evocări privind opera eminesciană, cunoașterea ei, precum și despre dezvoltarea creației literare actuale.

Membrii cenaclurilor Uniunii Scriitorilor din Botoșani și Suceava Ion Beldeanu, George Damian, Marcel Mureșan și Dumitru Tiganic au participat la sezoari literare organizate la Botoșani, Dorohoi, Pomirila, în alte locuri pe unde poetul a trecut.

La casa memorială de la Ipotești s-a deschis expoziția „Caietele lui Eminescu“ și s-a desfășurat colocviul „Eminescu și locurile natale“. În sala teatrului „Mihail Eminescu“ din Botoșani, sub

În spiritul colaborării

● Asociația Scriitorilor din Iași a primit vizita poetului american William Jay Smith, însoțit de reprezentanți ai ambasadei S.U.A. la București. Cu acest prilej au fost luate în discuție probleme actuale ale literaturilor română și americană.

● Aflată în vizită la Timisoara, la invitația Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, traducătoarea Spaska Kanurkova, din R. P. Bulgaria, s-a întîlnit cu membrii Comitetului de conducere al Asociației Scriitorilor din Timisoara și cu un grup de redactori ai revistelor „Orizont“ și „Knjivni Jivot“.

SEMNAL

● Grigore Alexandrescu — POEZII. Antologie, tabel cronologic și crestomatie critică de Doina Comloșan. (Editura Facla, 180 p., 17,50 lei).

● Duiliu Zamfirescu — OPERE. Vol. VI. Părțile I—II. Volumul cuprinde publicistica și memorialistica din perioada 1909—1921. Ediție îngrijită în colecția „Scriitori români“ de Ioan Adam și George Adam. Note și glosar de Ioan Adam. (Editura Minerva, 380 + 396 p., 58 lei).

● Tudor Arghezi — SCRIERI. Vol. 37. Proze. Volum îngrijit de Mitza Arghezi. (Editura Minerva, 460 p., 23,50 lei).

● Ion Agârbiceanu — FEELEAGĂ. Povestiri și nuvele. Antologie, prefată, tabel cronologic și crestomatie critică de Const. Mohanu. (Editura Facla, 256 p., 16,50 lei).

● Ion Barbu — POEZII. PROZA. PUBLICISTICA. Ediție îngrijită de Dinu Pillat; antologie de Mihail Dascal. Repere istorico-literare realizate în seria „Patrimoniul“ de Mihail Dascal și Maria Rafailă. (Editura Minerva, 352 p., 14 lei).

● Sextil Puseariu — ISTORIA LITERATURII ROMÂNE. Epoca veche. Ediție îngrijită de Magdalena Vulpe; postfață de Dan C. Mihailescu. (Editura Eminescu, 270 p., 17,50 lei).

● Ion Ianoși — SUI. MUL IN SPIRITUALITATEA ROMANA. Colecția Curente și sinteze (Editura Meridiane, 333 pag., 15 lei).

● Heana Vulpescu — SARUTĂ PĂMÎNTUL A CESTĂ. Roman. Coperta, macheta artistică și prezentarea grafică: Romulus Vulpescu. (Editura Cartea Românească, 484 p., 23,50 lei).

● Radu Vaida — CERCUL DESCHIS. Roman. (Editura Cartea Românească, 196 p., 10 lei).

● Vasile Adăscăliței — ISTORIA UNUI OBICEI. Plugușor. (Editura Junimea, 156 p., 9,25 lei).

● Elena Tăciu — ROMANTISMUL ROMÂNESC. Un studiu al arhetipurilor. Volumul III în seria „Momente și sinteze“. (Editura Minerva, 436 p., 21 lei).

● Dan Bogdan — PE URMELE LUI ION GHICA. O carte, cum explică autorul în Argument, „de largă popularizare a vieții și operei lui Ion Ghica“. (Editura Sport-Turism, 221 p., 12,50 lei).

● Ion Potopin — GHEORGHE LÖVEN-DAL (Editura Meridiane, 51 pag., 48 planșe și ilustrații, 34 lei).

● George Pascu, Iosif Sava — MUZICIENII IASULUI. (Editura Muzicală, 206 p., 21,50 lei).

● Antoine Golă — MUZICA DIN NOAPTEA TIMPURILOR PÎNĂ ÎN ZORILE NOI. Traducere de Iosif Igiroșianu (vol. I) și Lida Igiroșianu (vol. II). (Editura Muzicală, 480 + 496 p., 51 lei).

● CONSTELAȚIA LIREI — Antologia poezilor din R.S.S. Moldovenească, cu un cuvînt înainte de Ioan Alexandru. Au colaborat la realizarea antologiei scriitorii D.R. Popescu, Mircea Tomuș, Arcadie Donos și Ioan Alexandru. (Editura Cartea Românească, 379 pag., 22,50 lei).

● Ales Adamovici, Daniil Granin — CARTEA BLOCULUI — Leningrad-Septembrie 1941—ianuarie 1944, traducere din limba rusă, cuvînt înainte și note de Janina Ianoși (Editura Politică, 302 pag., 19 lei).

LECTOR

Cu poporul, pentru popor!

ADEVĂRATUL om politic, adevăratul conducător politic este produsul și sinteza vieții societății în mijlocul căreia se naște și trăiește. În consecință, omul politic este — și nici nu poate fi altfel — un cunoscător profund, exponentul avizat al preocupărilor și al aspirațiilor colectivității umane pe care o reprezintă.

Conducătorul poporului și al partidului nostru, secretarul general al partidului, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a născut și prima parte a copilăriei a trăit-o în mijlocul unei colectivități sătești. A cunoscut apoi viața de muncitor, integrându-se de la o vîrstă fragedă în colective muncitorești. S-a afirmat de tînră ca intelectual avînd strînse legături cu intelectualitatea democratică a țării. Nicolae Ceaușescu exprimă în personalitatea sa o chintesență a trăsăturilor fundamentale ale poporului român, iar opera sa este cu adevărat expresia contemporană cea mai strălucită a spiritualității românești înscrisă în universalitate.

Întreaga tinerețe a tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost marcată de marele imperativ al luptei împotriva exploatării și asupririi de orice fel, pentru libertate și dreptate socială și națională, pentru propășirea poporului român. Biografia sa se însoțește cu cele mai importante evenimente din istoria luptei antifasciste și antihitleriste a poporului român, din deceniul patru, a luptei sale pentru apărarea păcii, a prieteniei și înțelegerii cu celelalte popoare: procesul muncitorilor cefești din 1934, procesul politic de la Brașov din 1936, marea demonstrație antirăzboinică, antihitleristă, din capitala României de la 1 Mai 1939. Epoca acelor lupte antifasciste de mare importanță, datorită cărora s-a reușit să se frîneze pentru o vreme ascensiunea legionarilor spre putere și împingerea României în orbita Germaniei naziste, reprezintă o contribuție importantă a poporului român la cauza generală a antifascismului.

Ne este mereu vie în minte imaginea tînrului revoluționar care a condus, din însărcinarea partidului, reorganizarea Uniunii Tineretului Comunist, în 1939, iar apoi, după 23 August 1944, prezența sa dinamizatoare în vîltoarea participării României la războiul antihitlerist, chemînd tineretul, întreaga națiune să muncească și să lupte împotriva cîmpitorilor țării, a armatelor hitleriste și horthyste.

Minunatele sale calități de revoluționar și patriot înflăcărat au fost continuu dezvoltate în condițiile noi create în țara noastră ca urmare a victoriei Revoluției de eliberare națională și socială din august 1944, în luptele purtate de masele muncitoare, conduse de partid, pentru înfringerea forțelor reacțiunii și cucerirea puterii politice și economice în stat, în întreaga activitate de refacere și reconstrucție a economiei naționale, de democratizare a țării, de organizare a societății românești pe baze socialiste. Întreaga sa viață s-a împlinit cu toate marile momente ale luptei glorioasei noastre partid pentru victoria revoluției și construcției socialismului în România.

Prin funcțiile pe care le-a deținut în acea perioadă în conducerea partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat în primele rînduri ale conducerii Revoluției de eliberare socială și națională a țării, acumulînd un uriaș tezaur de experiență politică. S-a aflat în fruntea unor comitete regionale de partid, s-a evidențiat ca ofițer superior în armata română, a făcut parte din cadrele de conducere a agriculturii, a activat intens în conducerea partidului în toată perioada de după Eliberare. Toată această experiență de partid și de stat, de clocotitoare viață politică, a forțat caracterul și orientările sale principale privind dezvoltarea poporului român. Datorită acestor orientări, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ales din 1965 în fruntea partidului, s-a înscris ca deschizător al unei noi epoci în istoria țării și a poporului român, epocă devenită a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, epocă numită, pe bună dreptate, Epoca Nicolae Ceaușescu.

INTRAT în galeria marilor personalități, a marilor oameni pe care i-a dat poporul nostru în decursul multimilenarei sale istorii, președintele Nicolae Ceaușescu a ridicat prestigiul țării și al poporului român în lumea contemporană, tocmai prin modul cum l-a înțeles, l-a înfățișat lumii și s-a identificat cu aspirațiile și idealurile sale.

Noi, românii, ne-am obișnuit să auzim numele președintelui României rostit cu respect pe toate meridianele globului. Trebuie însă să fim conștienți că dacă numele secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a intrat în conștiința lumii contemporane, acesta este rezultatul unui efort colosal al poporului și al președintelui țării. Niciodată un conducător al unei țări ca România nu

a dobîndit un asemenea prestigiu pe plan internațional, cum a dobîndit președintele Nicolae Ceaușescu.

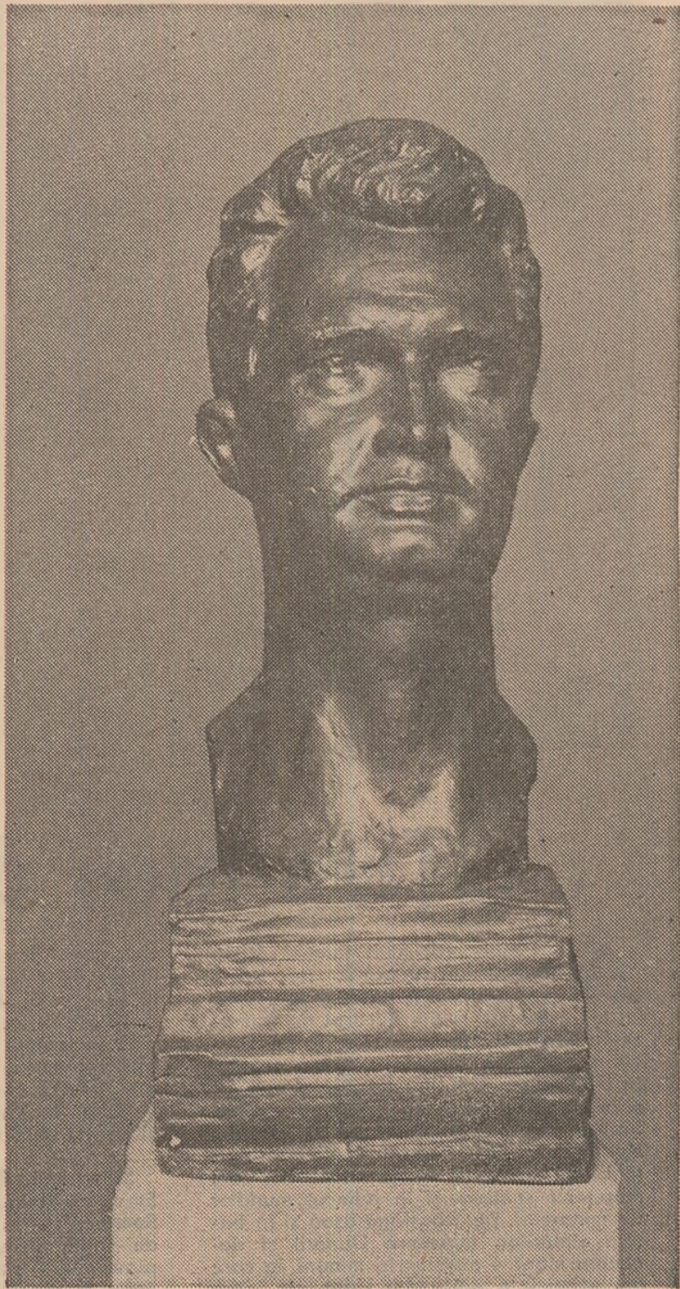
Prestigiul președintelui României socialiste în toate țările de pe planeta noastră, stima de care se bucură în fața șefilor de state ca și a simplilor cetățeni, largă audiență a ideilor sale, scrise sau rostite impun, fără îndoială, numele secretarului general al partidului nostru la loc de cinste, ca o personalitate remarcabilă în istoria contemporană. Personalitatea președintelui Nicolae Ceaușescu este convingătoare, impune tuturor prin faptul că el vorbește în numele poporului său, exprimă voința acestuia, oglindește tradiția gîndirii și culturii acestui popor, vasta lui muncă de construcție socialistă pe care o conduce și o însuflețește el însuși. În fruntea partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a afirmat ca înflăcărat promotor al noului, ca militant hotărît împotriva a tot ceea ce este învechit, depășit de realitate, a tot ceea ce frînează mersul înainte, veghind neobosit ca întreaga politică a partidului să fie cu adevărat emanația voinței și aspirațiilor clasei muncitoare, ale poporului, în deplină concordanță cu cerințele vremii, cu schimbările care au loc în societate. Vasta activitate desfășurată de secretarul general al partidului pe tărîmul gîndirii social-politice, al generalizării teoretice a practicii revoluționare — activitate concretizată în elaborarea și fundamentarea unor teze și concepte de mare valoare teoretică și practică cu privire la problemele de bază ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism — a înarmat partidul și poporul cu orientări principiale și clare, a îmbogățit patrimoniul cunoașterii științifice și creației istorice a epocii noastre.

Dînd un înalt exemplu al spiritului revoluționar, tovarășul Nicolae Ceaușescu a inspirat partidul în stil de muncă avînd drept trăsături definitorii legătura indisolubilă cu masele largi ale poporului, consultarea permanentă a oamenilor muncii și atragerea lor activă la întreaga activitate de conducere, investigația aprofundată a realităților, examinarea minuțioasă a problemelor, abordarea lor într-o viziune de largă perspectivă. Este un titlu de mîndrie socialistă a țării noastre că, în perioada deschisă de Congresul al IX-lea al P.C.R., politica partidului a fost în mod organic elaborată prin consultarea permanentă a poporului, cu participarea sa nemijlocită, dialogul viu cu masele cele mai largi, atragerea lor la dezbaterile tuturor problemelor care privesc dezvoltarea țării afirmîndu-se ca principală metodă de conducere.

INCREDEREA nestrămutată de care se bucură tovarășul Nicolae Ceaușescu din partea clasei muncitoare, a țărănimii și intelectualității, a tuturor cetățenilor patriei își are izvorul în îndelungata sa activitate revoluționară de aproape șase decenii, desfășurată în numele celor mai scumpe valori ale poporului român, în aportul său hotărîtor, novator și de profund orizont științific la elaborarea și realizarea politicii partidului, în abnegația și eroismul cu care a apărât și apără interesele supreme de bunăstare, independență și pace ale națiunii noastre. Tovarășul Nicolae Ceaușescu este, în acest fel, identitatea și portdrapelul unui curs istoric nou, profund regenerativ, al creativității, al aripilor larg desfășurate, identitatea cugetului și voinței de progres material și spiritual, simbolul unității, libertății și demnității națiunii noastre socialiste în lumea contemporană.

Prin gîndirea social-politică și prin întreaga sa operă revoluționară, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus și aduce o magistrală contribuție la îmbogățirea de către partidul nostru a tezaurului teoretic al socialismului științific cu experiența revoluției și construcției socialiste din România, la configurarea unei înalte viziuni istorice despre timpul nostru. Dacă astăzi partidul este mai mult ca oricînd inima mereu tînără a națiunii noastre, întruchiparea gîndurilor, voinței și idealurilor sale, aceasta se datorează faptului că, de-a lungul deceniilor de neîncercată luptă revoluționară, dar, mai ales, în ultimii 23 de ani, de cînd în fruntea sa se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, el a știut să făurească și să consolideze, ca bunul cel mai de preț, legătura strînsă cu masele, cu poporul din rîndurile cărui s-a născut. Este un adevăr profund gravat în conștiința poporului nostru că toate victoriile acestei perioade sînt legate nemijlocit de activitatea prodigioasă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de rolul său decisiv în regîndirea, într-o perspectivă novatoare, a întregului proces de edificare a noii societăți și, în acest cadru, de definire într-o concepție originală a locului partidului în societate, a modalităților de înfăptuire a rolului său de forță politică conducătoare, de centru vital al întregii națiuni.

Ion Popescu Puțuri

PORTRET de Ion Jalea

Destin de patrie

I-a fost dat acestei patrii, cum nu-i altă mai frumoasă, s-aibă-n fruntea ei Bărbatul neobosit și înțelept, care chibzuie întruna să ne fie casa casă, conducîndu-ne pe drumul cel mai sigur și mai drept.

I-a fost dat acestei patrii cunoscută-n lumea-ntrăagă s-aibă parte de lumina unui ev mereu aprins și prin glasul Lui, de pace, toată Terra să-nțeleagă că purtăm în firea noastră un destin pașnic, nestins.

I-a fost dat acestei patrii în izbîndă să rodească, fruntea să-și înalțe-n soare sub statornic tricolor, împlinind cum se cuvine scumpa glie strămoșească, precum pasărea măiastră rotunjind prin timp un zbor.

I-a fost dat acestei patrii care suie în amiază sa-aibă azi la cîrmă Fiul cel mai vrednic dintre fii ce spre era comunistă, demn, ca un Erou cutează, ridicînd în lume faima scumpei noastre Români!

Ioan Vasiliu

Ianuarie

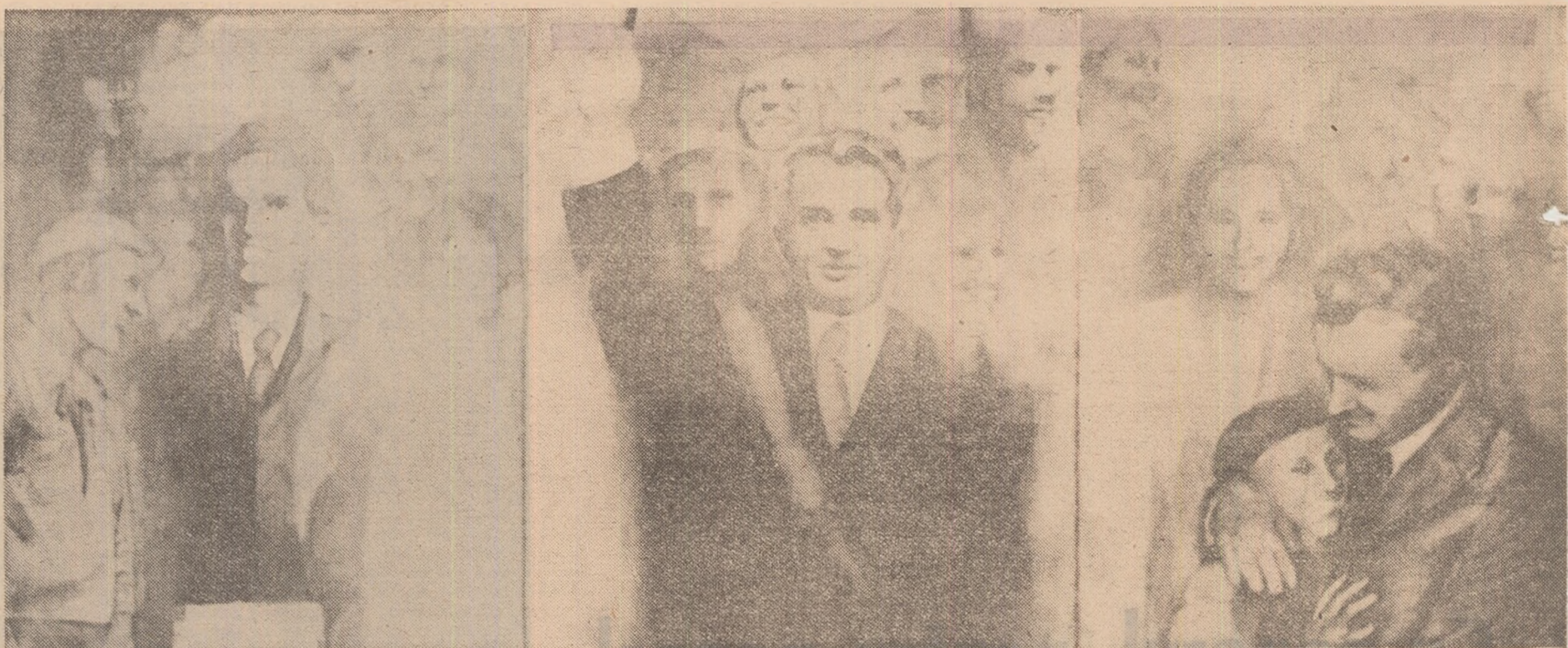
Ianuarie, stelarule albastru,
Cînd scrii pe trunchii iernilor — UNIRE,
Noi știm că ești zămislitor de astru,
În comunistă țării devenire.

El ne-a-nvățat, cu litere de soare,
Cu slove de lumină și de vînt
Plini de-adîncimi, de sunet și culoare
Cum să intrăm, albaștri, în cuvînt.

Și-am coborît, — luceferi de lumină,
În Epoca de Aur și de Zbor,
Cu fruntea de Ianuarie senină
Pe cîmpul străjuit de Tricolor.

Și facem legămînt cu glas fierbinte
Eroi lingă Eroul brav aduni-i
Să înălțăm albastrul din cuvinte
Pe luminosul cer al Națiunii.

Constantin Vărășcanu

TRIPTIC EROIC de Wanda Mihulea

„Țara mea de glorie, țara mea de dor“

AM cutreierat mult țara și pretutindeni am urmat-o. Am păzit șantierele, am urcat munții spre izvoare, m-am bucurat de frumusețea fără seamăn a satelor și de strălucirea nouă a orașelor; m-am scăldat în imensitatea lanurilor de griu și porumb și în paradisul de livezi și podgorii; m-am bronzat ca pe o plajă de aur la vilvătăia splendidelor focuri veșnice ale metalurgiei, ale uriașelor uzine moderne, ale mărețelor șantiere și în adincul munților de minereuri, pe Transfăgărășan și în bătaia vînturilor, deasupra Dunării și deasupra mării — privești și minuni, la care am ucenicit o parte din viață, cu care m-am desfătat și încă nu am cuprins totul. Pretutindeni, pe unde am umblat, mi-au răsărit mereu în suflet versurile adolescente ale lui Eminescu: „**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie — Țara mea de glorie, țara mea de dor**“... Ce aș fi fost în stare să îi doresc României decît tot ceea ce vedeam, tot ceea ce în cale mi se desfășura: Patria nouă, în plină înflorire, strălucitoare.

Am umblat din cînd în cînd și prin lume, am văzut țări, orașe, mari capitale și sate, giganți industriali și arhitectură grandioasă și omenire de tot felul — și de toate m-am bucurat și le-am admirat. Am văzut țările, toate, prinse într-o înflăcărată competiție de dezvoltare — lumea în întrecere cu ea însăși. În mod firesc, am trăit mereu o comparație și am încercat să măsoar uriașele noastre eforturi pentru dezvoltare, pentru construcție, pentru modernizare, pentru a ține pasul în lume. Și m-am cutremurat de mîndrie și de iubire și de recunoștință pentru România, pentru Conducerea României: ne aflăm printre țările înfloritoare, sîntem printre vîrfurile construcției, ale creației, ale creativității — de la construcția industrială, de la construcția de orașe și opere grandioase, de la modernele lanuri de griu și porumb, pînă la cele mai înalte lanuri ale electronicii, ale electrotehnicii, ale ingineriei, ale științei și creației. Am realizat și realizăm tot ceea ce se realizează în știință și în industria celor mai avansate țări din lume. Și avem toate condițiile să realizăm totul și chiar mai mult decît se realizează în lume. La lumina acestei realități, clară pentru oricine, și de la înălțimea la care ne aflăm — imi răsar din nou în suflet versurile lui Eminescu: „**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie — Țara mea de glorie, țara mea de dor**“... Ce aș fi în stare să îi doresc României decît tot ceea ce vedem — această înflorire și această măreție și demnitate, în mijlocul căreia trăim, pe care o făurim cu mintea și cu brațele noastre, sub înțeleapta, generoasă noastră Conducere și partidului și a țării.

FIECARE adolescent trăiește în viața lui o clipă, un ceas cînd se simte brăzdat, ca de un luceafăr, la lumina căruia are revelația și grandoarea unei uriașe chemări, a unei nepieritoare opere, pe care să o realizeze, pe care s-o dăruiască țării lui, omenirii și prin care să innobileze, să transforme lumea: „**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie**“... Unii pierd pe drum această revelație a adolescenței lor, cei mai mulți intră de tineri în jugul de aur al acestui ideal. În viața pe care i-o știm — sau care va rămîne mereu neștiută — Eminescu a realizat acest „**Ce-ți**

doresc eu ție, dulce Românie“... Nemuritoare opera, incununăta cu **Luceafărul**. — și în care a absorbit, a filtrat și a cristalizat, ca un diamant uriaș, cuprinzînd în infinita, fascinantă lui arhitectură întreaga noastră spiritualitate de la origini pînă la noi și secole multe înainte — trudă fantastică, neîndurătoare — dar și biruitoare a secolelor și a mileniilor.

Și — iată, la aceeași vîrstă, la care Eminescu scria „**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie**“ — la un interval de mai puțin de șapte decenii — un alt adolescent providențial, escortat de un jandarm, depăna în gîndul lui, pe drumul casei părintești, aceleași versuri ca și Eminescu. Dacă am reuși să le adunăm, să auzim gîndurile lui, de la tribunalul Brașovului, de la închisoarea întunecoasă, escortat de jandarm, pe lungul drum pe sub salcîmi, spre casa părintească, la Scornicești! Nu știm exact tot ce a gîndit și cum au sunat în sufletul lui cuvintele, de-a lungul drumului, pînă acasă. Gîndurile, pe care astăzi le traducem în fapte uriașe, răsunătoare, atunci pe drum nu se auzeau, un poem nescris rămînea pe urmele pașilor lui. Dar erau aceleași versuri adolescente — de data aceasta mai clare și mai cutezătoare, ale unui mare poet luptător, vizionar, adus din închisoare —, le rostise limpede, ca pe un poem și ca pe un jurămint, la procesul de la Brașov, transformîndu-l într-o tribună înaltă a Revoluției. Și le-a rostit mai tirziu, și tot ca pe un jurămint de credință, de la tribuna Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român — și în înălțătorul moment, cînd și-a incins eșarfa tricoloră de primul Președinte al României. „**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie, țara mea de glorie, țara mea de dor**“... Și ceea ce a visat Eminescu — a visat și realizează Președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, într-o continuitate de mari destine și legi ale devenirii noastre. Cele două genii cristalizatoare de uriașe energii ale poporului român se întîlnesc în această sete și febră creatoare, în această capacitate de a construi — Eminescu, în aria infinită a poeziei, a culturii; tovarășul Nicolae Ceaușescu, în spațiul prometeic al gîndirii politice, revoluționare, al construcției, al transformării României — în aspirația de a crea o țară nouă și o lume nouă. Și la Eminescu și la tovarășul Nicolae Ceaușescu guvernează vocația operei concepută pe planuri vaste, vocația operei totale, demiurgice, pentru Patrie, cu generoase deschideri spre universalitate, spre întregul cosmos omenesc — Patria nefiind o ființă izolată în spațiu. Se întîlnesc în același gînd și sub acea generoasă constelație genială a menirii lor: „**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie**“... Dacă Eminescu s-ar întoarce acum printre noi și, după firea lui, ar cutreiera România făurită de poporul român, — geniul nostru național și-ar recunoaște visul în tot ce va vedea și, din sufletul înflăcărat, și-ar încheia poemul: „**Dulce Românie — asta ți-am dorit!**“.

FILOSOFIIL culturii noastre au descoperit cum în capodopera **Luceafărul** — se află absorbită ca într-un diamant întreaga opera a lui Eminescu. Și așa este. Iar dacă înaintăm puțin investigația: în întreaga, în uriașa operă a lui Eminescu

descoperim — cum am mai spus — cristalizată, cuprinsă într-un diamant al cosmosului românesc, întreaga noastră spiritualitate, de la origini pînă la noi și secole, milenii, în continuare. Acestea sînt legile în lumea genilor. Vom avea, cred, norocul și fericirea să trăim și să descoperim și să ne bucurăm, pe deplin, de construcția României moderne, după grandiosul proiect al Președintelui Nicolae Ceaușescu. „**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie**“, pe drumul de la închisoare, spre casa părintească, după ce, din boxa tribunalului, cutremurase țara. Capodopere ale construcției socialiste în România — Transfăgărășanul, Magistrala albastră traversînd Dobrogea, fantastica modernizare a Bucureștilor, strălucitorul Centru civic al Capitalei; Metroul Bucureștilor, gîngoașă capodoperă, Dimbovița; uriașele sisteme de irigații și noi cuceriri ale pămîntului, splendida, noua Revoluție agrară, construcția de tractoare, de avioane, de vapoare, de aparatură electronică, uriașă industrie de mașini grele — și minerii, și petroliștii, energeticienii în adincul lor, și navigatorii noștri pe oceanele lor; magnificul complex feroviar și rutier — podurile Fetești-Cernavodă; strălucitoarea înălțare a orașelor și a satelor, uriașele salturi ale științei, ale ingineriei, ale industriei — țara plină cu laboratoare, cabinete, cîmpuri experimentale, stațiuni de cercetare, tălănice lăcașuri pentru cercetare — nu enumerăm totul, nu ndrăznesc să inventariez tot ce-nseamnă, azi în România, măreție. Vreau să spun, doar, că în fiecare dintre aceste capodopere ale construcției socialiste în România — asemeni capodoperei **Luceafărul** — sînt cuprinse, diamantizate toate energiile spirituale și materiale ale României. Vise și proiecte care păreau de ordinul imaginarului și al fantasticului — prin voința și tenacitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu și eforturile partidului, ale poporului întreg, au devenit opere trăinice. Eminescu a cristalizat, de la origini și pentru milenii, o arhitectură a spiritualității românești; Nicolae Ceaușescu — de asemeni, din milenii și pentru milenii, absoarbe, cristalizează și înfăptuiește această uriașă sete de a construi, în planul grandioasei Construcții, al Ctitoriei României — și în planul ideologiei, al construcției politice, al științei revoluționare, al arhitecturii unei lumi noi, în România și în lumea întreagă — o nouă orînduire în lume, clădită pe echitate și pace.

ASTFEL, cele două genii ale noastre se întîlnesc, se completează în aspirațiile lor milenare, devin o forță a noastră, uriașă, și ne călăuzesc împreună. Din rădăcinile cele mai adînci ale vieții patriei noastre, urcă prin uriașul arbore, în ramurile cele mai înalte, două mere de aur, luminîndu-se între ele și revărsîndu-și lumina asupra noastră: să credem în lumina și atotputernicia lor, în puterea lor vizionară, în aspirațiile lor, în forța lor cristalizatoare de destin românesc, de libertate, de independență, de demnitate, în setea lor de pace în lume, de dreptate în lume, în setea lor de umanitate. „**Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie**“... Asemenea miracole sînt rare — ca și cele mai însemnate fenomene cerești. Aș îndrăzni să spun că tot ceea ce cuprindem și construim și înțelegem noi acum — sînt fragmente, sînt doar capitole, secvențe, pe care le con-

struim, în care sîntem cuprinși — și nu avem nici orizontul și nici timpul să le vedem, să le înțelegem în întregime — să le aprofundăm, să ne bucurăm pe sură, deși este viața noastră, uriașă — și pentru noi și pentru viitorime. S-ar putea spune că încă nu sîntem pregătiți sau obișnuți să cuprindem, să înțelegem în totalitatea ei, în amploarea, în complexitatea, în armonia și în desăvîrșirea și trăinicia ei uriașă operă pe care o construim — deși îi simțim măreția și frumusețea. Cum am fi arătat noi, unde am fi fost noi — România — pe scara omenirii, dacă nu am fi realizat tot ceea ce am realizat. Și se numește România nouă și se numește Epoca de aur, Epoca Nicolae Ceaușescu! „**Țara mea de glorie țara mea de dor!**“...

TRANSFĂGĂRĂȘANUL sufletului nostru. În urmă este numai Istorie — clară, cîntă, victorioasă epopee, așteptîndu-și scriitorii, istoricii, filosofii, arheologii, politologii! Înainte, cît toată zarea — este numai Transfăgărășan, cuprinzînd în el asemeni **Luceafărului**, toate înălțimile noastre. De aici înainte este numai Transfăgărășan și numai sfîntă țînere de minte despre cum am urcat și de unde am urcat și numai Transfăgărășan! Transfăgărășan în Transfăgărășan, zare în zare — uriaș reflector în urmă, uriaș reflector deasupra noastră, un uriaș reflector înainte, din zare în zare pînă acolo, de unde nu va mai fi posibilă nici o întoarcere în acele adîncuri, din care urcăm — nici pentru România și nici pentru vreun suflet al ei — decît numai urcăm, în continuare, și zare nesfîrșită și măreție și independență și libertate și demnitate și umanitate și uriașă țînere de minte. De pe muchiile cele mai înalte ale celui mai înalt Transfăgărășan — această hieroglifă de aur a vredniciei și a eroismului nostru — alt Transfăgărășan ni se arată, ne cheamă din zare, ne poruncește să urcăm. De aici înainte, la înălțimile la care am ajuns, vînturile, furtunile, viscoalele, lumina, aerul — toate se schimbă. Sînt uragane în lume, valuri și pirjoluri și noi înarmări și explozii, cutremure și lăcuste de tot felul în lume. Sîntem obișnuți cu înălțimile la care am ajuns! De aici înainte, în sus — Patria și dragostea de Patrie — spirit revoluționar, competență profesională, cinste față de om și față de muncă se numesc; devotamentul, iubirea, unitatea, solidaritatea noastră știință și conștiință și dragostea de patrie se numesc. Firul de iarbă gîndește, griul gîndește și tinărul vlăstar și uriașul furnal și oțelul și planșeta proiectantului și zăcămintele din adînc și riul și ramul și uriașul agregat și uriașă uzină și lumina din lampă și microscopul și calculatorul și pereții laboratoarelor și amfiteatrelor — și încă o infinitate de energii ale Patriei gîndesc și se numesc iubire de Patrie. Prin strălucirea sa Patria își cinstește astăzi Conducătorul. Cu suflet de aur și gîndire de aur poporul român își sărbătorește Conducătorul. Prin Opera sa, strălucitoare și trăinică — Patria se cinstește pe sine, își cinstește și sărbătorește, întru mulți ani, înainte, Conducătorul.

Traian Coșovei

■ Oamenii de artă, de cultură din toate domeniile trebuie să se angajeze ferm și să creeze cu poporul și pentru popor, să se inspire din izvorul viu, veșnic al națiunii noastre, din creația și din felul de a fi al poporului nostru. Numai o asemenea activitate literar-artistică, de toate genurile, inspirată din munca și

viața poporului va avea, într-adevăr, o contribuție uriașă la întreaga operă de transformare a societății, de formare a omului nou, cu înalt spirit revoluționar, constructor conștient al socialismului și comunismului în România !

NICOLAE CEAUȘESCU

OMAGIU de Zamfir Dumitrescu

Cultura acestor ani

ÎN anii aceștia, pe care îi sărbătorim, cultura a devenit un imens bun comun în România contemporană. Valențele ei structurale o demonstrează a fi una dintre cele mai dinamice forțe ale umanității aflată în mers progresiv pe aceste pământuri. În concepția acelor care o orientează și o făuresc, cultura în esențialitatea ei, un continuu, eșecul proces creator de valori noi, totdeauna profund umaniste. În țara noastră cultura nu este atributul unor minorități elitiste, privilegiate, ci un imens bun indivizibil, o operă colectivă care este generată de efortul fiecăruia și al tuturor, pentru a exprima din semnele gândirii și ale artei, cu profunde sensuri, aspirațiile umanității.

Așa cum s-a mai putut afirma, istoria autentică nu este echivalentă cu o desfășurare cronologică de evenimente, ci suma valorilor spirituale, a operelor de civilizație pe care generațiile și le-au transmis succesiv, ca torțele lam-padoforilor. Niciodată, în patria noastră, creatorii de valori spirituale, oamenii aflați în serviciul culturii n-au tăiat legătura cu masele, totdeauna doritoare de a se împărtăși de la cunoaștere, adevăr și frumusețe. În exercitarea „delicatei profesii de creator”, ei s-au socotit totdeauna factorii stimulatori, germeii unui vast proces formativ, de modelare a condiției umane.

Ca și marii creatori din trecut, nezoalați de viața socială, alături totdeauna de popor în clipele cruciale ale destinului său istoric, oamenii de cultură ai României contemporane, și-au pus întreaga lor energie creatoare în slujba colectivității pentru a înregistra și transmite freacă plină al umanității acestor pământuri.

Sub impulsul fertilizator al Congresului al IX-lea al partidului, inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii de cultură ai patriei noastre au exprimat esența socială, etică, structural umanistă a culturii, afirmându-se drept adversari hotărâți ai oricăror idei noive care ar căuta să ridice ziduri între variatele forme ale activității umane, stabilind ierarhii absurde de valori, tulburând sentimentul statornic de solidaritate, baza întregii vieți și a oricărei creații umane. Ei sunt însuși de voința puternică de a face ca luminile culturii să se răsfrângă asupra tuturor.

În această efervescență plenară se poate observa și emulația acelor care tind nu numai să se împărtășească de la izvoarele culturii, ci și să se înscrie în rândurile creatorilor de valori spirituale. Revistele literare sînt asaltate de forțele acestor numeroși aspiranți, cenacurile înfloresc pretutindeni, în năzuința legitimă a fiecăruia de a-și transmite o profundă impresie, propria vibrație în impact cu universul inconjurător. Dar este absolut clar că nu orice aspirant poate deveni un creator de artă. Oricît de intens ar fi elanul, tenacitatea, voința încordată, toate aceste elemente însumate pentru exercitarea unei activități spirituale nu vor cristaliza în diamantul scăpător în mii de focuri al artei, fără existența talentului. Însușirea culturii și modelelor nu va putea crea un scriitor sau artist, arta fiind cel mai dificil dintre meșteșugurile umane, o infinită căutare și zbatere pentru desăvîșirea expresiei. Trebuie să existe acest mare dar natural, această inefabilă vocație pe care o poate cizela, dar nu genera, însușirea culturii. Descoperirea talentelor a putut să fie o datorie a acestor ani. Orice creator al artei vine pe lume cu o voce proprie, pentru a transmite un mesaj sigilat cu pecetea de neconfundat a personalității sale. Dar în același timp, un creator al artei reprezintă și un moment culminant al conștiinței colectivității căreia îi aparține. Totdeauna un scriitor adevărat aruncă un strigăt nou lumii, adăugînd o pagină de vibrație clară literaturii. În glasul lui, în concordanță cu coralitatea vocilor poporului de care este legat prin mii de fibre sensibile, se va presimți totdeauna puternică selea de dreptate și de frumusețe, aspirație spre o eră de adevăr și de libertate deplină.

Coarda cea mai vibrantă a inspirației contemporane este patriotică, iar literatura este afirmată hotărît sub acest semn astral, fără nici o oscilație. Realizările de valoare ale culturii acestor ani urmează itinerarul rațiunii clare, cîntînd viitorul revoluției și progresul uman. Literatura acestor ani este închinată frumuseții, adevărului, fericirii pe acest pămînt, gândirii care zboară, științei experimentatoare, inimii inflăcărare, frunții înalte, nemuritoare tinereții.

Alexandru Balaci

Splendide împliniri

GENERĂȚIEI mele, cea care, a pășit în anul 1950 pe băncile facultății, i se inocula ideea unei nete și categorice rupturi între cultura dintre cele două războaie și ceea ce a urmat după 1944. Imaginea unei adevărate sahare spirituale, din care răsăreau timid și inexplicabil citeva opere, era cu tenacitate cultivată de la catedra universitară, în reviste și ziare, în studiile de așa-zisă estetică tipărite în vremea respectivă. Încercări de a reinscrie în circuitul firesc al valorilor noastre spirituale opere aparținînd în exclusivitate domeniului ficțiunii — și nicidecum celui al ideologiei — erau repede și drastic puse la punct, astfel că pledoariile trebuiau totdeauna „luate de la capăt”. Poate părea ciudat astăzi, mai ales celor ce n-au trăit acea epocă sau celor ce au trăit-o dar au uitat, că într-un interval destul de scurt (1948—1964) aceleași pledoarii se repetau, poate uneori cu mai multă pasiune, dar totdeauna înconjurînd afirmațiile într-o plasă de precauții, de negații, de delimitări și de retractări. Nu infirziau reacțiile, care bineînțeles nu aveau în vedere nici valoarea, nici semnificația operei discutate, ci îndrăzneala de a ieși din viziunea dogmatică, preconcepută, care etichetase epoci, curente, autori, opere. Iar cînd unele din lumina tiparului reacția era și mai veoperele pentru care se pledase vedeau hementă, creînd panică, determinînd retrageri chiar și de pe pozițiile deținute pînă atunci.

De aceea procesul început după cel de-al IX-lea Congres al partidului este impresionant prin amploarea lui cantitativă și în egală măsură prin dimensiunile lui calitative. El a avut continuitate și nu a cunoscut perioade de recul, de stagnare, de revenire, de reluare sisifică. Desigur, de la o ediție la alta, imaginea s-a nuanțat, s-a îmbogățit, opera unui scriitor a fost cunoscută nu numai prin citeva lucrări ci în întreaga ei desfășurare. Procesul a fost nu numai unul de continuitate în sensul reținerii unor noi autori și a unor noi opere, dar el a dus la schimbarea structurală a unor concepte și noțiuni, a făcut ca viziunea asupra perioadei interbelice să fie cea adevărată și anume aceea a unei mari epoci de cultură, a unui timp fast pentru spiritualitatea românească. Faptul că în perioada respectivă s-au manifestat și curente politice, filosofice și estetice retrograde, ce au vehiculat idei nocive pe toate aceste planuri nu diminuează valoarea calitativă a întregului și a fiecărei opere în parte, nu ne dă dreptul să privim epoca dintr-o perspectivă negativă. Dimpotrivă, înfruntarea unor direcții contrarii pune și mai mult în lumină valoarea curentelor, tendințelor, autorilor și operelor

prin care cultura românească din acea epocă a trecut într-un nou stadiu, acela al împlinirilor, al sintezelor, al sincronizării cu marile direcții ale literaturii și gândirii universale.

AM mai avut prilejul să spun că procesul acesta nu poate fi considerat încheiat și că niciodată el nu va cunoaște un final. Opere — mai ales cele aparținînd domeniului istoriografiei, filosofiei, memorialisticii — își așteaptă apariția, dar tipărirea lor nemaifiind ingradită de obtuzități birocratice și dogmatice avem toate motivele să privim cu încredere viitorul. Dealtfel, anul care a trecut ne-a demonstrat acest fapt iar perspectivele celui care începe sînt pe acest tărîm cit se poate de îmbucurătoare. Nu sînt partizanul unui optimism factice dar cred că valorificarea moștenirii culturale cu tot ceea ce implică: studii, comentarii, eseuri reprezintă unul din capitolele cele mai însemnate ale spiritualității românești de astăzi.

Cel ce privește fenomenul și din perspectiva receptorului, a conștientului de literatură va observa că reverberațiile lui au avut consecințe fertile asupra conștiinței publice. Acești douăzeci și doi de ani de valorificare a perioadei interbelice nu au modificat numai perspectiva noastră, a celor ce discutăm, interpretăm, edităm operele perioadei ci — fapt deosebit de important — însăși conștiința cititorului. Și nu numai a cititorului care prin formație, educație avea unele tangențe sufletești cu epoca ci și a generațiilor mai tinere sau foarte tinere. Astfel că fiecare nouă tipărire, fiecare readucere în circulație a unor opere considerate de noi bine și chiar foarte bine cunoscute a echivalat fără nici o excepție cu o redescoperire. Iată cum cercul se închide în mod fericit de fiecare dată lăsînd pentru viitor împliniri și mai sesizante pe noi orbite. Dar fenomenul acesta nu poate fi privit numai în aceste dimensiuni. Operele acestei perioade participă la ceea ce secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Raportul la recenta Conferință Națională a partidului socotea a fi imperativul educării patriotice a tuturor cetățenilor țării noastre. Ceea ce oamenii noștri de cultură au creat mai prețios în trecut reprezintă una din dimensiunile esențiale ale educației patriotice. Ceea ce s-a împlinit pînă acum și ceea ce vom adăuga, la noi cote ale profunzimii, ale îndrăzneției creatoare, reprezintă omagiul pe care îl aducem acum, cei ce lucrăm pe acest tărîm, celui ce a deschis, în 1965, căile unui proces cu atîtea splendide împliniri.

Valeriu Râpeanu

Laudă și cinstire

Celui care înalță omul la nivelul Omului, orașul la nivelul Orașului și satul la nivelul Satului ; laudă Lui, marelui conducător, care frumos le înalță pe toate la nivelul visurilor noastre cu poporul și pentru popor, laudă celui puternic și drept — fruntea gânditoare a patriei, laudă pururi și cinstire, strategului și-arhitectului înțelept.

Dăruire

De foarte tînăr prețuim un nume atît de românește sunînd în Carpați și la Dunăre. Faptele-i puse-n cîntarul drept ca oglinda, spun mai mult decît cuvintele... Fără preget se dăruie întreg și pînă la capăt marilor idealuri românești în constelația comunismului.

Radu Felecan

OMAGIU de Eugen Palade

I

Partidul Comunist Român unește
tot ce e-n țară drept, frumos și bun
prin el, gândirea patriei gindește
Partidul Comunist Român unește
prezentu-nalt cu înaltul vis străbun !

Partidul Comunist Român păstrează
în ființa lui, ființa-ntregii țări
mai liberă, mai demnă, veșnic trează
Partidul Comunist Român păstrează
superbele, spre culme, înălțări !

Partidul Comunist Român e dorul
de-a fi pe culmi de timp netulburat
spre comunism urmind Conducătorul
Partidul Comunist Român e dorul
vulturilor de veghe din Carpați !

Partidul Comunist Român ne-ndeamnă
să-naintăm din nimb în nimb prin vremi
din primăveri spre aurul din toamnă
Partidul Comunist Român ne-ndeamnă
să fim asemeni aștrilor supremi !

Partidul Comunist Român e treapta
tăiată dintr-un munte de cleștar
slăvită fie-i, grandioasă, Fapta
Partidul Comunist Român e treapta
spre orizonturi fără de hotar !

Partidul Comunist Român e-n țară
 imaginea venind din viitor
cuprinsă-ntr-o magnifică brătară
Partidul Comunist Român e-n țară
dimensiunea-ntregului popor !

Partidul Comunist Român revarsă
puterile pământului în noi
să-și reaprindă torța iarba arsă
Partidul Comunist Român revarsă
în țară riuri, riuri de eroi !

Partidul Comunist Român desprinde
din creuzet uman cristalul pur
în care ochiul zilei se aprinde
Partidul Comunist Român desprinde
sublimul viitorului contur !

Partidul Comunist Român e-o torță
pină departe, calea luminind
e forță din a României forță
Partidul Comunist Român e-o torță
de adevăr, de pace și de gând...

Partidul Comunist Român există
ca primăvara, sub zăpezi, prin ierni
să nu-și deschidă floarea clipa tristă
Partidul Comunist Român există
și prin partid am devenit eterni !

II

Izvorul, ești, al riului ce trece
fertilizind pământurile țării
ca Dunărea tăindu-și porți de piatră
prin muntele acestui ev de dor
ești drumul drept și nimbul de lumină
infapt în zare, piscul înălțării
unde ne chemi cu glas de epopee
ardentul glas inveșmintat în zbor !

Vii din adînc, din matricea fierbinte
a visului visat din totdeauna

viteaz și demn și drept, gu-nțelepciunea
părinților ce urcă din păgîni
și prin vifoniți am trecut cu tine
în frunte și am fost cu tine una
proiecție de dragoste de țară
pe orizontul anilor fierbinți...

Euritmii de piatră-au fost, pe zare
de setea din adîncuri proiectate
cînd ne pindeau pirjолurile negre
și-aveam în loc de inimă prhidei
ci în columna dragostei de țară
ne-am dăltuit și dreptul de cetate
și-am așezat statuile de lapte
pe soclul comunistelor ideii !

Izvorul, ești, al riului ce trece
fertilizind pământurile țării
Ca Dunărea ce-și taie porți de piatră
prin muntele acestui ev de dor
căci tu, partid, în epoca de aur
ne proiectezi pe culmile-nălțării
acolo, unde, în zenit, ne cheamă
al patriei iubit Conducător !

III

Cel ce nu știe clipa de odihnă
și vatră vie și-a făcut din clipă
și clipei noi i-a dat din clipa veche
de veșnicii, obrazul său brăzdat
este Bărbatul care-n sine poartă
pentru cutezătorul zbor, aripa
ne-a dat un țel, spre comunism, în viață
și-ardent, pe sine însuși ni s-a dat !

Caligrafia gândului de pace
se profilează, calmă, din cuvinte
și în adînc, în spațiul fără umbră
ca-ntr-un poem magnific se aștern
neclătinate puncte cardinale
care ne-arată calea înainte
spre viitor, căci numai viitorul
e sensul comunismului etern !

IV

Purtăm în suflet, pură, o tribună
de frăgezimi și limpede candoare
iubirea noastră pentru libertate
ca o coloană fără de sfîrșit
un dor e-n noi, de Pasăre Măiastră
și rana veche-a zborului ne doare
dar așteptînd transfuzia de soare
ne-a dat puteri, încrederea-n partid !

Necontenit, își pune viața nouă
pecetea ei pe fiecare faptă
și în efigia-i monumentală
e tot ce este mai înalt, mai demn
e năzuința noastră de mai bine
pe tija ei, gândirea înțeleaptă
și este, mai presus de tot și toate
statornicul partidului îndemn !

Privind în ochii lui de cutezanță
prin care trece lacrima brății
pe care o purta spre înălțime
al dragostei de patrie condor
izvor, sub orizonturi limpezi treci
fertilizind pământurile țării
ca Dunărea ce-și taie porți de piatră
prin muntele acestui ev de dor !

SUITĂ EROICĂ

V

Ne-am bucurat de toate cîte sint
izvoare din adînc, de bogăție
de harul românescului pămînt
de-a fi mai rodnic, mai deplin să fie !

Ne-am bucurat de pacea din oglinzi
ca lacrima-n iubire să reție
un chip pe care-n suflet îl cuprinzi
ca pe un cîntec, mai al tău să fie !

Ne-am bucurat nespuse de toți, cu ei,
de fete, de băieți și de soție
de frumusețea lor-sublim temei
ca viața mai frumoasă să ne fie !

Cum să nu-ți fiu cu viața mea dator
cînd smulgi din timp pecetea de măreție
și-mi prinzi de umăr aripi pentru zbor
ca zborul nostru mai înalt să fie !

Slăvit să fii în vers necontenit
partid, a vieții noastre garanție,
punct cardinal al inimii-n zenit
e viața noastră, datorită fie !

VI

Mă luminezi cu gândul tău, cu Fapta
sporind adîncul inimii tezaur
căci tu ești cea dintîi, spre visuri, treapta
cătrec incinta epocii de aur
unde se-nalță, străbătînd prin vreme
columnele istoriei albastre
sub cumpenele sferelor supreme
din marmura independenței noastre...

Doar tu mă sprijini ori și cînd și-ori unde
pe șantierul marilor orașe
retortele ideilor profunde
devin laboratoare uriașe
sub veghea ta înaltă se arată
ca o imensă, a timpului dogoare
traectoria gândului curată
ca să cunune brazda din ogoare
cu soarele ce s-a topit în griu
cutremurat și griul de uimire
în flautul luminii de la briu
să-și distileze cîntecul de mire !

Tu faci un semn și se deschide cartea
cuvîntului, un început de zi e
din marele întreg deși ești partea
prin tine se îmbracă-n poezie
eroică, poporul meu, prin tine
cutezător, își ia spre zare zborul
căci tu, partid, ești ctitor de destine
și-n patria luminii ești poporul

Cristalizat pe-adîncile retine
de-acum, prefigurează viitorul !

VII

Văd nava amiral a marii fapte
alunecînd pe mările lădeii
purtînd un steag străbătător prin vremi
al dragostei de viață pe catarg
la cîrmă-i stă, cutezător, partidul
cu ochi curați ca floarea orhideii
cu suflet larg, cuprinzător de zare
decît oceanul timpului mai larg...

E nava amiral a năzuinței
întregii lumi, a luptei pentru pace
pe unde trece, se cunună-n mare
tumultos, talaz după talaz
cu zarea din azur diamantină
și sfarmă neagra noapții carapace
căci nava amiral, triumfătoare
e nava comunismului viteaz !

Și noi, pe nava amiral, a faptei
înaintăm cutezători prin vreme
cu ochii la cîrmaciul fără teamă
cel mai decis și cel mai înțelept
Pe fruntea lui senină ca amiaza
cu nimbul năzuințelor supreme
și așezînd la temelie țării
bătaia vie-a inimii din piept
pe nava amiral înainteză
spre comunism, pe drumul cel mai drept !

Ion Potopin

■ Creația literar-artistică din patria noastră trebuie să fie originală, patriotică și umanistă. Numai așa va răspunde cerințelor poporului și totodată va contribui la îmbogățirea culturii și artei universale. Nu imitația, nu uniformizarea, ci diversitatea, redarea specificului propriu al fiecărui popor înseamnă adevă-

rata creație artistică și literară. Așa cum am menționat și în alte împrejurări, în realizarea unei literaturi cu un înalt conținut educativ, trebuie să se manifeste puternic personalitatea și originalitatea fiecărui scriitor.

NICOLAE CEAUȘESCU

OMAGIU – tapiserie de Ileana Balotă

Largi perspective

CESTE scriitorul sau, în genere, artistul? Ca să restringem întrebarea la relația dintre el și societate, răspunsul nu poate fi altul decât: exponentul ei, cu sau fără voia ei, deliberat sau nu. Firește, condiția implicată a exponențialității este talentul sau geniul, care-i împrumută simțurilor, simțirii și gândirii mijloace superioare de percepție și de expresie. **Hora Unirii**, creația lui Vasile Alecsandri, în prima ei variantă, răspândită la marea adunare populară de la Blaj (3/15 mai 1848), cînd poporul a strigat: „Vrem să ne unim cu Tara” a devenit apoi un instrument principal al propagandei în vederea unirii principatelor, cu toată prigoana autorităților, iar autorul ei se putea mindri cu poezia pe care o numea Marsilieza românilor. De pe urma lui Andrei Mureșanu, aprins patriot și luptător, dar și poet, n-a rămas decât **Un răsuneț**, al cărui îndemn nepieritor „Deșteaptă-te române!” a însuflețit obștea transilvană autohtonă în vederea finală a actului istoric de la 1 Decembrie 1918.

Am amintit câteva exemple de literatură cu forță mobilizatoare, tocmai pentru că autorii acestor poezii au dat rostire sentimentelor obștești, electrizându-le.

Pe un alt plan, al vieții afective intime, poezia de iubire, de la prea puțin literara romantă a texturilor, pusă pe muzică, pînă la acordurile adînci ale lirei eminesciene, corespunde și ea așteptărilor celor ce trec, au trecut sau vor trece prin momente similare de viață și de aspirații.

Pentru că m-am rezumat pînă acum pe exemple arhicunoscute, fie-mi îngăduit să trec la altul, mult mai puțin notoriu.

Poet de îndrăznețe concepții cosmice, mult regretatul nostru coleg, academicianul Alexandru Philippide, în cea de a doua culegere de poezii ale sale, **Stînci fulgerate** (1930), își începea poezia **Schimbă pentru un autoportret**, cu acest vers lapidar: „Lumea începe și sfîrșește-n mine”. Ne amintim că la lectura stihului, am avut impresia că este expresia unui individualism romantic exacerbat, al

unui neadaptat la condițiile existenței în lumea noastră a tuturor, care este patria și cu aceasta am trecut mai departe, la citirea celor 23 de versuri. Deși metafora melcului (poetul folosea vocabula **culbec**) părea a marca izolarea voită a poetului, închiderea meditativă în sine, cele ce urmau mi-au dat asigurarea ancorării poetului în viață și în societate. Într-adevăr, gîndirea poetului se preciza în acest fel: „Singur? Ce vorbă lipsită de-nteles! / Sint tu și el și voi atît de des! / De-atîtea ori Sfinx și Edip / Trăiesc în mine ca o pădure-n mii de frunze. / Ca vîntu-n mîi de fire de nisip”.

Cu alte cuvinte, poetul nu se singularizează decît aparent, nu se izolează decît tocmai pentru a-și preciza mesajul, socotit să fie însă expresia simțirii și gîndirii unanime.

PUNIND accentul pe forța motrice a activităților creatoare, cu ocazia istoricului Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu a deschis literaturii și celorlalte arte, aceste largi perspective: „Artei și literaturii le sint proprii preocuparea pentru continua înnoire și perfecționarea creatoare a mijloacelor de exprimare artistică, diversitatea de stiluri; trebuie înlăturată orice tendință de exclusivism sau rigiditate în acest domeniu. Esențial este ca fiecare artist, în felul său propriu, păstrîndu-și individualitatea artistică, să manifeste o înaltă responsabilitate pentru conținutul operei sale, să urmărească ca ea să-și găsească drum larg spre mintea și inima poporului”.

Aceste cuvinte, departe de a suna în deșert, au găsit un larg ecou în conștiința scriitorilor și artiștilor, care au înțeles că a sunat un alt ceas, de eliberare de sub constrîngerile proletcultismului și ale sociologismului vulgar. Sub aceste noi auspicii, literatura ultimilor douăzeci și trei de ani s-a putut bucura de un alt climat de creație decît cel din ajun și a răspuns cu însuflețire programului ce i se desfășura în plină libertate.

CARPAȚII

I. Fantastici sint — dacă stăm să ne gîndim bine — acești munți.
Ei sint cîpțușiți cu tot felul de minerale, de la aur pînă la uraniu. Și tot ei ne parfumează gura cu fragi.

II. Fantastici sint — dacă stăm să ne gîndim bine — acești munți.
Ei pot adăposti tot felul de vietăți, dintre care nu lipsește vipera, a cărei mușcătură e fatală. Și tot ei ne parfumează gura cu fragi.

III. Fantastici sint — dacă stăm să ne gîndim bine — acești munți.
Ei sint acoperiți de uriașe păduri, în care lumea devine solemnă ca într-un templu. Și tot ei ne parfumează gura cu fragi.

IV. Fantastici sint — dacă stăm să ne gîndim bine — acești munți.
Ei ne îngăduie să ne măsurăm istoria în mii de ani. Și tot ei ne parfumează gura cu fragi.

V. Fantastici sint — dacă stăm să ne gîndim bine — acești munți.
Ei adăpostesc, în cuiburi inaccesibile, cele mai îndrăznețe pasări dintre cîte străbat azurul. Și tot ei ne parfumează gura cu fragi.

VI. Fantastici sint — dacă stăm să ne gîndim bine — acești munți.
Ei zimțuiesc zarea cu piscuri, pe care fulgerele cad, cutremurînd sub sărutarea lor de foc temelile lumii. Și tot ei ne parfumează gura cu fragi.

VII. Fantastici sint — dacă stăm să ne gîndim bine — acești munți.
Ei dau la iveală o puzderie de riuri, care pornesc spre miazănoapte și răsărit, spre miazăzi și apus, făcînd din roata țării o roată cu spițe de argint. Și tot ei ne parfumează gura cu fragi.

VIII. Fantastici sint — dacă stăm să ne gîndim bine — acești munți.
Ei păstrează pe fiecare stîncă amintirea unui strop de singe. Și tot ei ne parfumează gura cu fragi.

Geo Bogza

Aceasta s-a concretizat în același fecund interval prin manifestările de masă artistice, sub numele „**Cîntarea României**”. Vizitînd în același an, al Congresului al IX-lea, activul de partid din regiunea Bacău, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „În regiunea dv. ați avut oameni ca Creangă, Mihail Sadoveanu, Calistrat Hogaș, Bacovia și alții, care au făcut cinste culturii românești. Fructificînd condițiile existente astăzi și care sint înfînit mai bune decît cele avute de ei, trebuie să vă străduiți să ridicați din rîndurile oamenilor muncii, ale populației țării noastre, noi talente, capabile să ogîndească prin arta lor, prin scrierile lor, preocupările, munca, lupta poporului nostru”.

Credem că nu ne înșelăm văzînd în această ultimă frază premisele nașterii și răspîndirii peste toată țara a unei noi sensibilități artistice colective, întemeiată pe tradițiile multiseculare de rostire, cîntec și joc, ale talentatului nostru popor. Epitetul nu este gratuit. Ne străduim de un secol să intrăm biruitori în competiția literaturii și artei universale, cu unele rezultate pozitive, nu

însă la nivelul celor scontate, în timp ce „artele minore”, adică cele populare, se bucură în ochii străinilor de un interes și o prețuire, ambele superioare. Albasturul de Voroneț, ceramica, țesăturile, de la „Iie” ce l-a inspirat pe Matisse, pînă la cele mai prețuite covoare vechi, călugării, naiul, exprimă în mai mare măsură specificul național, decît literatura și chiar artele plastice, cu excepția unor personalități din trecut, Brîncuși și Enescu, exponenți geniali ai sensibilității populare. Am urmărit și urmăresc cu sporită bucurie desfășurarea de variație caleidoscopică, de pe vastele piețe noi ale orașelor noastre sau de pe poienile din toate unghiurile țării, a „**Cîntărilor României**”, adevărate concursuri etnografice și artistice, chemate să dea un nou impuls atît creației populare, cit și descoperirii talentelor tînuite pînă în ajun și menite să se afirme. Mai nesecată decît sondele și minele din tezaurul nostru subpămîntean este rezerva de talente ale poporului, pe zi ce trece învederîndu-și potențialul.

Șerban Cioculescu

CINTAREA ROMÂNIEI — compoziție de Elena Uță Chelaru

Cetatea Cărților

ACĂ vorbim despre o cetate a metalurgiei, o cetate a chimiei sau una a petroliștilor, — de ce n-am putea vorbi, alegoric, și despre o cetate a cărților? O cetate puternică și frumoasă, menită să definească la modul plenitudinar epoca în care trăim, creăm, visăm, uniți în cuget și simțiri, iubindu-ne țara și neamul. O cetate a soarelui, așa cum o idease filosoful renașcentist.

Numai că noi, cei mai vîrstnici, care am apucat să citim și să scriem literatură și în anii asprelor canoane dogmatice, știm că pe atunci cetatea cărților era neîntregită, era văduvită și jefuită de la temelie în sus de aproape toate coloanele sale exemplare. Și nu numai atât. Era chiar riscant, echivalent cu o aventură nesăbuită căutarea și parcurgerea unor opere fundamentale pentru spiritul și litera culturii noastre naționale. Cum și a celor din cultura universală, totodată. Nici Goga, nici Esenin, nici Rebreanu, nici Proust, nici Titu Maiorescu, nici Croce, nici mulți, foarte mulți alții, de parcă se punea o pecete de interdicție pe adevăr, frumusețe și plăcerea operelor de artă.

Congresul al IX-lea a însemnat și din acest punct de vedere un ecuator de foc menit să despartă și să clarifice două destine distincte ale frumosului transfigurat. El a însemnat o **naționalizare**, în sensul etnografic, a tezaurului nostru spiritual, a personalităților și marilor valori ale culturii române. De altfel, etnografia — ca, de altminteri, și sociologia, filosofia culturii, filosofia istoriei — au fost repuse în dreptul lor legitim, începînd cu Congresul IX, prin intervenția directă și eficace a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cetatea cărților urma să fie reclădită după chipul și asemănarea epocii, — în armonie, simetrie și echilibru cu felul de a gîndi și a simți al neamului românesc. Odată cu o nouă și dreaptă citire a istoriei naționale (și universale) se trecea — nu paralel, ci osmotic — la o dreaptă și nouă citire a istoriei culturii noastre, în contextul celorlalte culturi. De unde și reînflorirea literaturii comparate. Și, în lumea sintezelor, a resurecției escului. Cetatea cărților se reîntregea văzînd cu ochii și simțînd cu inima.

Cînd enumerăm astăzi reeditări ca **Istoria literaturii...** de G. Călinescu, **Cetatea** lui Părvan, culegerile de folclor ale lui G. Dem. Teodorescu, **Dacia preistorică** a lui N. Densușianu, operele științifice ale lui Hasdeu ne oprim, deficitar, numai la pietrele de unghi ale cetății, la ceea ce strălucește mai ispititor. Dar în alcătuirea și istoria noii cetăți a cărților intră operele tuturor clasicilor și modernilor, prezența rotundă a marilor valori dintre cele două războaie mondiale cum și a valorilor mai modeste dar care au calitatea de liant, de fluență și, deseori, de o mai bună punere în pagină a marilor valori. Apoi alte istorii ale literaturii, pe epoci sau pe întreg parcursul, pe curente și școli literare, întregite și completate de o mare constelație de dicționare, antologii, crestomații, — unele fiind veritabile acte de cultură. O bibliografie a anilor acestora, parcursă de la Congresul IX încoace, ar lămuri documentar și cu puterea argumentului ceea ce o înșiruire, oricît de pasionată, nu este în stare s-o facă. Vedem în acest fundamental act al culturii naționale o expoziție vastă, de carte literară (ca și din alte domenii) care cuprinde palmaresul perioadei de aproape un sfert de veac, cu edițiile populare și cele bibliofile, cu tirajele respective, cu sondele sociologice în lumea cititorilor, a bibliotecilor, a librăriilor, o adevărată radiografie în cetatea cărților și în lumea celor care au reclădit-o sau o citesc. În această cuprindere panoramică se vede cu adevărat că acești ani de cam jumătate de drum de la Eliberare încoace au fost ca o întorsătură de 180 de grade spre racordarea la bunele tradiții naționale și universale ale culturii noastre și că zestrea, trezoreria spirituală a cetății de cărți este bogată, vastă, cu rezonanțe adinci și frumoase în sufletele scriitorilor și iubitorilor de pagini tipărite.

ESTE ceca ce-și poate dori, mai presus de orice, o cultură națională, — o literatură care s-a impus și se impune larg și distinct între hotarele și peste hotarele ariei sale de baștină.

Al. Andrițoiu

VIZITA DE LUCRU pictură de Ion Bițan și Vladimir Șetran

Eflorescența investigației istorice

TRĂIM epoca unei neobișnute eflorescențe a investigației istorice naționale.

Ea răspunde în esență sprijinului permanent și indicațiilor celui al cărui nume s-a înscris de aproape un sfert de veac pe frontispiciul României socialiste, celui care, ca să parafrazăm pe Mihail Kogălniceanu, face și scrie el însuși istorie. Cu ferma convingere milităntă că punerea în lumină a trecutului patriei, cunoașterea tradițiilor de muncă și luptă ale poporului român, sint indispensabile pentru construcția prezentului și prospectarea viitorului țării pe drumul progresului, pentru educarea tineretului în spiritul patriotismului revoluționar. Dar și cu conștiința necesității prezenței faptelor corespunzător adevărului vieții. Fiindcă „valoarea unei istorii cu adevărat științifice constă în înfățișarea obiectivă a faptelor, în interpretarea lor justă”.

În lumina acestor înalte indicații, alături de popularizarea pe cele mai diverse căi și la cele mai diferite nivele de cuprindere a istoriei naționale, au apărut și apar culegeri fundamentale de izvoare generale și speciale. S-au înscris pentru prima dată între instrumentele indispensabile de lucru ale istoricului, mari indexuri bibliografice, dicționare și enciclopedii de specialitate etc. Se reeditează critic valorile certe ale istoriografiei române din trecut, culminînd cu operele unor A. D. Xenopol, N. Iorga sau Vasile Părvan. Apar lucrări interpretative din cele mai diverse, de la studii și articole, la monografii sau mari sinteze integrate, unele publicate în limbi străine sau editate peste hotare. Se pregătește un nou tratat monumental de istoria României. Fenomenul istoric românesc e abordat utilizîndu-se și cuceririle unor discipline noi, ca istoria cantitativă, demografie istorică, istoria mentalităților. Se inițiază cercetări interdisciplinare. Se adîncește investigarea istoriei mișcării muncitorești din România și integrarea ei organică în istoria națională. Se caută încadrarea pe coordonate ample și mai precise, mai în concordanță cu ultimele metode și descoperiri, cu realitatea și obiectivele prezentului, a naționalului în universal.

Plecînd de la concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, privind implicațiile profunde ale cunoașterii momentelor istorice reprezentative din lupta poporului român pentru libertate, unitate și progres, în formarea omului nou, constructor conștient al viitorului, statul nostru acordă o atenție mereu sporită nu numai popularizării, ci și studiului acestora. De la cei mai vechi locuitori ai spațiului carpato-dunăreanopontic, la România contemporană.

Reorientarea sau accelerarea unora din aceste preocupări a fost ocazionată adesea de sărbătorirea unor mari aniversări ca : 2050 de ani de la primul stat dac centralizat al lui Burebista (1980) ; 650 de ani de la cucerirea independenței de către Țara Românească (1980) ; 600 de ani de la urcarea pe tron a marelui voievod Mircea (1986) ; 525 de ani de la înscăunarea lui Ștefan cel Mare (1982) și 500 de ani de la marea victorie a acestuia de la Vaslui (1974) ; 500 de ani de la moartea lui Vlad Țepeș (1976) ; 450 de ani de la urcarea pe tron a lui Petru Rareș (1977) ; 375 de ani de la prima unire a românilor înfăptuită de Mihai Viteazul (1975) ; 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Can-

temir (1973) ; 200 de ani de la marea răscăleală populară a lui Horea (1974) ; 150 de ani de la Revoluția condusă de Tudor Vladimirescu (1971) ; 125 de ani de la Revoluția de la 1848 (1973) ; 125 de ani de la Unirea Principatelor Române (1984) ; Centenarul Independenței de stat a României (1977) ; 90 de ani de la înființarea primului partid politic al clasei muncitoare din România (1983) ; trei sferturi de veac de la Marea Răscoală țărănească din 1907 (1982) ; semicentenarul Marii Uniri din 1918 (1968) ; aniversările de 50 (1971) sau 60 de ani (1981) de luptă a Partidului Comunist Român ; aceleași aniversări ale Uniunii Tineretului Comunist, înființată un an mai tîrziu ; 60 de ani de la Congresul general al Sindicatelor din România (1982) ; aniversările devenite sărbătoare națională ale Revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă declanșată la 23 August 1944 ; aniversările proclamării Republicii, la 30 decembrie 1947, precum și altele evocînd etape ale construcției socialiste în România.

NU o dată în asemenea ocazii a răsunat cuvîntul hotărîtor de îndrumare și cînstire al tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Dintre lucrările științifice mai importante închinete unor asemenea mari momente din istoria patriei amintim : prima monografie dedicată epocii lui Burebista ; culegerea de studii **Constituirea statelor feudale românești** ; culegeri speciale de documente interne și externe dedicate epocii lui Mihai Viteazul, Răscoalei lui Horea, Revoluției lui Tudor Vladimirescu, Revoluției de la 1848, Unirii Principatelor, cuceririi Independenței, Răscoalei din 1907, Unirii din 1918, Revoluției din 1944, precum și mișcării muncitorești din România sau activității Partidului Comunist Român ; culegeri de studii sau monografii dedicate **Marelui Mircea Voievod**, lui **Alexandru cel Bun**, lui **Ștefan cel Mare** și culturii din epoca sa, lui **Vlad Țepeș**, **Petru Rareș**, **Mihai Viteazul**, și Țărilor Române în epoca sa, lui **Constantin Brîncoveanu** și **Dimitrie Cantemir** ; Răscoalei lui **Horea** și ecourile sale internaționale, **Revoluției de la 1821**, **Revoluției de la 1848**, **Unirii Principatelor** în context european, **Marii răscoală țărănești din 1907**, **României în primul război mondial** și **Unirii Transilvaniei cu România**, actului istoric de la 23 August 1944 ; **Republicii la români** etc.

Lucrări similare privesc monografie mișcarea muncitorească din România, urmîrind definirea începuturilor ei, raporturile sale cu clasicul socialismului științific și mișcarea muncitorească internațională, întemeierea Partidului Comunist și lupta împotriva fascizării țării, contribuția României la războiul antihitlerist, consolidarea unității mișcării muncitorești și marile victorii ale construcției societății noi în România.

„România este un stat național unitar. Dezvoltarea națiunii și formarea statului național unitar — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Conferință Națională a Partidului — au cunoscut un lung proces istoric, iar acum, în condițiile socialismului, au căpătat noi caracteristici, noi dimensiuni”.

Omagiînd personalitatea Președintelui țării, istoricii români își propun ca, prin valorificarea trecutului, să contribuie și mai activ la consolidarea acestei unități de muncă și luptă.

Nicolae Liu

Sensurile actuale ale dramaturgiei

ÎN ANII care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., Epoca Nicolae Ceaușescu, politica umanist revoluționară a partidului, orientările și îndrumările mobilizatoare ale secretarului său general au făcut ca în noua dramaturgie națională ca și pe toate planurile creației și ale vieții cultural-artistice românești, să se impună caracteristice valori contemporane.

Privind creațiile literar-dramatice din anii Epocii Nicolae Ceaușescu se desprinde prezența activă în contemporaneitatea socialistă a dramaturgilor noștri de frunte. O nouă etapă, de mare fertilitate, se înscrie în dramaturgia anilor socialismului după cel de-al IX-lea Congres al partidului. În noile condiții de dezvoltare a societății românești, în procesul de intensă edificare propriu democrației muncitorești revoluționare dramaturgia are tot mai marcat caracter de dezbatere, angajînd în colocvii cititorul sau spectatorul, stimulînd participarea. A făcut-o Horia Lovinescu, preocupat cu responsabilitate de problemele contemporaneității, relevînd în opera sa sensuri, comunicînd încrederea în virtutea umană, în capacitatea oamenilor de dăruire și autodepășire. O face Paul Everac, dramaturg în a cărui operă inspirată din contemporaneitate este caracteristic elogiul înaltei conștiințe socialiste active. S-a constituit și s-a impus în acești ani opera dramatică a lui Dumitru Radu Popescu, scriitor intens preocupat de contemporaneitate, de procesul devenirii umane, al formării oamenilor și integrării lor într-un nou organism social. Concepute îndrăzneț, cu libertate în a folosi realul cit și fantasticul, piesele sale de inspirație contemporană sînt scrise evident, cu rostul de a contribui la fecundarea vieții, de a discreditat remanente și obișnuințe rutiniere. Prin forma originală și adîncile ei semnificații. Th. Manescu înscrie recenta sa trilogie (**Politica 1, II, III**), printre creațiile de marcă ale dramaturgiei contemporane, relevînd politica drept destin al omului contemporan. El dă viață literar-dramatică unui erou interesant conceput și original prin valoare. Bărbatul, comunist, puternic, etic și superioră, cu convingeri insusite organice și nedezmințit manifestate în impreviziunile vieții. Eroi ai timpului nostru, pe care-l reprezintă și în condițiile căruia evoluează, prind viață și în operele altor dramaturgi, de la Titus Popovici, la M.R. Iacoban, G. Genoiu, Ion Brad, Pîlău și alții.

În dramaturgia noastră nouă și indeosebi în aceea din anii următori lui 1965 trăiește, cu vibrație contemporană, istoria prin piese de Al. Votin și Mihnea Gheorghiu, Dan Tărbila și Paul Anghel. Marin Sorescu dă noi perspective evocării istorice, făcînd-o să fie manifestare de acută angajare contemporană, penetrantă prin problematică și modalitate. Eroi ai zilei de azi sînt și cei care ne-au adus vremurile noi, luptătorii revoluționari, comunisti care și-au afirmat condiția prin fapte nemuritoare, modele vii în vrednă care există și superioară. Eroi angajați în lupta revoluționară pentru răsturnarea regimului burghezo-moșieresc, pentru Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, pentru instaurarea vieții noi, socialiste. Printre ei : Maria din **Piticul din grădina de vară** de D.R. Popescu, Alin din **Valiza cu fluturi** de L. Naghiu, de asemenea eroi ai lui Titus Popovici și I.D. Sirbu, Leonida Teodorescu, Emil Poenaru, Paul Ioachim și alții. Cu frumoase tradiții, care pornesc de la Vasile Alecsandri și I.L. Caragiale, comedia se dezvoltă în noua dramaturgie ca act angajat în semnălarea și eradicarea unor aspecte negative, tonusul este optimist, modalitățile penetrante, critica eficientă. Pe acest plan se înscriu valoroasele opere ale lui Aurel Baranga și Teodor Mazilu, piesele de mare vervă comică ale lui Ion Băieșu, fecunda și vi-guroasă creație a lui Tudor Popescu, piesele ample și miniaturile de bogată substanță ale lui Dumitru Solomon, inspira-tele metafore ale lui Mihai Ispirescu și ale altor promițători autori de comedii.

Sînt opere de specii diferite, care prin bogăția și diversitatea lor, prin viziune și univers arată că și pe acest plan literatură națională cunoaște în Epoca Nicolae Ceaușescu o excepțională efervescență, înscriind în patrimoniul național opere valoroase, de vie actualitate stimulativă astăzi și de perspectivă perenă prin substanța lor ideologică și calitatea artistică, prin conținutul lor educativ civic și patriotic, prin capacitatea lor formativă.

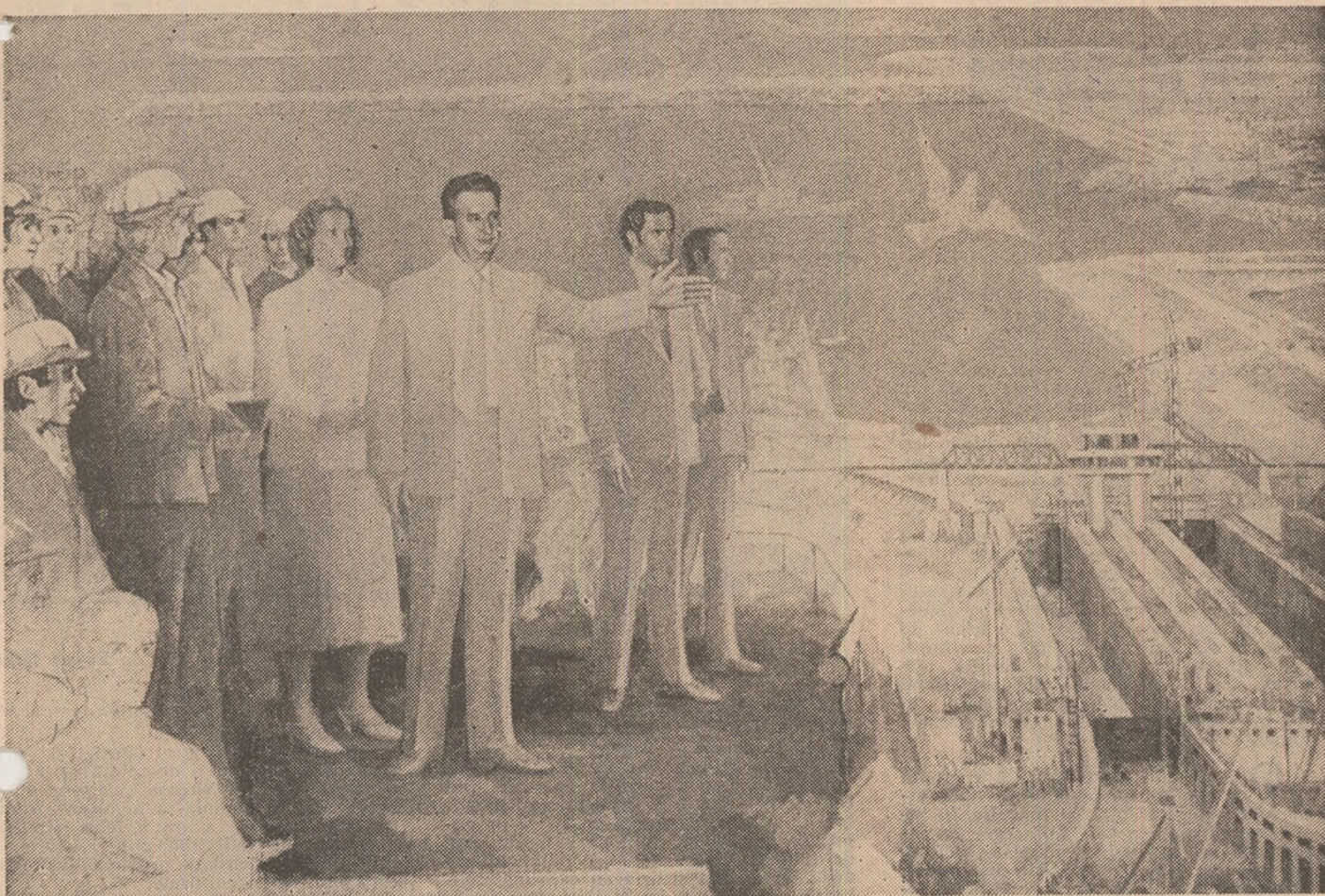
La omagiul pe care dramaturgii și oamenii de teatru îl adresează conducătorului stimat și iubit cu ocazia aniversării a 70 de ani de viață și a peste 55 de ani de luptă revoluționară se vor adăuga, ca flori de prețuire și de mulțumire pentru neobosită sa activitate și dăruire patriotică, noi opere reprezentative, către care îi îndrumă cu consecvență și clarviziune. Toți îi urează, cu recunoștință, ani mulți fericți și rodnici în fruntea partidului și a țării.

Virgil Brădățeanu

■ Trebuie să facem astfel încît activitatea literar-artistică să oglindească cu putere viața, munca și năzuințele poporului nostru, să contribuie la cultivarea nobilelor sentimente de dreptate socială și națională, de muncă, de omenie, la formarea

omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, patriotică, hotărît să învingă orice greutăți, să meargă ferm înainte spre societatea comunistă — visul de aur al omenirii !

NICOLAE CEAUȘESCU

PE ȘANTIER — pictură de Vasile Pop Negreșteanu

Despre varietate ca stare normală

NU s-a luat în seamă cu destulă atenție împrejurarea că varietatea — în orice plan am privi-o, de la acela tematic la acela stilistic — reprezintă astăzi mai mult decît oricînd un indiciu de normalitate. Istoria literară ne arată foarte limpede că tendința cea mai firească a artei cuvîntului este aceea către diferențiere și că, ori de cîte ori se manifestă tendința inversă, către uniformizare, lucrurile nu se găsesc pe drumul cel bun. Altfel spus, literatura, ca sint totdeauna legate de multiplu, nu de unic, de o pluralitate a vocilor și a formulilor, nu de cîntatul pe o singură coardă. E destul să ne referim la felul în care au apărut literaturile naționale din Europa medievală — cea românească, inclusiv — spre a înțelege că procesul a fost în linii mari același pretutindeni; și e destul să remarcăm de exemplu faptul că a fost nevoie, înainte de orice, să se spargă rigoarea moștenită a limbii dominante și oficiale (latina în apus, slavona în răsărit) și să se ivească puzderia de idiomuri vorbite și pe urmă și scrise în toate părțile continentului, spre a se declara constituirea literaturilor naționale.

Acest proces nu s-a mai repetat niciodată cu aceeași intensitate și pe plan atît de vast. Dar, pe planuri mai restrînse, de pildă pe acela al genurilor literare, o diferențiere similară garantează evoluția. Orice istorie a unei literaturi parcurge, mai mult sau mai puțin distinct, acest itinerariu: ea este, la început, o cultură, din care se desface apoi literatura propriu-zisă, și, în sfîrșit, din aceasta, se desfac genurile. Înainte de 1800: totuși încă amestecat și noțiunii de valoare îi este preferabilă aceea de reprezentativitate; marele cunoscător al acestei culturi în care „scriitorii” și operele „literare” se află amestecate cu faptele și instituții de altă natură este Iorga. După 1800 se poate scrie o istorie a literaturii, dar nu imediat și una, să zicem, a teatrului ori a prozel; mai pe urmă însă e posibil să vedem istoria fiecărei specii în parte și, astăzi, ar fi șocant să refuzăm cuiva dreptul de a scrie istoria (numai a) romanului sau istoria (numai a) eseului românesc. Ce dovedesc asemenea constatări? Nimic altceva decît că tendința care stă la baza evoluției literare este aceea către diversitate, către multiplicitate, către individualitatea creatoare.

O PUTEM examina și din alt unghi. Să comparăm capitolele din istoriile

literaturii sau ale artei care se ocupă de prima jumătate a secolului nostru cu cele care se ocupă de cea de-a doua jumătate: vom remarca numaidecît că primele au în vedere (încă și într-o măsură destul de mare) școli, curente sau grupări literare, în vreme ce ultimele aproape numai creatori ce nu pot fi grupați decît, în cel mai bun caz, pe generații. S-ar putea crede că e vorba aici de lipsa distanței, a acelui efect de masificare și stilizare, cum zicea Vianu, care face ca lucrurile prea apropiate să nu ne ofere contururi de ajuns de nete. Este și asta, neîndoielnic. Dar de ce nu se loveau de această dificultate și criticii de dinainte de război, care, ca Lovinescu, se încumetau să scrie istorii clasice ale unor perioade din care nu ieșiseră ei înșiși? Și de ce este așa de marcată în schimb preferința criticilor contemporani pentru panorame sau tablouri, care sînt statice „geografii” ale literaturii, nicidecum istorii? Unul din motive trebuie căutat în „pulverizarea” literaturii: dacă trecem peste anii 50, cu standardele lor dogmatice, în care cursul normal al literaturii a fost întrerupt, nu vedem (și nicăieri în altă literatură) nici școli, nici curente; cel mult grupări efemere; doar individualități, în-

tr-o mișcare aproape browniană; încît tot ce putem face pentru a le „încadra”, „raporta” etc. este să le așezăm în ordinea (cît de relativă!) a vîrstei. Nici un curent important nu s-a mai născut în literatură de mai bine de cincizeci sau șalzece de ani, și asta în condițiile în care între 1900 și 1930 ele erau ca ciupercile după ploaie. Diversificarea a atins un punct foarte înaintat (era să zic maxim, dar mi-am amintit că prevederea este, în literatură, chiar mai riscantă decît ghicitul în cafea). Normalitate înseamnă astăzi tocmai această neasemănare a operelor, de unde greutatea istoricilor literari de a le pune în „cășuțele” unui tablou mendeleevian. Orice tendință inversă ni s-ar părea suspectă. Criteriul varietății de stiluri, pe care criticii generației noastre l-am întrebuințat de atîtea ori în ultimul sfert de veac, ca pe o armă de luptă, ascunde această mult mai adîncă și mai arborescentă varietate de atitudini, teme, mijloace, formule și expresii pe care etapa actuală a literaturii noastre trebuie s-o considere ca absolut normală.

Nicolae Manolescu

Din inimă urare

În rostiri de grîne sub zăpezi curate
Cu lumini din suflet ode-i închinăm
Pentru fericire, pentru libertate
Care cu mindrie-n inimi o purtăm

Patria să-și aștepte treapta de urcare
Și în frumusețe n-aibă asemănări
Gîndurile sale pentru toți ni-s soare
Noile îndemnuri, vise, cîntecuri...

În privirea-i caldă e iubirea noastră
Și-mplinirea vieții-a anilor ce vin
Ni-i chiar viitorul care ne adăstă
Avînd în veghere-al patriei destin

Ne-am ales cuvinte la-nălțimea faptei
Muncii lui din fiecare zi
Să-i urăm din suflet multă sănătate
Și pe mai departe farul nostru-a fi.

Dumitru Grigoraș

Climatul unei epoci fertile

CEL mai adesea, cu foarte puternice argumente, retrospectivile asupra literaturii noastre din deceniile care au urmat deschiderii inițiate de Congresul al IX-lea al partidului, inspirate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pun în evidență, mai cu seamă, cîștigurile în interpretarea de către creația literară a realității, aprofundarea ipostazelor umane, angajate într-o epocă specifică în contextul istoriei revoluției socialiste, restituirii adevărului despre omul acestei vremi, cu polivalența sa. Evident, asemenea analize reflectă una dintre dimensiunile reale, esențiale, ale evoluției literaturii noastre după 1965, utilitatea lor fiind în afara oricărei îndoieli. Rămîn, totuși, numeroase posibilități de a le adînci, zone de cercetat. De pildă, nu lipsită de concluzii semnificative ar fi o abordare a prozei din acești ani din unghiul tipologiei, al categoriilor sau claselor sociale în mișcare, în prefacere, în unele cazuri putîndu-se vorbi de capacitatea anticipativă a celor mai bune cărți ale prozei noastre, de intuire a proceselor umane și sociale care, în timp, aveau să certifice valoarea imaginației prin adevărul realității. Se poate vorbi, de asemenea, din acest punct de vedere, de o democratizare a literaturii, prin cuprinderea întregii societăți, abdicarea de la idilicul „pozitiv” restrictiv, ca și de la dozările limitative de „negativ”. Fără a mai fi supusă obligațiilor „reflectării” după criteriul dorinței, literatura a (re)devenit parte a unei splritualități care-și trage sevele din autenticitate și adevăr. În al treilea rînd, demn de cercetat este însuși volumul de trăiri și idei, de aspirații și tensiuni prin care, la o privire de ansamblu, literatura din acest timp s-a îmbogățit.

Cu alte cuvinte, în cărțile de referință de după 1965, mai ales în cele care încep o serie către anii '70, ar putea fi detectat un patos civic, politic, social specific, a cărui prezență determină chiar un anume tip de scriitură, precumpnînd proza însetată de idei, de dezbatere și analiză. Din acest punct se cuvine a reliefa cealaltă componentă a peisajului literaturii actuale, creată în ultimii douăzeci de ani: diversitatea stilistică. Este un domeniu mai puțin cercetat în studiul de ansamblu, destinate a surprinde configurația unei epoci literare în planul artei literaturii, analizele existente fiind, în majoritate, cu excepții solide, aplicate cu preponderență la autor. Acea folosire a întregii palete de lumini și umbre, la care îndemna secretarul general al partidului, a însemnat, în literatură, deschiderea unei mari competiții pentru opere de valoare. Or, acest lucru nu ar fi fost posibil fără sincronizarea literaturii române, ca limbaj propriu, într-un context de căutări, înnoiri, acumulări în arta cuvîntului. Continuînd tradițiile ei cele mai fertile, literatura noastră de azi este ea însăși tocmai prin felul în care a reușit să se definească în cadrul acestor tradiții. Interesante spații au fost cucerite, de exemplu, în marele roman realist, temă acum posibil a fi argumentată cu opere care-și înscriu aportul prin creația de personaje, prin suflul epic, prin geometria conflictelor, prin jocul elementelor de diversitate în alcătuirea unui întreg identficabil, sustras epigonismului. Nu mai puțin, romanul psihologic, „de caz”, introspectiv, s-a îmbogățit, cu participări substanțiale originale. Au reintrat în proză viziunile care își asumă elemente ale folclorului; regăsim, cu „voci” ale sfîrșitului de veac XX, visul, reveria etc. Se accentuează în ultimii ani tendința spre concentrare (cu multe cuceriri în epica scurtă), după cum sînt tot mai multe tentative de surprindere a totalității, de fixare a clipei în întregul ei caleidoscopic.

Astfel că, deși s-au succedat și continuă să se succedă „valuri”, „generații”, peisajul literaturii române din perioada ulterioară Congresului al IX-lea are o sugestivă unitate în concentrarea talentelor și eforturilor scriitoricești spre a da mărurii durabile despre acest timp.

Platon Pardău

Grija pentru valorificarea bogăției spirituale a națiunii

EUN adevăr cunoscut și unanim recunoscut, anume acela că, dintre toate viețuitoarele ce străbat văzduhurile, spintecă apele sau hălăduiesc pe pământ, ea să ne păstrăm în sistemul de imagini a trei mari scriitori români pe care i-ați recunoscut, desigur, Eminescu, Coșbuc, Sadoveanu —, omul este singura ființă care cunoaște sentimentul tridimensional al timpului structurat în istorie și care, pe măsură ce-și edifică deliberat prezentul și-și cucerește viitorul, își recunoaște și trecutul, cu o vie conștiință națională care presupune într-o mare măsură recunoștința și respectul față de precursori.

Privirea în trecut ne face să vedem mai bine viitorul. Cât dreptate avea Eminescu atunci când scria: „Vrei viitorul a-l cunoaște, te întoarce spre trecut”. Ne întoarcem spre trecut pentru a-l cunoaște și a-l integra în fluxul vieții spirituale de azi, pentru a ni-l face aliat și a învăța din pildele lui.

În concepția partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, valorificarea moștenirii culturale, gospodărirea avuției spirituale a națiunii, este un proces complet, continuu și nuanțat care, presupune: o serioasă cercetare științifică pentru descoperirea de valori inedite, prea puțin cunoscute, necunoscute sau greșit și incomplet interpretate în trecut; presupune apoi știința de a le conserva și valorifica în condiții optime; presupune studierea lor de către specialiști cu înaltă calificare. Procesul practic de valorificare a moștenirii culturale e mult mai vechi decât apariția conștiinței lui de ordin teoretic. Sub alte denumiri, sau fără nici un nume, el s-a manifestat în cimpul culturii pe coordonatele confruntărilor dialectice dintre vechi și nou, dintre tradiție și inovație, între tradiția valoroasă, dinamică și mereu creatoare și între inovația indispensabilă evoluției literare, ca semn al sincronizării culturii cu dezvoltarea societății, a mentalităților și gusturilor noii generații. De aceea, exegetul moștenirii culturale e chemat să distingă nuanțat între tradiția progresistă, vie, pe care un Ion Pillat o vedea într-o metaforă ca apa unui riu, și între tradiționalismul sclerosat, anacronic, mort, văzut, tot de el, ca gheața de deasupra apei curgătoare.

Acțiunea de valorificare a trecutului cultural nu se referă, firește, numai la literatură, ci la toate sferele culturii, la toate disciplinele umaniste, la istoria umanității și la istoria disciplinelor umaniste, cu caracter pronunțat ideologic, precum: istoria limbilor și a literaturilor naționale, a tuturor artelor, a filosofiei, dreptului, folcloristicii, psihologiei, sociologiei etc. Procesul de moștenire culturală este un act ideologic, deci bazat conștient și deliberat pe gusturi subiective, dar și pe principii obiective, rigurose științifice; e un act complex și complicat, care se cere să rămână străin de subiectiv-

vism și prejudecăți: e un proces care nu se încheie niciodată definitiv, de vreme ce creația artistică, prin natura ei intimă, este o operă deschisă, capabilă să comunice sensuri noi fiecărui receptor, fiecărei generații. În același spirit trebuie să recunoaștem că mai sînt încă probleme neabordate, scriitori nereconsiderați, reviste și curente necercetate în spiritul obiectivității științifice. De asemenea există scriitori și curente (simbolismul, sămănătorismul, poporanismul, gîndirismul, expresionismul) care solicită o cercetare mai profundă și mai nuanțată. De aici datorita și justificarea de a poposi și a ne întreba mereu asupra legilor intime care-i chălușesc devenirea. El este, cu o expresie a lui Tudor Vianu, „o alianță ideologică”, o alianță subiectivă și obiectivă între prezent și trecut și o formă de grijă pentru permanențe, pentru viitorul spiritualității noastre. El reprezintă, totodată, un efort conștient și responsabil de integrare a valorilor trecutului în fluxul vieții spirituale contemporane, umanist socialist.

ORICE cultură se dezvoltă în esență pe coordonatele dialectice ale raportului dintre tradiție și inovație. În interiorul căruia are loc și procesul de valorificare a moștenirii culturale, deliberat sau nu, cu mai multă sau mai puțină înțelegere științifică, dar are. Dacă problema istoriei este istoria problemei și invers, să vedem, cit de cit pe concret, cum s-au petrecut lucrurile în domeniul moștenirii culturale la noi?

În ciuda griii pe care P.C.R. o purta încă din ilegalitate culturii naționale, totuși, în linii generale predominanță a fost, după 23 August 1944, o bucată de vreme, o concepție proletcultistă, dogmatică, sociologist vulgară, care confunda lesne literatura cu istoria și economia politică, amestecînd grav și nociv criteriile după interese și prejudecăți greu de explicat, într-o gîndire rudimentară, într-un limbaj virulent, plin de acuze globale și lipsite de orice nuanță, care ducea la excluderea unor opere, a unor autori și a unor curente întregi din cimpul culturii românești.

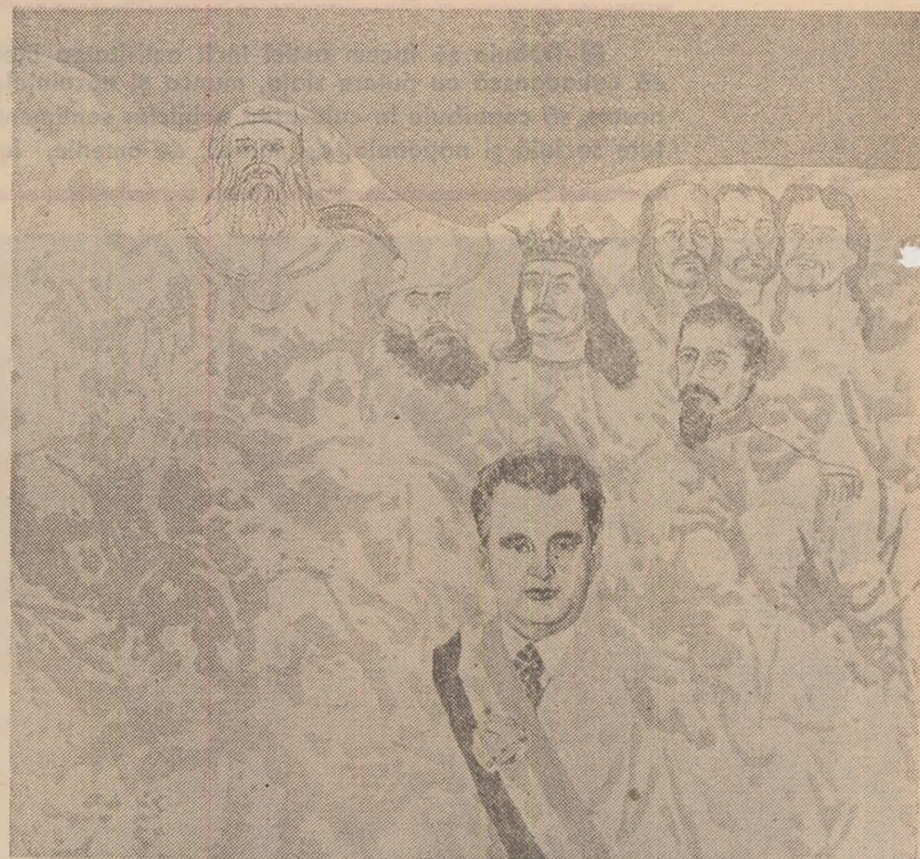
Pomenim de această atmosferă intelectuală, care a avut ecouri la unii critici pînă tirziu, pentru a ne da seama ce a însemnat Congresul al IX-lea al P.C.R., ce colitură istorică a determinat în viața și mentalitatea oamenilor, ce rol covârșitor a avut secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în restabilirea marilor adevăruri istorice, în recucerirea trecutului nostru istoric și cultural, în redescoperirea identității de sine a poporului român.

Strălucit model de patriotism, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spulberat dogmele și prejudecățile care s-au manifestat atît de nociv și, pornind de la principiile fundamentale ale materialismului dialectic și istoric, a dat o înaltă apreciere creațiilor culturale ale poporului român, populare și culte: „Un rol primordial în supraviețuirea și dezvoltarea neîntreruptă a poporului nostru pe multiple planuri au avut-o conservarea și îmbogățirea limbii, precum și creația artistică populară care a cizelat continuu graiul strămoșesc, a cultivat virtuțile poporului, tradițiile, înaintate și obiceiurile sale, i-au lărgit permanent orizontul de cultură, Baladele, doinele, cîntecele haiducești, poezia și basmul, arta ceramică și portul național alcătuiesc un inestimabil patrimoniu spiritual care oglindește în modul cel mai elocvent forța creatoare și geniul poporului nostru, nestînsa sa dragoste de frumos, spiritul umanist, setea lui de adevăr și dreptate.

Avîntul care l-au cunoscut literatura și arta începînd, în special, cu a doua jumătate a secolului trecut, are la bază tocmai bogăția fără seamăn a acestei minunate comori a artei noastre populare”.

Așezînd, conform realității obiective, la baza dezvoltării culturii naționale, zăcămintele folclorice care dăinuie de milenii în spațiul carpato-danubiano-pontic, tovarășul Nicolae Ceaușescu le subliniază originalitatea, bogăția și diversitatea, vorbind de „comoara artistică plină de nestemate a folclorului român ce stîrnește admirația în întreaga lume”. Poporul român e definit prin capodopera geniului său creator „poporul care a creat Miorița”. Nu o dată întîlnim în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu referiri admirative la „minunatele noastre doine, balade și basme populare”, apreciate ca un etalon valoric, ca un izvor de inspirație, nu de imitație, cerînd, cu atîta îndreptățire, scriitorilor de azi, să creeze un Făt-Frumos al vremii noastre.

Desigur, sugerarea modelului folcloric pentru scriitorii contemporani are valoarea unei neclintite permanențe, a unei

OMAGIU de Eugen Popa

inovații care trebuie să se producă în interiorul tradiției și nu împotriva ei.

Încă la prima sa întîlnire cu oamenii de cultură și artă din 19 mai 1965, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Noi considerăm necesară diversitatea de stiluri în artă, îmbogățirea formelor de exprimare artistică”, subliniînd faptul că, de-a lungul timpurilor, cei mai buni oameni de cultură și artă au exprimat realitatea vremii lor, au fost de partea poporului pe care l-au slujit și însușit în lupta pentru o viață mai bună, pentru progres social.

Întregul nostru popor dă o înaltă apreciere operelor valoroase ale lui Eminescu, Caragiale, Alecsandri, Bolintineanu, Coșbuc, Sadoveanu, Rebreanu, Goga, Grigorescu, Enescu, Brăncuși ș.a. care constituie nu numai o bogăție a culturii noastre naționale, dar au devenit și un bun al culturii universale, contribuind la ridicarea prestigiului patriei peste hotare”.

Criticînd gîndirea dogmatică, viziunile proletcultiste despre cultură și interpretarea vulgarizatoare a zestrei spirituale din trecut, partidul nostru a afirmat cu tot mai multă fermitate nevoia ca exegeza operelor din trecut să se facă de pe pozițiile materialismului dialectic și istoric, într-un spirit științific, exigent și revoluționar, în respectul obiectiv al valorilor, analizînd contradicțiile, promovînd ceea ce e înaintat și vestejînd ceea ce e într-adevăr retrograd, reacționar, străin de spiritul poporului nostru, care, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, „se mindrește pe drept cuvînt cu tradițiile progresiste, patriotice ale culturii noastre”. Istoria luptei maselor populare pentru păstrarea ființei naționale, pentru neam, pentru libertate și dreptate socială, pentru o viață mai bună, a consacrat pentru vecie numele multor cărturari luminați, clarvăzători. Viața și activitatea celor mai de seamă oameni de cultură din trecut sînt străbătute ca un fir roșu de dragostea și devotamentul față de popor și patrie, de dorința arzătoare de a sluji idealurile celor mulți, de un înălțător spirit de jertfă pentru cauza libertății naționale și sociale. Ei și-au făcut o datorie de onoare din a înfățișa lumii virtuțile poporului român, noblețea sa spirituală, modestia, hărnicia, umanismul ce l-au caracterizat întotdeauna.

NU o dată, tovarășul Nicolae Ceaușescu evocă paleta atît de diversificată a liricii eminescane, în care intră „și poezia filosofică, și revoluționară, și patriotică, și poezia de dragoste”. Referiri pilduitoare se fac adesea la poezia coșbuciană care, printr-o tinută etică proprie românului, îi infierăază pe cîrtitori și șovăielnici, pe aceia care nu pot sau nu vor să urmeze istoria poporului nostru. Alecsandri e citat pentru „punerea în valoare a liricii populare ca izvor de inspirație a unei creații de înaltă tinută artistică”, de un „merit nepieritor”. Alături de poetul doinelor și legendelor e situat D. Bolintineanu pentru vibranta sa poezie cu tematică istorică, pentru accesibilitatea versurilor sale pline de un fierbinte patriotism. Ion Budai Deleanu, Cezar Bolliac, B.P. Hasdeu, Bălcescu, Creangă, Caragiale, Titu Maiorescu, Gheșea, Xenopol, Vlahuță, Iorga, Mihail Sadoveanu, Călinescu și mulți alții sînt așezați în „tradiția frumoasă” a culturii românești care a servit interesele vitale ale poporului nostru.

Frecvente referiri la cronicari din cele trei provincii românești, care se apreciază că „au avut o însemnătate deosebită pentru fundamentarea științifică a ideii unității de neam, de origine etnică și limbă a tuturor românilor”. Sînt citați pentru caracterul lor reprezentativ Grigore Ureche, Miron Costin, D. Cantemir și corifeii Școlii ardelenne care continuă

cu argumente noi, argumentele cronicarilor moldoveni și munteni.

Strălucit cunoscător al istoriei și culturii naționale, cu o deosebită grijă patriotică, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne a redat ceea ce domnia-sa numește „tradiția frumoasă”, ne-a arătat felul științific nuanțat, materialist-dialectic și istoric în care trebuie abordată problema valorificării moștenirii culturale.

Urmînd îndemnul și exemplul secretarului general al Partidului Comunist Român, folcloriștii noștri, dintre care cîțiva dintre cei mai de seamă au lucrat și lucrează la Facultatea de Filologie a Universității din București sau la Institutele de cercetări de profil — octogenarul profesor Mihail Pop, Ovidiu Papadima, Gh. Vrabie, I. C. Chițimia, Ovidiu Birlea, Octavian Păun, Nicolae Constantinescu, Pavel Ruxăndoiu, Silviu Angelescu — au contribuit din plin la impulsivitatea cercetărilor de folclor, de etnografie și etnologie sau privind bazele folclorice ale literaturii noastre culte. S-au publicat studii monografice despre specii și genuri folclorice, s-au reeditat pe principii științifice ediții vechi de mare importanță, s-a realizat un dicționar al folcloriștilor români, o enciclopedie a folclorului românesc și, aproape complet, un corpus al folclorului național din toate regiunile țării. Din inițiativa secretarului general al partidului au renăscut tradiții, obiecturi care păreau la un moment dat definitiv uitate. Au fost fructificate poezia, dansul și muzica populară în creația culturală, mai ales în cadrul amplului Festival Național „Cîntarea României”, realizîndu-se un salt calitativ fără precedent.

O grijă asemănătoare s-a manifestat pentru valorificarea literaturii scrise, tinîndu-se seamă de recomandarea tovarășului Nicolae Ceaușescu care atrăgea atenția că în analiza creației literar-artistice trebuie să avem întotdeauna în vedere condițiile social-istorice concrete în care a fost făurită opera, caracteristicile etapei respective, cerințele dezvoltării societății, interesele fundamentale ale celor ce muncesc. O cercetare științifică a moștenirii culturale cere o disociere clară, nuanțată, în cunoștință de cauză și cu mijloace specifice analizei literare, a lucrărilor care au exprimat la un moment dat idei luminoase, patriotice și umaniste, servind interesele poporului și progresul social, de lucrările confuze ideologic, cu un mesaj retrograd, inspirate din ideologia claselor exploatare.

E ceea ce respectă în activitatea lor istoricii noștri literari demonstrînd, prin fapte, prin rezultatele cercetărilor întreprinse, că și-au însușit o concepție științifică, profund creatoare în procesul de valorificare a moștenirii culturale, a unei moșteniri atît de bogate și de originale. Cred că cititorului nu-i este greu să-și imagineze cum ar fi arătat cultura noastră, cit de trist și de dezolant ar fi fost peisajul ei fără atîția mari scriitori greșit apreciați înainte de Congresul al IX-lea al P.C.R., înainte de intervențiile patriotice ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în această problemă fundamentală, de interes național. Dacă nu e greu să ne imaginăm cit de pustiu ar fi fost peisajul literaturii române fără asemenea personalități, nu e greu nici să ne dăm seama ce bogăție de valori, de gînduri și simțiri a redat culturii naționale și universale întregul climat de fermitate ideologică, dar și de largă comprehensiune din Epoca Nicolae Ceaușescu. Valorile trecutului au fost integrate cu grijă nuanțată și selectivă, cu spirit critic lucid, cu competență științifică, prin tot ceea ce au mai de seamă, în fluxul culturii socialiste.

Ion Dodu Bălan

OMAGIU de Elena Greculesci

■ Nu se poate vorbi de educație patriotică socialistă fără cunoașterea și cinstirea trecutului, a muncii și luptei înaintașilor noștri. Avem un trecut glorios, care reprezintă cea mai prețioasă moștenire a poporului nostru. Avem datoria să ridicăm pe o treaptă

nouă și să îmbogățim cu noi cuceriri materiale și spirituale această prețioasă moștenire, să ridicăm pe noi culmi de civilizație poporul, națiunea noastră socialistă.

NICOLAE CEAUȘESCU

Permanențe istorice

ÎN mod firesc, ca o consecință a progresului social-uman și artistic, preferințele și gusturile literare ale cititorilor evoluează eîntreput, într-o ascendență calitativă, nu numai de la un secol la altul, ci și de la o perioadă de timp la alta, uneori de câteva decenii, de la o vîrstă biologică la spiritulă la altă vîrstă, pe măsura naturizării.

Consumatorul de literatură, din orice epocă istorică, a fost permanent animat de dorința de a înțelegi reflectate, în cărțile citite, problemele propriei sale vieți, de timpului și societății în care trăiește, de idei, sentimente și reprezentări care să-i satisfacă necesitățile sufletești și spirituale proprii, care să vină în sprijinul preocupărilor și aspirațiilor caracteristice, și săi și celorlalți semeni de aceeași ondie.

Cititorul contemporan are, în mod explicabil, predilecții, opinii și gusturi estetice corespunzătoare epocii sale, stadiului actual al evoluției literaturii, unului de idei și trăsăturilor ei specifice.

Pornind de la această constatare, se pune, totuși întrebarea: preferințele și gusturile cititorului contemporan sînt ele limitative, exclusiviste, ar putea duce la desconsiderarea scriitorilor clasici? Răspunsul este, categoric, nu! Faptele sînt revelatorii. Asistăm astăzi, la noi, la continuarea și consolidarea unui viu curent de interes și prețuire față de spiritele creatoare ale trecutului, curent care îmbracă aspecte felurite, începînd cu crîntele cititorilor, continuînd cu activitatea editorială, pînă la alte forme de manifestare publică, dintre care cea mai importantă este exegeza istorico-literară. Operele scriitorilor clasici români impresionează și astăzi pe cititori pentru că în ele „suflet în sufletul neamului”, cum spunea George Coșbuc, pentru că au oglindit „bucuria și amarul” poporului nostru, trăsăturile lui specifice naționale, pentru că s-au născut și s-au nutrit din eva pămîntului strămoșesc, au exprimat, cu mijloacele marii arte, tot ceea ce este caracteristic oamenilor de la noi, nouă nsine.

Finalitatea majoră a istoriei literare omănești din epoca noastră, concretizată în tipărirea și interpretarea științifică a operelor scriitorilor clasici, este înțelegerea valorilor trecutului în efervescența creatoare a prezentului, relevarea caracterului organic, de continuitate și armonie, al culturii românești, al literaturii naționale. Noi preluăm și prețuim tot ceea ce reprezintă valoare autentică, tot ceea ce a creat bun, frumos și util

oricare scriitor din trecut. A avea conștiința clasicilor înseamnă, în primul rînd, a avea conștiința unei permanențe istorice, a unei legături determinative între valorile spirituale ale românești din trecut și cele ale prezentului, în perspectiva viitorului. În nici o altă epocă scriitorii clasici nu au fost mai actuali și mai prețuiți ca în epoca noastră. Ei sînt prezenți în contemporaneitate, ne însoțesc în efortul de a înălța edificiul unei lumi noi, pentru că ei înșiși au visat și au vestit o astfel de lume, mai dreaptă și mai bună. Preluînd cuvintele lui Eminescu, noi ne cinstim înaintașii, „sînt firi vizionare” care „convorbeau cu idealuri”, pentru că au trudit să zidească „o altă lume pe-astă lume de noroi”. Bolintineanu își exprima convingerea că „Viitor de aur țara noastră are / Și prevăz prin secolii a ei înălțare”. Încă din 1910, în poezia *Rugă de seară*, Tudor Arghezi își dorea „puterea să scufund / o lume vagă, lincezindă, / și să ținească-apoi din fund, / o alta, limpede și blindă”. Operele clasicilor sînt străbătute de un vibrant patriotism, au dat glas idealurilor de dreptate socială, de libertate, unitate și independență națională, sentimentului românesc al omeneității, fiind pentru noi un nesecat izvor de învățăminte, dinamizator al energiilor și conștiinței noastre.

PRIVIND retrospectiv drumul parcurs de valorificarea moștenirii literare în anii construcției socialiste, al făuririi unei culturi noi, pătrunse de umanismul și patriotismul socialist, putem lesne constata că reprezintă o epocă de numeroase și mari înfăptuiri, fără precedent în istoria culturii românești. În ultimele două decenii, după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, comorile de gândire și simțire ale înaintașilor s-au bucurat de cea mai înaltă cinstire, au fost așezate plenar și definitiv pe locurile de prim rang pe care le merită cu prisosință în panteonul spiritualității naționale.

Dînd o strălucită expresie politicii culturale a partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Partidul nostru acordă o mare atenție valorificării tradițiilor progresiste ale științei și culturii românești, tezaurului de valori spirituale făurite și lăsate moștenire de înaintași, chemîndu-i pe oamenii de știință și cultură să ducă mai departe aceste cuceriri în condițiile noi ale orînduirii socialiste, să slujească poporului, idealurilor sale de progres și prosperitate”. Înalta prețuire acordată scriitori-

lor clasici se bazează pe adevărul fundamental că operele lor constituie un inepuizabil izvor de idei generoase, de sentimente sublimе, cu o profundă funcție instructiv-educativă, mobilizatoare, cu ample reverberații în conștiința contemporaneității noastre. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Operele nemuritoare ale corifeilor literaturii noastre clasice au relevat înaltele virtuți ale poporului, au cultivat sentimentul patriotismului, au însuflețit și îmbărbătat generații de militanți pentru cauza libertății și propășirii patriei”.

Vasta acțiune de integrare a valorilor din trecut în prezentul epocii noastre a înregistrat realizări remarcabile, pe multiple planuri. Reevaluarea și răspîndirea operelor scriitorilor clasici se desfășoară pe criterii bine precizate, științifice, la un nivel editorial superior, atestînd maturitatea istoriografiei literare, deplina competență a cercetătorilor, criticilor, istoricilor literari și editorilor. Sistemul nostru editorial dispune astăzi de aproape douăzeci de colecții și serii, de diferite tipuri și structuri, destinate operelor scriitorilor clasici, înglobînd ediții de variate profiluri, de la edițiile critice, de referință, la cele de popularizare, de bibliografie școlară. Cea mai mare atenție este acordată edițiilor critice, menite să readucă în circuitul valorilor perene ale literaturii naționale opera scriitorilor clasici într-o viziune completă și unitară, printr-o interpretare estetică și ideologică de profunzime și o informație documentară exhaustivă. Edițiile critice reprezintă factori de cultură de necesitate și importanță națională, realizarea unui corpus al literaturii române prin astfel de ediții reflectînd unul dintre aspectele fundamentale ale spiritualității și creativității poporului nostru.

Privind retrospectiv procesul valorificării moștenirii literare, putem constata că, practic, nici un scriitor reprezentativ din trecut nu a rămas în afara atenției, beneficiînd de cel puțin un anumit tip de ediție din opera sa. Astăzi, operele scriitorilor clasici au devenit un bun prețios al maselor largi de cititori, cu o amplă rezonanță în sensibilitatea și gîndirea lor.

Reeditarea scriitorilor clasici nu s-a limitat la o simplă reproducere a unor ediții apărute în timpul vieții lor. Depunîndu-se eforturi sustinute, s-a întreprins o vastă cercetare a arhivelor de manuscrise, a periodicelor vremii, care a avut ca rezultat scoaterea la lumină a unor noi opere, inedite sau extrem de puțin cu-

nosute, întru totul valoroase, completînd și punînd într-o perspectivă nouă personalitatea și opera unui înaintaș. În acest mod s-a ajuns la o îmbogățire substanțială a patrimoniului literaturii noastre clasice. Concomitent cu dezgroparea unor scrieri literare s-a inițiat o temeinică acțiune de a aduce la lumină și alte documente referitoare la viața și opera scriitorilor clasici, deosebi a corespondenței lor inedite.

Tipărirea operelor scriitorilor clasici se realizează concomitent cu interpretarea ideologică-estetică a acestor opere prin studii și exegeze de o mare varietate de tipuri și structuri. Istoria literară contemporană are meritul de a fi pus bazele unor temeinice studii de sinteză, fie privind evoluția unor genuri și specii literare (istoria romanului românesc, a poeziei, dramaturgiei, epopeii, fabulei, poemului în proză), fie privind curentele literare și mișcările de idei din cultura noastră, unele contingente cu cele din literatura universală, altele cu un caracter preponderent sau exclusiv autohton: preromantismul, romantismul, pașoptismul, junimismul, curentul de la „Contemporanul”, simbolismul, sămănătorismul, poporanismul, gîndirismul, modernismul etc.

Începînd cu cronicarii, care demonstau originea comună și unitatea neamului românesc, continuitatea lui pe pămîntul strămoșesc al vechii Dacii, înaintînd cu corifeii Școlii Ardelene, apărători al aspirației legitime către unitatea națională, cu cei dintîi cititori ai literaturii române, printre care Ienăchiță Văcărescu lăsa drept moștenire urmașilor săi „Cresterea limbii românești / Ș-a patriei cinstire”, cu marii creatori din secolul al XIX-lea, în mijlocul cărora a strălucit luceafărul literaturii naționale, Mihai Eminescu, și pînă la reprezentanții de seamă din prima jumătate a secolului nostru, literatura română clasică a fost un adevărat receptacol al gîndurilor, sentimentelor și aspirațiilor poporului nostru. Permanent a avut un puternic caracter militant, în spiritul omeneii românești, al respectului pentru adevăr și dreptate, al dragostei de patrie, de limba și istoria națiunii române.

Scriitorii clasici ne însoțesc în edificarea lumii noi, operele lor conferind literaturii contemporane suportul traic al continuității și armoniei idealurilor înaintate specifice spiritualității și creativității naționale.

Teodor Vărgolici

Promoția 70

Reviste (III)

CU o contribuție majoră în lansarea și susținerea promoției 60, revistele Uniunii Scriitorilor, „Gazeta literară”, „Lucașul” și „Steaua”, în mai mică măsură „Viața Românească” și „Iasul literar”, s-au implicat în chip diferit în sprijinirea promoției 70; pe lingă diferențele cu determinări subiective („Gazeta literară” devine o porta-voce a saizeciștilor, în vreme ce „Lucașul”, grație și activității prodigioase a cenzurii „N. Labiș” condus de Eugen Barbu, continuă să-și întindă antenele spre scriitorii mai tineri decît cei, și ei tineri, de la începutul deceniului șapte) sînt de luat în considerație altele datorate unor împrejurări obiective (aparitiia în 1964—66 a revistelor de cultură din Bacău, Pitești, Craiova, Constanța, Oradea, Brașov, Sibiu, Tg. Mureș, a îngăduit „descărcarea” revistelor literare propriu-zise: la rîndu-i tendința descentralizării, favorizată de diversificarea publicisticii, a avut ca urmare concentrarea scriitorilor tineri din afara Capitalei pe lingă revistele geografice apropiate). Totodată, revistele de cultură cu apariție săptămînală („Contemporanul”, „Tribuna”, „Cronica”, „Orizont”, „A Hetr”) au făcut și ele loc, mai ales n paginile de comentarii literare, tinerilor critici.

Dintr-un peisaj publicistic alert și bogat, comparabil, mai puțin numeric și mai mult calitativ, cu cel interbelic se pot desprinde cîteva lucruri ce au marcat evoluția promoției 70 în particular și a literaturii contemporane în general: a întreg intervalul promoției (1966 — 1976) dar cu precădere în primii cinci

ani ai acestuia revistele literare și culturale au preluat cu promptitudine ofertele revistelor studențești și, concomitent, au încercat să impună propriile lor descoperiri într-un ritm și cu o consecvență fără precedent în anii postbelici. „Gazeta literară” (din 1968 „România literară”) și „Lucașul” au primit în paginile lor pe debutanții din „Amfiteatru”, debutînd la rîndul lor alți tineri poeți și prozatori sau incredînd spații noilor critici; Gabriela Adamoșeanu, Gabriel Gafița, Marius Tupan, T.G. Cămpăanu, Al. Văduva, Gabriel Iuga, Adriana Bîl, Dana Dumitriu, Mircea Iorgulescu, Magdalena Popescu, Sânziana Pop, Ileana Mălăncioiu și mulți alții publicau relații frecvent în aceste reviste, majoritatea în ambele (ceea ce după 1974—75 nu se va mai întîmpla, în sensul că se va produce o grupare a colaboratorilor după modelul cercului in-chis); prezența acelorași nume în cele două publicații atesta un climat prielnic unității scriitoricești întemeiate pe promovarea valorii, climat care, ulterior, va suferi serioase perturbări din pricina supralicitării exclusiviste a raportului subiectiv-obiectiv, particular-general, text-context. Încă de la începutul deceniului al șaptelea „Contemporanul” se arătase interesat de afirmarea tinerilor critici și esești, dintre componenții promoției 70 debutînd sau publicînd cu regularitate în paginile lui, între alții, Florin Manolescu, Dinu Kivu, Gabriel Liiceanu, Andrei Pleșu, Ion Nicolescu, Marin Mincu, autorul acestor rînduri, etc. etc. În coloanele revistelor clujene

„Steaua” și „Tribuna” au găsit loc de exprimare mai toți „echinoxii”, după cum ieșeau de la „Alma Mater” („Dialog”) au trecut prin „Cronica” și „Convorbiri literare”, alăturîndu-se celorlalți congeneri impuși de ele (Vasile Sălăjan, Nicolae Prelipceanu, Ion Iuga, Liviu Petrescu, Dan Rebreanu, Mircea Ghiulescu, Horia Bădescu, Valentin Tașcu, Aurel Sasu, Doina Cetea, Mircea Vaida etc — la Cluj și Nicolae Turtureanu, Grigore Iliesi, Al. Dobrescu, Zaharia Săngeorzan, Aura Moșat, Val Gheorghiu, George Pruteanu etc — la Iași).

E semnificativ pentru climatul în care s-a format promoția 70 faptul că, în numai cîteva ani de la înființare, revistele culturale din provincie și-au conturat echipe scriitoricești, ele rămînînd în același timp deschise oricărui scriitor tînăr, indiferent de locul în care trăia. Centre de gravitație literară, aceste reviste, deși cu un profil larg cultural, au reușit să propună și să impună atenției numeroși tineri scriitori. Pe lingă revista „Orizont” s-au format: Cornel Ungureanu, Eugen Dorcescu, Crișu Dascălu, I.D. Teodorescu, Paul Eugen Banciu, Livius Ciocărlie, Șerban Foartă, Al. Deal etc. revista timișoreană avînd merite și în sprijinirea scriitorilor din zonele limitrofe, Caras-Severin (Gheorghe Azap, Octavian Doclin, Sabin Opreanu, Olga Neagu etc) și Arad (Florin Bănescu, Gheorghe Schwartz, Ilie Măduța, Al. Ruja); pe lingă revista piteșteană „Argeș”: Miron Cordun, Otilia Nicolescu, Dan Rotaru, Corneliu Marcu,

Doru Moțoc, Petru Mihai Gorcea etc.; pe lingă „Ateneul” băcăuan: Sergiu Adam, Calistrat Costin, Octavian Voicu, Constantin Călin, Carmen Tudora, etc.; pe lingă „Astra” brașoveană: Daniel Drăgan, Ion Topolog, George Boitor, Nicolae Stoiie, A.I. Brumaru, Mircea Valer Stanciu etc.; pe lingă revista craioveană „Ramuri”: Eugen Negrici, Romulus Diaconescu, Mihai Pelin, Ovidiu Ghidirmic, Mihai Duțescu, Daniela Crăsnaru etc.; de o influență însemnată s-a bucurat la jumătatea anilor șaizeci suplimentul „Povestea vorbeii” scos de revista „Ramuri” sub îndrumarea lui M.R. Paraschivescu, supliment în care au publicat, între alții, Norman Manea, Valeriu Sărbu, Păchia Ion Tomirescu etc etc; pe lingă „Familia” orădeană: A.D. Munteanu, Gh. Grigurescu, Ion Iuga, și „aminanții” Radu Enescu, Ovidiu Cotruș; pe lingă revista de la Tg. Mureș, „Vatra”: Romulus Guga, Mihai Sin, Venza Ghiulescu, Vasile Dan, Serafim Dulcu, Dumitru Mureșan etc.; pe lingă „Transilvania” de la Sibiu: Rodica Braga, fostul echinoxist Ion Mircea, „aminatul” M. Ivănescu, Vasile Avram, Ilie Guțan, A. Chifor, etc.; pe lingă constănțeană „Tomis”: Nicolae Moțoc, C. Novac, E. Lumezianu, O. Georgescu, Artur Porumboiu, etc.

Dacă mai adăugăm pe cei, mai puțin totuși, afirmați în „Viața Românească”, în special critici (Cornel Moraru, Roxana Sorescu, Vasile Andru, Alexandru Grigore etc) imaginea relației dintre promoția 70, în intervalul constituirii ei, și revistele literare și culturale ale vremii e deplin conturată și sugerează, prin simpla listă de nume, fatalmente parțială, de mai sus, marea șansă a acestei promoții: normalitatea contextului.

Laurențiu Ulici

O ACTIVITATE EROICĂ, PATRIOTICĂ

INREGUL nostru popor omagiază pe conducătorul iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui eroică activitate consacrată cu dăruire patriotică, comunistă, de peste 55 de ani cauzei propășirii patriei, edificării societății socialiste și comuniste pe pământul României a dat și da istoriei contemporane sensurile ei cele mai profunde. Viața sa este un înalt exemplu de dăruire pentru cauza poporului, iar monumentală sa operă teoretică, temelie a activității de construire a noli orînduirii socialiste în patria noastră.

28 ianuarie 1918, ziua nașterii tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a înscris în conștiința și suferințele cetățenilor României ca dată de referință pentru istoria prezentă și viitoare a țării. A trudit din greu încă de mic copil, cunoscînd asemenea multor copii nevoiași exploatarea moșierilor. În sufletul său încolțise de atunci revolta împotriva nedreptății, a celor ce trăiau din munca istovitoare a celor săraci și nevoiași.

La vîrsta de 11 ani, tovarășul Nicolae Ceaușescu este nevoit să părăsească locurile copilăriei. Ajuns la București, școala sa devine fabrică, uzina, atelierul, luptele de clasă. Perioada venirii în Capitală a tinărului Nicolae Ceaușescu are ca trasătură caracteristică creșterea avîntului revoluționar — dominantă a vieții social-politice a României din perioada crizei economice 1929—1933.

Pe acest fundal se desfășurau în acea perioadă mari bătălii ale muncitorilor metalurgiști, textiliști, ceferiști, numeroase acțiuni ale maselor populare asuprite. Tinărul Nicolae Ceaușescu a muncit din greu în diverse ateliere și fabrici din București, aici avînd să descifreze sensurile puternicelor manifestații și greve muncitorești, și să se alăture cu trup și suflet mișcării revoluționare.

„Am luptat în rîndurile mișcării revoluționare — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — făcîndu-mi datoria de soldat credincios al partidului, de fiu devotat al poporului, făcînd totul pentru cauza bunăstării și fericirii națiunii noastre“. Încă în anul 1930, la vîrsta de 12 ani, participa activ la viața și lupta tineretului sindical revoluționar, fiind participant activ la marile desfășurări de forțe muncitorești, la grevele și demonstrațiile, la mitingurile protestatare ale lucrătorilor din București organizați în sindicatele revoluționare. Acestea i-au dat sentimentul încrederii depline în clasa muncitoare, ceea ce a avut o influență hotărîtoare asupra formării sale ca neobșit luptător pentru cauza eliberării sociale și naționale.

La începutul anului 1933, cînd hitlerismul a fost instaurat în Germania și pericolul ciumei brune, treptat, în anii următori, va amenința și România, acțiunile revoluționare de clasă, antifasciste au luat o mare amploare. În primele rînduri ale acestor ample acțiuni populare s-a aflat tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În anul 1933 intră în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist, remarcîndu-se de la început prin spiritul său revoluționar, abnegația și dăruirea pentru cauza clasei muncitoare. O confirmare a stimei și încrederii de care se bucura de tînr printre muncitori o constituie alegerea sa, în iunie 1933, ca delegat al tineretului democrat din București la Conferința luptătorilor antifasciști din România — prilej cu care, deși avea doar 15 ani, a fost ales membru al Comitetului Național Antifascist.

La scurt timp a fost creat și Comitetul Național Antifascist al Tineretului, organism ce intruchipa spiritul patriotic și democratic al muncitorilor tineri, hotărîrea lor de a lupta energic împotriva pericolului fascist și revizionist, pentru pace și înțelegere între popoare. În rîndurile conducerii acestei organizații largi, ca și în conducerea Comitetului Național Antifascist, în vara și toamna anului 1933, în condițiile unor puternice lupte de clasă care au avut loc în București și în alte centre ale țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu a

organizat și condus numeroase și importante acțiuni ale tineretului și mișcării antifasciste.

MILITANTUL revoluționar Nicolae Ceaușescu susținea cu strălucire primele examene la cea mai exigentă școală — școala luptătorilor revoluționari. Este arestat și deferit Parchetului Tribunalului Ilfov la 23 noiembrie 1933 sub acuzația de „incitare la grevă“. A fost eliberat ca urmare a protestelor semnate de numeroși muncitori, apărute în ziarele democratice și progresiste ale vremii. Infruntările cu forțele de ordine i-au oțelit și mai mult voința și dirzenia, spiritul revoluționar.

La 27 iunie 1934, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost arestat la Craiova, unde venise ca reprezentant al tineretului pentru a depune mărturie în favoarea conducătorilor luptelor muncitorești din ianuarie—februarie 1933. Interogată de poliție, tinărul comunist nu s-a lăsat intimidat, a declarat cu hotărîre că era „delegat de către organizațiile muncitorești din Capitală să meargă la Craiova pentru a depune aceste proteste și a face declarații favorabile ceferiștilor de la Grivița“. Autoritățile de la Craiova aveau să alerteze împotriva sa organele de represiune cărora le precizau următoarele: „Vă semnalăm în vederea luării măsurilor de rigoare — pe comunistul Nicolae Ceaușescu, că făcîndu-se vinovat de aducerea de adieziuni de solidaritate a muncitorilor cu ceferiștii condamnați a fost deferit Parchetului Tribunalului din Craiova și apoi pus în libertate, după care s-a întors în Capitală“. Aceasta însemna în limbajul autorităților respective urmărirea și persecuția necontenite.

Lanțul arestărilor continuă, și la 26 august 1934 a fost judecat din nou de Consiliul de război al Corpului II Armată pentru difuzarea de „manifeste revoluționare“. O lună mai tîrziu, la 20 septembrie 1934, la sediul de pe strada Foișor nr. 9 din București, a avut loc o importantă întrunire a Comitetului Național Antifascist. Pretextînd că întrunirea se ținea fără autorizația prealabilă a Prefecturii de poliție, organele represive au devastat sediul și au arestat pe participanți. După ce i-au trecut în fișe calificativul „agitator comunist periculos“, autoritățile polițienești au dispus „expulzarea comunistului Nicolae Ceaușescu și trimiterea lui «la urmă» sub escortă pînă în satul natal“. În pofida interdicției, a măsurilor de supraveghere, tinărul militant al partidului comunist nu s-a împăcat cu domiciliul forțat. La scurt timp revine în București și se încadrează cu aceeași energie și devotament în activitatea revoluționară.

Experiența sa bogată în domeniul luptei antifasciste își va evidenția roadele nu numai în București, ci și în numeroase alte localități din județele: Argeș, Prahova, Dimbovița, Mehedinți. Era prezent cu sfatul și cu fapta, pretutindeni unde nevoile partidului erau mai mari, organizația, mobiliza și pregătea pentru luptă cadre noi de tineri comuniști, militanți antifasciști. Participant la ședințele din 1935 ale organizației județene Mehedinți a U.T.C., ținută în casa conspirativă din Strada Virtuții din Drobeta-Turnu Severin, în calitate de instructor pentru Oltenia al Uniunii Tineretului Comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu a îndrumat activitatea revoluționară de tineret pe făgașul luptei antifasciste, fapt care explică contribuția efectivă a tineretului revoluționar în campania alegerilor parlamentare parțiale din acest județ, organizată și condusă de P.C.R. în lunile ianuarie—februarie ale anului următor, campanie în care, unite, forțele democratice antifasciste au dobîndit o victorie de prestigiu. În acele împrejurări, conținutul tematic al ședințelor conspirative îi era imprimat accentul pe care-l puneau tovarășii Nicolae Ceaușescu pe necesitatea realizării unității de acțiune muncitorești și antifasciste, indicațiile sale privind imbinarea muncii în condiții de conspirativitate cu folosirea posibilităților legale oferite de activitatea organizațiilor de masă și cu caracter cultural existente în diferite zone. În anul 1935 tovarășul

**TOVARAȘUL NICOLAE CEAUȘESCU
VORIND LA O ADUNARE
A OAMENILOR MUNCII
DIN CONSTANȚA (1945)**

Nicolae Ceaușescu îndeplinește succesiv funcțiile de secretar al organizației Uniunii Tineretului Comunist din București, al Comitetului Regional Oltenia și al Comitetului Regional Prahova.

Prezența repetată la Craiova, Turnu Severin, Rimnicu Vilcea, Pitești, Ploiești, Tirgoviște asigura un contact permanent cu masele de tineri muncitori, țărani și intelectuali, cu organele locale de conducere ale U.T.C. și ale altor organizații de masă democratice și progresiste. Pretutindeni, prin curajul, dirzenia și abnegația înflăcăratului militant comunist Nicolae Ceaușescu se organizau noi celule U.T.C., se iniția și se desfășura o susținută și rodnică activitate politică, de propagandă și culturală. Au fost întreprinse măsuri concrete pentru redactarea, tipărirea și difuzarea literaturii comuniste.

În anul 1936, la 15 ianuarie, tovarășul Nicolae Ceaușescu este arestat în comuna Ulmi, județul Dimbovița, unde participa la o ședință ilegală a organizației ilegale U.T.C. Dimbovița. Este deferit împreună cu alți militanți revoluționari Consiliului de Război al Corpului V Armată Brașov.

Procesul ce i s-a intentat s-a desfășurat la Brașov în zilele de 27 mai — 5 iunie 1936 în fața Tribunalului Militar, fiind inculpați numeroși tineri comuniști și uteciști, militanți antifasciști, arestați în comuna Ulmi și în alte centre ale județelor Prahova și Dimbovița în ianuarie 1936.

Opinia publică românească a urmărit cu încordare desfășurarea procesului. Numeroase publicații de mare tiraj, între care „Dimineața“, „Adevărul“, „Zorile“, „Kronstadter Zeitung“, „Gazeta Transilvaniei“ ș.a., și-au trimis corespondenți de presă care au relatat despre înscenarea judiciară, despre modul în care acuzații s-au ridicat împotriva pericolului ce-l reprezenta fascismul pentru țara noastră. Deosebit de sugestiv este reportajul intitulat: **Impresii de la un proces**, apărut în revista „Cuvîntul liber“ sub semnătura scriitorului Eugen Jebeleanu care a fost profund impresionat de dăruirea revoluționară a celor judecați. El creezează un admirabil portret document al tinărului comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care s-a aflat în fruntea întregului grup de militanți comuniști și antifasciști. „Ceaușescu — nota autorul — e un copil. Dar un copil cu o inteligență de o maturitate surprinzătoare... Are 19 ani dar a văzut și a pățit ca pentru 90“.

Curajul, dirzenia și principialitatea politică de care au dat dovadă militanții comuniști și antifasciști, în frunte cu

tovarășul Nicolae Ceaușescu, au intrat în procesul judecat la Brașov un ec în opinia publică democratică și au s mișcarea de solidaritate cu militanți revoluționari întemnițați.

În centrul atenției completului decată s-a aflat conducătorul grup acuzăți, militantul revoluționar Ceaușescu, care cu hotărîre și respins toate acuzațiile, a demasc odată abuzurile la care fuseseră acuzații în timpul arestului.

Pentru atitudinea sa de solidaritate vărăsească, militantul revoluționar Ceaușescu a fost judecat imediat, condamnat la 6 luni închisoare. În ul a procesului procurorul, invocînd le“ politice cuprinse în Ordinul c în judecată, insistă, în mod par asupra faptului că Nicolae Ceaușescu „membru activ și bun propagand munist și antifascist cunoscut de timp ca atare de către organele s șei și justiției“. Alături de suvar care împărtășise calvarul zilelor ces, comunistul Nicolae Ceaușescu condamnat în ziua de 5 iunie 19 ani închisoare, 2 000 de lei amendă an de interdicție de a părăsi satul. Se adăugau de asemeni cele șase închisoare la care fusese condamnatu atitudinea de solidaritate cu o condamnat în timpul judecării pro

La 15 august 1936, tovarășul Ceaușescu, împreună cu alți militanți muniști și antifasciști condamnați cesul de la Brașov au pășit dinco porțile ferecate ale Doftanei. Lupta lutionară, viața în colectivele din sori și lagăre — așa cum sul tovarășul Nicolae Ceaușescu — „e stituit înaltă școală de pregătir tico-ideologică, de educare și form spiritul principiilor eticii și ecialiste și comuniste. Activiștii nari, comuniștii, puneau mai orice interesele maselor populare, împotriva asupritorilor lor, renu tot, împărțind de multe ori între ei bucată de piine, dar ținînd sus luptei revoluționare. În mod deos dori să menționez viața organizată chisori, în spiritul principiilor etii muniste, care a dat ție și forță celor închiși să reziste prigoanei, metării, mizeriei și să țină sus luptei revoluționare, să nu se ple un moment în fața claselor ex toare“.

La 8 decembrie 1938, ieșit Doftana, luptătorul comunist Ceaușescu se încadrează noilor de activitate cu entuziasm și ab specifice revoluționarului călît în bătălii de clasă. Din însărcinarea p lui, îndrumă activitatea din bres muncitori, militînd pentru ca ace aibă un pronunțat caracter revolu să promoveze interesele generale cifice ale oamenilor muncii, și, în timp, începe munca pentru reorga Uniunii Tineretului Comunist.

În timpul acestor acțiuni ardor votamentului, spiritul de sacrifici tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a binat cu deosebite calități organiz capacitate de analiză, discernămi, ziune de perspectivă în aplicarea strategice și tactice a partidului.

DIMENSIUNILE activității revoluționare, comuniste a rășului Nicolae Ceaușescu evidențiate de situația dram care se afla România în acest tî urmare a agravării situației inte nale după cîtoprirea de către Ge hitleristă a Austriei, Cehoslov pregătirii dezlănțuirii celui de-al război mondial. Atunci, prezența t șului Nicolae Ceaușescu a exprima determinant al comuniștilor în ri muncitorilor, tineretului, intelectua scopul mobilizării lor la luptă apărarea independenței, suveranității integrității teritoriale a României. sionantele valori revoluționare al vității tovarășului Nicolae Cea prestigiul de care se bucura v luptător comunist în rîndurile m lor partidului, ale muncitorilor, s trează cu putere în amploarea de a demonstrației antifasciste și anti

REVOLUȚIONARĂ

nice de la 1 Mai 1939 din Capitală

Organizarea puternicelor demonstrații antifasciste de la 1 Mai 1939 se înscrie astfel în efortul comuniștilor de a avertiza asupra pericolului fascist, de a mobiliza întregul popor român la lupta hotărâtă antifascistă, pentru apărarea intereselor naționale majore. În lumina acestor coordonate ale activității Partidului Comunist Român și a celorlalte forțe revoluționare, a stării de spirit patriotice și antifasciste a maselor largi populare se evidențiază legătura organică între amploarea și caracterul demonstrațiilor de la 1 Mai 1939 și întreaga muncă politico-organizatorică desfășurată de comuniști pentru transformarea acestora într-o înaltă formă de exprimare a celor mai importante aspirații de libertate și pace ale maselor muncitoare, ale întregului popor.

Pentru ziua de 1 Mai 1939, guvernul urmărea imprimarea unui caracter oficial manifestațiilor, de adeviere la regimul monarhic, dar și de exprimare a solidarității naționale într-un moment cind poporul român își vedea amenințată existența sa liberă și independentă. Autoritățile vremii au aprobat ca la 1 Mai 1939 în București să se desfășoare Congresul general al breslelor, întrunirile reprezentanților funcționarilor și meseriașilor din întreaga țară, precum și demonstrații de stradă. În alte 84 de localități s-au autorizat întruniri în săli și serbări cimpenești.

Este meritul Partidului Comunist Român, al organizației de partid a Capitalei care printr-o vastă muncă de organizare și propagandă au reușit să transforme acțiunile autorizate în puternice manifestații de protest împotriva regimului de dictatură regală, împotriva pericolului fascismului și războiului, pentru salvarea independenței și suveranității naționale a României. Un rol determinant în perioada pregătirii a avut tovarășul Nicolae Ceaușescu, care în repetate rânduri făcuse dovada dirigenției și intransigenței sale revoluționare, a tactului și viziunii politice largi, a înaltelor calități organizatorice. La organizarea demonstrației o contribuție esențială a avut din partea organizației de tineret a Capitalei tovarăsa Elena Petrescu (Ceaușescu).

Desfășurarea evenimentelor de la 1 Mai 1939 sub semnul unității de acțiune între comuniști, socialiști și social-democrați a constituit o incununare a vastei activități politice, organizatorice și propagandistice a Partidului Comunist Român.

La 1 Mai 1939 Capitala a asistat la desfășurarea uneia dintre cele mai impunătoare manifestații cind, așa cum relata ziarul „Scinteia”, „mii și mii de muncitori, meseriași, funcționari și intelectuali, femei muncitoare, țărance, intelectuale, mase de tineri muncitori antifasciști” și-au unit glasurile și brațele pentru a constitui împreună „o adevărată înfrățire de luptă antifascistă”. Manifestanții s-au pronunțat cu hotărâre împotriva oricărei politici de concesiuni față de statele fasciste revizioniste, pentru o politică de alianță cu țările democratice. Pretutindeni ei au scandat: „Vrem respectarea granițelor! Trăiască integritatea teritorială a României! Să ținem piept agresorului! Vrem rezistență față de plănuitul atac al puterilor fasciste! Nu vrem război! Vrem alianță cu țările democratice!” S-a făcut încă o dată dovada că muncitorii știu să răspundă cu entuziasm atunci cind este vorba de arătat simțăminte și de manifestat pentru un ideal care nu este numai al muncitorilor, ci al întregii națiuni.

Numărindu-se printre puținele manifestări din Europa care au avut loc în condițiile cind fascismul era în ofensivă, după München, manifestările revoluționare de la 1 Mai 1939 din România au avut un larg ecou peste hotare, cotidienele de mare tiraj din diferite țări publicind relatări și comentarii în care erau relevate amploarea și semnificația demonstrației muncitorilor din București în lupta generală antifascistă a poporului român. Astfel, ziarul „Izvestia” din 4 mai 1939 și ziarul britanic „Daily Herald” din 2 mai 1939 informau că „La demonstrațiile de 1 Mai din București au participat 20.000 de muncitori. Demonstrația a decurs sub lozincile antifasciste”. Revista „Rund-

schau” din 25 mai 1939, editată în Elveția, aprecia că „manifestațiile de la 1 Mai din București și din provincie au relevat intensificarea activității antifasciste a maselor, și ca o creștere a influenței Partidului Comunist... Numeroase pancarte exprimau necesitatea apărării independentei și integrității țării, cereau abrogarea tratatului economic cu Germania, alianța cu Franța, Marea Britanie și Uniunea Sovietică”.

Demonstrația antifascistă de la 1 Mai 1939 a fost un serios semnal pe care România l-a adresat Europei, întregii lumi pentru unirea eforturilor în vederea împiedicării dezlănțuirii conflagrației mondiale de către Germania hitleristă, a înfățișat conștiinței progresiste internaționale imaginea unui popor profund atașat idealurilor de libertate și independență națională.

IN FAȚA Partidului Comunist Român se afla în acel timp ca o sarcină de maximă importanță refacerea organizației revoluționare a tineretului. Activitatea de reorganizare a Uniunii Tineretului Comunist a fost incredințată unei Comisii centrale în fruntea căreia a fost desemnat de conducerea partidului militantul comunist Nicolae Ceaușescu. Concluziile și învățămintele desprinse din analiza campaniei politice pentru pregătirea și desfășurarea marii demonstrații antifasciste și antirăzboinice de la 1 Mai 1939 din București, prezentate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul Comisiei de refacere a organizației tineretului comunist, au stat la baza activității întreprinse ulterior în această direcție.

Ca o recunoaștere a maturității politice și a deopotrivă de înaltelor calități muncitoare prin care s-a afirmat în mișcarea revoluționară, antifascistă, a contribuției esențiale la reorganizarea U.T.C., tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales secretar al Uniunii Tineretului Comunist.

Primul document semnat de C.C. al U.T.C. ales la Conferința de reorganizare a fost un apel adresat tineretului în care se arăta: „Tineri muncitori, pe voi vă cheamă Uniunea Tineretului Comunist în primele rânduri ale luptei, în fruntea tineretului din România... La luptă pentru drepturile și libertățile profesionale, culturale și politice ale tineretului exploatat”.

Reorganizată, Uniunea Tineretului Comunist s-a avîntat cu mai multă abnegație în activitatea de mobilizare și reorganizare a tineretului muncitor pentru salvarea intereselor maselor muncitoare, ale poporului român în condiții devenite atît de grele în urma extinderii agresiunii hitleriste, ale creșterii primei revizioniste, care atentau la independența și la existența națională a statului și poporului român.

Hotărîrea cu care tovarășul Nicolae Ceaușescu își urma drumul revoluționar, bogata sa activitate i-au atras judecări în contumacie — 22 martie 1939, 16 martie 1940. Instaurarea regimului de dictatură militar-fascistă în septembrie 1940, aderarea României la politica Axei, împingerea țării împotriva voinței poporului în războiul hitlerist contra U.R.S.S. au însemnat pentru toate forțele progresiste și democratice, și în primul rînd pentru P.C.R., începutul unei perioade de înăsprire la maximum a represiunii anticomuniste și antidemocratice.

Urmărit continuu de organele represive la 22 august 1939 prin sentința nr. 2.696 a Tribunalului Militar al Corpului II Armată din București, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost condamnat în contumacie la 3 ani închisoare, 3 ani interdicție, 20.000 lei amendă și 5.000 lei cheltuieli de judecată. Tovarășul Nicolae Ceaușescu n-a putut fi arestat de către organele politicești și Siguranței Statului decît în vara anului 1940, la 29 iulie, într-o casă conspirativă a partidului, situată pe str. Bibescu Vodă nr. 19. Este judecat de urgență și condamnat la 3 ani închisoare. Incepe calvarul altor ani de închisoare pentru cauza propășirii României. A făcut mai întîi carantina obligatorie a Văcăreștilor, apoi a fost trimis la închisoarea de la Jilava (1 august 1940—20 februarie 1942), urmată de detenția de la

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ÎN ANUL 1938

Caransebeș (21 februarie 1942—21 iulie 1943), apoi la 9 august 1943 — pînă la 4 august 1944 prin ordinul nr. 31.050 al Ministerului de Interne, tovarășul Nicolae Ceaușescu, caracterizat „comunist notoriu”, a fost deținut în lagărul de internare politică de la Tg. Jiu. În conducerea organizației de partid din lagăr, alături de alte cadre de bază ale partidului comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o contribuție însemnată la elaborarea liniei politice și tactice a organizației de partid din lagăr, la pregătirea acțiunilor ce aveau să culmineze cu declanșarea la 23 August 1944 a revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

În zilele fierbinți ale lui august 1944, alături de alți militanți ai partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat în primele rânduri ale luptei pentru eliberarea patriei. În numele Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu a luat cuvîntul la marile întruniri muncitorești ce au avut loc în București în zilele de 30—31 august 1944. În conducerea acestor mari acțiuni muncitorești s-a aflat și tovarăsa Elena Ceaușescu. Conducerea Uniunii Tineretului Comunist a fost incredințată tovarășului Nicolae Ceaușescu, militantul comunist a cărui experiență organizatorică, capacitate de muncă, discernămint și competență politică își găsiseră deja o strălucită concretizare în activitatea revoluționară în anii ilegalității. În calitate de secretar general al Uniunii Tineretului Comunist, tovarășul Nicolae Ceaușescu a desfășurat o activitate neobosită pentru antrenarea largă a tineretului generației în marile bătălii care au urmat. Au fost puse în slujba revoluției toate forțele și energiile: brațul înarmat, patosul revoluționar, elanul creator, talentul, înflăcărea. Întîiul Președinte al României socialiste de azi a desfășurat o vastă activitate de organizare și dinamizare a potențialului patriotic al tineretului, mobilizîndu-l la luptă împotriva dușmanului fascist, pentru eliberarea deplină a patriei și înfrîngerea Reichului nazist, pentru punerea temeliei unui viitor mai bun al întregului popor.

În acești ani caracterizați printr-un avînt fără precedent al luptei revoluționare care avea ca obiectiv fundamental cucerirea puterii în stat de către clasa muncitoare, democratizarea țării, refacerea economiei distruse de război, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat în primele rânduri. A îndeplinit în același timp sarcini de răspundere în regionalele P.C.R. Dobrogea și Oltenia. La Conferința Națională a Partidului Comunist Român din 16—21 octombrie 1945, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost ales membru al Comitetului Central al P.C.R., iar în noiembrie 1946, deputat de Olt în Adunarea Deputaților. În mai 1948 a fost numit ministru adjunct la Ministerul Agriculturii, iar în martie 1950 a devenit ministru adjunct la Ministerul Apărării, conducînd pînă în anul 1954 și Direcția Superioară Politică a Armatei. În aprilie 1954, în cadrul Sedinței plenare a C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, membru al Biroului Politic, este ales secretar al C.C. al P.C.R.

IN zilele de 19—24 iulie 1965 se desfășoară lucrările celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român. Tovarășul Nicolae Ceaușescu prezintă Raportul Comitetului Central cu privire la activitatea partidului în perioada dintre Congresele al VIII-lea și al IX-lea, document de excepțională importanță politică, ideologică, teoretică și practică, marcînd începutul unei noi etape în întreaga activitate a partidului și statului, deschizînd calea unor transformări înnoitoare, fără precedent. Congresul a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea conducerii partidului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului, a fost ales în înalta funcție de președinte al Republicii Socialiste România.

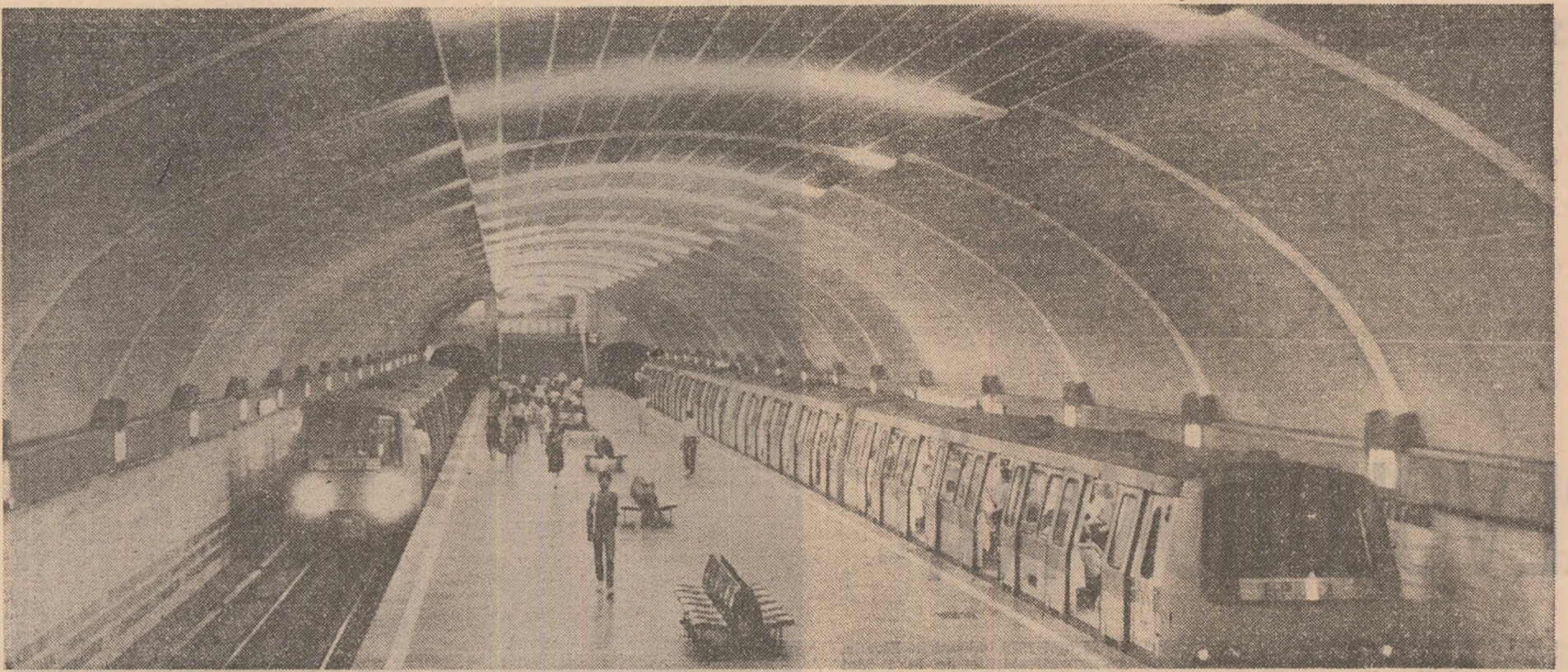
Este unanim recunoscută și apreciată de poporul nostru, de întregul partid, contribuția de o înestimabilă valoare teoretică și practică a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și realizarea cu succes a edificării bazelor economice ale socialismului în România, la fundamentarea și promovarea celor mai viabile căi și soluții în vederea propășirii patriei, a înaintării sale ferme pe calea socialismului.

Epoca istorică inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, cea mai bogată în împliniri din întreaga istorie națională, este dominată decisiv de puternica personalitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, poartă pecetea gîndirii și acțiunii sale revoluționare, fundamentate pe aplicarea creatoare a principiilor materialismului dialectic și istoric, ale socialismului științific la condițiile concrete ale țării noastre.

Innobilind istoria cu opera sa nepieritoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în fruntea partidului și a țării, conduce cu înțelepciune, clarviziune și dinamism destinele poporului român în evul contemporan, fiind simbolul cugetului și simțirii poporului, al idealurilor sale de libertate, pace și progres, ale însuși destinului de astăzi și de mine al României. Epoca Nicolae Ceaușescu, tîlmăcind prospețimea marilor altitudini la care a fost ridicată țara, reprezintă, în același timp, temei de certitudine al poporului nostru în continua și viguroasă ascensiune a României socialiste, resort generator de creație istorică, mereu nouă, mereu trairnică. În tot ceea ce năzuiește, elaborează cu deosebită cutezanță științifică, proprie personalității militantului neobosit pentru cauza clasei muncitoare, a poporului, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a sează în miezul faptelor și acțiunilor progresul, independența, suveranitatea României.

La această zi aniversară — 26 ianuarie 1988 — scumpă partidului, clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, întregul popor omagiază pe conducătorul secretarului general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, fiind plenar angajat în înfăptuirea programului pentru construirea celei mai drepte orînduiri — orînduirea socialistă și comunistă pe pămîntul scump al patriei.

Ion Ardeleanu

Metroul bucureștean

Epoca de glorie și măreție

INTELEPCIUNEA venită din milenii, îmbogățită prin experiența secolelor de lupte pentru păstrarea ființei naționale și a gliei străbune, a conferit poporului român capacitatea să-și aleagă din rindurile sale marii conducători de țară și de oști încrustați în filele de aur ale istoriei noastre ca „eroi între eroii patriei”.

Parcursind paginile istoriei noastre naționale din zorii civilizației și până în zilele noastre, deslușim cu ușurință lupta necontenită a poporului nostru pentru asigurarea progresului și civilizației materiale și spirituale pentru asigurarea ființei naționale și de stat. În același timp, în devenirea noastră istorică se succed marile personalități ale istoriei naționale, care, identificându-se cu idealurile poporului și „vrerile țării”, au marcat peste timp „epoci de referință” cum au fost epoca lui Burebista, Decebal, epoca lui Mircea sau a lui Ștefan cel Mare, epoca lui Mihai Viteazul, Brâncoveniu, Cuza și altor conducători de țară și de oști.

Alegându-l acum peste două decenii pe tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru a-i conduce destinele, poporul român a ales eroul epocii contemporane a României care personifică idealurile și năzuințele națiunii române și se contopește întru totul cu istoria socialistă a țării, cu mărețiile ei realizări, cu viitorul comunist al patriei.

Legătura strinsă cu poporul și realitățile țării, dinamismul și spiritul novator, înaltele calități de militant revoluționar și conducător comunist au făcut și fac, ca numele tovarășului Nicolae Ceaușescu să se identifice, pentru întregul popor, cu epoca cea mai glorioasă din mult milenara noastră existență, înscrisă de-a pururi în hronicul de aur al patriei, cu numele eroului între eroii patriei, „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

Cu deosebită mândrie, toți cetățenii patriei noastre văd în personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu omul care, încadrându-se de aproape șase decenii în mișcarea muncitorească revoluționară, în lupta clasei muncitoare și a partidului său politic împotriva exploatarei și asupririi, s-a identificat cu aspirațiile celor mulți, a luptat sub steagul glorios al comunistilor pentru libertate și dreptate socială, pentru unitatea și independența națională a patriei și a poporului român, pentru ca oamenii muncii din țara noastră să devină stăpâni pe munca și destinul lor, pentru triumful cauzei socialismului și comunismului pe pământul României.

Situat pe un loc inconfundabil în pleiada bărbatilor iluștri, care și-au pus sigiliul pe cronică dăinuiri noastre, erou exemplar, întruchipând cele mai nobile virtuți ale națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu dă expresie — prin originala sa operă teoretică, prin clocotitoarea acțiune practică, prin întreaga sa viață de patriot înflăcărat, de militant politic proeminent al lumii contemporane — ireversibilității împlinirii celor mai fierbinți năzuințe de progres și pace ale poporului român.

În această EPOCĂ NOUĂ, înscrisă cu litere de aur în cartea gloriei românești, țara a progresat cel mai mult, a făcut pașii cei mai marcanți spre viitorul ei comunist, și-a sporit, în ritmuri altădată de neconceput, avuția națională, suportul însuși al libertății și independenței; s-a consolidat, totodată, necontenit o magistrală cucerire — unitatea de neclintit a poporului în jurul partidului, s-a cimen-

tat mai puternic ca oricând frăția oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

Ideile și orientările de o inestimabilă valoare teoretică și practică ale secretarului general al partidului și-au găsit o strălucită materializare în istoricele înfăptuiri obținute în toate domeniile construcției socialiste din patria noastră. Congresul al IX-lea, deschizător de epocă nouă în istoria României, consolidând, în continuare, construcția socialistă, a reorientat întreaga activitate spre edificarea, la nivel superior, a societății socialiste, prin valorificarea susținută, novatoare, a puterii creatoare a poporului a condițiilor naturale minunate de care dispune țara noastră, prin afirmarea și mai amplă, liberă și demnă a României socialiste pe plan mondial. „Congresul al IX-lea — arăta secretarul general al partidului — a descătușat energiile creatoare, a înlăturat o serie de șabloane și dogme și a pus în fața partidului nostru sarcina edificării socialismului cu poporul și pentru popor, pornind de la condițiile concrete din România, aplicând principiile materialist-dialectice, ale socialismului științific, adevărurile general valabile la realitățile României. Și tocmai înlăturarea acestor dogme și șabloane a descătușat energiile poporului nostru și a făcut să avem marile realizări de astăzi, care au ridicat țara pe treptele superioare ale dezvoltării multilaterale în toate domeniile”.

DIN perspectiva celor 23 de ani care au trecut de la cel de al IX-lea Congres se evidențiază astăzi cu putere originalitatea și realismul soluțiilor adoptate de partidul nostru pentru dezvoltarea și modernizarea economiei, asigurarea eficienței întregii activități, perfecționarea cadrului democratic de participare activă a întregului popor la conducerea vieții social-economice, formarea conștiinței patriotice, revoluționare a maselor de oameni ai muncii. În perioada inaugurată de Congresul al IX-lea, partidul nostru comunist și-a afirmat tot mai puternic rolul de centru vital al națiunii noastre, și-a perfecționat for-

mele și metodele de activitate. Este meritul incontestabil al tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi stimulat neabătut întărirea continuă a legăturii partidului cu masele, de a fi vegheat permanent ca întreaga politică a partidului și statului socialist să izvorască din voința și interesele supreme ale poporului.

Din necesitatea fundamentării dezvoltării economico-sociale a țării în condițiile apărute după încheierea etapei de generalizare a relațiilor de producție socialiste în economia națională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus în practică teza esențială care a produs un ecou puternic în conștiința națiunii, că făurirea unei civilizații avansate nu este o chestiune de bune intenții, că ea depinde în mod necesar de asigurarea mijloacelor materiale.

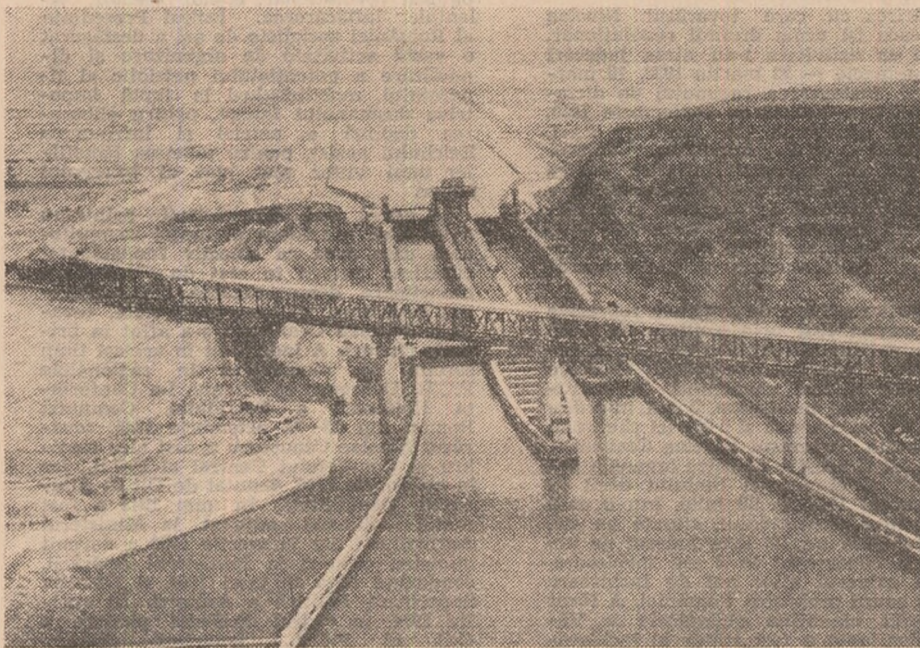
Depart de a aborda industrializarea ca o simplă dezvoltare a producției materiale, în general, sau ca o dezvoltare cu precădere a industriei producătoare de mijloace de producție, această concepție nouă are în vedere restructurarea întregului sistem economic în unitate dinamică cu perfecționarea relațiilor de producție socialiste, cu principiile și valorile noii orinduirii. În această viziune, industrializarea socialistă este înțeleasă ca un proces subordonat nevoilor economiei naționale, condiționat de volumul și structura resurselor economice ale țării și în concordanță cu nivelul și exigențele celorlalte ramuri și activități economice, ale tuturor domeniilor vieții sociale.

Iată de ce un deziderat esențial al concepției secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, afirmat puternic după Congresul al IX-lea al partidului, îl reprezintă dezvoltarea rapidă în cadrul procesului general de dezvoltare a forțelor de producție, a județelor, zonelor geografice și localităților rămase în urmă din punct de vedere economic. Militind fără conținere în această direcție, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut în vedere multiple implicații majore, înainte de toate asigurarea valorificării resurselor disponibile de muncă existente în zonele puțin industrializate,

ca și a resurselor materiale locale; de asemenea, s-a urmărit ridicarea generală a nivelului de trai al oamenilor muncii printr-o dezvoltare accelerată și armonioasă a întregii țări, ceea ce asigură manifestarea egalității între toți membrii societății pe planul vieții economice; sub raport politic, s-a avut în vedere asigurarea prezenței clasei muncitoare în toate județele, dezvoltarea pe această bază a democrației socialiste și a unei intense vieți politice în fiecare zonă geografică și localitate. În urma acestor transformări profunde și înnoitoare clasa muncitoare a devenit numerică cea mai puternică clasă a societății românești, urmind, ca în perspectiva anului 1990 ea să reprezinte circa două treimi din populația ocupată a țării. Tărâni-mea a reprezentat întodeauna în trecut marcea parte a poporului nostru, apărind ființa sa națională, limba, obiceiurile tradiționale, a creat cultura noastră populară — izvor neseecat al tuturor creațiilor spirituale. De asemenea, în anii construcției socialismului țărâni-mea a adus o importantă contribuție la efortul pentru industrializare, pentru modernizarea structurii economiei naționale, a realizat transformarea revoluționară a agriculturii, ea constituind până la un moment dat principala sursă de forță de muncă pentru toate sectoarele de activitate. Este un merit al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi pus în adevărată sa lumină locul țărâni-mii în istoria poporului român, contribuția acesteia la opera de construire a socialismului în țara noastră.

IN CELE peste două decenii parcurse de la Congresul al IX-lea a avut loc o creștere impresionantă a bazei tehnico-materiale a socialismului. Ca urmare, România a devenit un stat industrial-agrar, producția industrială a țării fiind în prezent de 120 de ori mai mare decât în 1945, iar cea agricolă de aproape 9 ori mai mare decât în același an. Îndărătul cifrelor globale enunțate vedem materializarea noilor orientări promovate consecvent de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Astfel, dându-se curs principiului axiomatic al priorității industriei producătoare de mijloace de producție, s-a avut în vedere ca aplicarea lui să se facă asigurându-se, totodată, și o rapidă dezvoltare a industriei bunurilor de consum, o sporire mai substanțială a produselor care răspund nemijlocit nevoilor maselor populare, identificabile, în calitatea vieții. Refuzind fetișizarea laturii cantitative a producției, partidul a pus la baza creșterii economice dezvoltarea ramurilor de vîrf, purtătoare ale progresului tehnic, modernizarea susținută a industriei și, prin ea, a întregii economii. Dinamica investițiilor, uriașele sume alocate programelor de irigații, modernizări și dezvoltare intensivă a agriculturii relevă cu pregnanță atenția specială acordată acestui domeniu de primă importanță, ca o cale principală de creare a valorilor din care, în ultimă instanță, se satisfac necesitățile societății și ale membrilor ei. În consecință, și în agricultură profacerile nu urmăresc doar simple creșteri ale producției, ci obținerea unui adevărat salt, pe baza introducerii masive a cuceririlor științifico-tehnice, a procedeelelor moderne, salt definit de tovarășul Nicolae Ceaușescu drept noua revoluție agrară.

Valorificarea optimă a patrimoniului național de muncă și resurse naturale, folosirea rațională a bazei energetice și materiei prime, a disponibilităților economice au impus ridicarea la locul cuvenit

Canalul Dunărea — Marea Neagră. Ecluza Cernavodă.

Dâmbovița azi

a României socialiste

a importanței eficienței și rentabilității. Preocupările în acest domeniu s-au concretizat în elaborarea, continuarea perfecționare și aplicarea consecventă a noului mecanism economico-financiar care constituie instrumentul-cheie de stimulare a avântului forțelor de producție, de realizare a roii calității — situată pe primul plan de Congresul al XIII-lea al partidului.

Intrunind sintetizator direcțiile de acțiune pe tărîm economic, tovarășul Nicolae Ceaușescu concentrează întregul potențial uman și material spre obiectivul insuflitor ca, într-un timp relativ scurt, pînă în 1990, România să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare spre a intra în acela de țară mediu dezvoltată, așa cum a relevat în năgistrul Raport pe care l-a prezentat la Conferința Națională din decembrie anul trecut.

CONGRESUL al IX-lea al partidului a marcat o cotitură și în lărgă deschidere către creație, în stimularea gândirii novatoare, în creșterea ponderii elementului teoretic, principial, în sporirea rolului științei, și transformarea ei într-o forță nemijlocită de producție.

Partidul Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pornind de la premisa că știința, cultura, activitatea spirituală sînt părți componente indisolubile ale procesului de edificare socialistă și comunistă, de transformare revoluționară a societății, acordă o importanță deosebită intelectualității, slujitorilor științei, artei, culturii, învățămîntului, încurajînd gîndirea liberă, creatoare în toate sferile activității umane, valorificînd în folosul progresului general inteligența, talentul și fantezia, deschizînd acces larg spre cunoaștere maselor populare. Într-un asemenea context larg se înscrie de fapt menirea intelectualității, care trebuie să slujească idealurilor poporului, ale masei, contribuind în mod responsabil la satisfacerea cerințelor spirituale ale omului muncii, la ușurarea activității sale de producere a bunurilor materiale, parti-

cipînd activ la mersul înainte al societății românești pe baza înțelegerii tendințelor ei de dezvoltare, identificîndu-se în acest proces cu dorințele și viața poporului în mijlocul căruia trăiește și creează.

Progresul tehnico-științific nu trebuie privit ca un scop în sine. Pătrunzînd tot mai adînc în tainele materiei, ale vieții și ale societății, omul devine tot mai mult conștient de forța și capacitatea sa de a transforma natura, lumea, societatea, în conformitate cu aspirațiile și voința sa.

Integrîndu-se eforturilor întregului popor, muncind cu pasiune și competență, savanții și cercetătorii, creatorii de noi valori spirituale, oamenii de cultură aduc remarcabile contribuții la îmbogățirea patrimoniului științific și cultural național, la dezvoltarea societății socialiste.

De-a lungul acestor ani rodnici, secretarul general al partidului a fost el însuși promotorul unei ample mișcări de reorganizare a structurilor, forțelor și mijloacelor cercetării, în vederea concentrării energiilor creatoare spre sarcinile și obiectivele dezvoltării generale a țării în care știința se putea manifesta cu maximă eficiență. Un proiect exemplar, acela al integrării cercetării, începînd cu cea fundamentală, cu producția și învățămîntul, transpus în viață cu strălucire sub directa îndrumare a eminentului savant de reputație internațională și om politic de largă recunoaștere și prețuire internațională, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, a indicat cu claritate calea ce trebuie urmată pentru ca știința să dea României nu numai prestigiu, dar și forță economică și perspectiva unui progres neînterupt pe drumul deschis de marelui Program al partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism. Instituțiile centrale organizate în toate ramurile și domeniile majore după etalonul chimiei, marile platforme de cercetare, învățămînt și producție, industriile de vîrf, ca aeronautica, electronica și energetica nucleară au atins performanțe pe măsura epocii pe care o trăim. Scos de sub incidența hazardului, progresul cunoașterii și al înfăptuirilor științei a căpătat un caracter programatic. Stimulînd căutarea noului, respingînd orice constrîngere din calca cutezanței cercetării, programele-directivă adoptate de Congresul al XIII-lea și reconfirmate de Conferința Națională a partidului din 1987 găsesc sens și temei angajării în toate domeniile, deschise larg de revoluția tehnico-științifică din zilele noastre.

Stau mărturie marile ctitorii ale acestei epoci — Canalul Dunăre-Marea Neagră, Metroul bucureștean, Transfăgărășanul, hidrocentralele de pe Dunăre, marile platforme industriale care împingesc țara, cetățile învățămîntului și științei și atîtea altele — care vor evoca peste veacuri numele acestei epoci și al făuritorului ei.

Se cuvine să amintim, în același timp, că dezvoltarea susținută a forțelor de producție, a avuției naționale reprezintă temelia înfloririi generale a țării, iar sensul major al acestei înfloriri rezidă în imbinarea armonioasă a cerințelor propășirii multilaterale a societății cu cele ale împlinirii personalității umane care, în concepția conducătorului partidului și statului nostru, se situează pe același plan, deoarece omul este valoarea supremă în noua orînduire. „Scopul a tot ceea ce înfăptuim în patria noastră, esența politicii partidului comunist, a societății socialiste multilate-

ral dezvoltate pe care o edificăm în România — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — este fericirea întregii națiuni, înflorirea sa multilaterală, bunăstarea omului și afirmarea plenară a personalității sale, asigurarea pentru fiecare membru al societății a unor condiții de viață și de muncă din cele mai bune, în contextul fericirii întregului popor“.

Alături de întregul popor, strîns uniți în jurul partidului, oamenii de știință, cultură și artă întîmpină cea de-a 70-a aniversare a zilei de naștere a președintelui țării și a îndelungatei sale activități revoluționare cu gîndul la viitor, la drumul de muncă și luptă care ne așteaptă sub conducerea partidului nostru comunist, a strălucitului chează al mersului nostru înainte, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ei aduc cea mai înaltă cinstire gînditorului de geniu care a fixat definitiv, cu supremă forță de pătrundere și sinteză, întregul crez al muncii și vieții noastre în inspiratele cuvinte: „Progresul și independența națională, pacea și știința — sînt inseparabile“.

IDEILE teoretice, punctele de vedere originale elaborate în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea de către secretarul general al partidului privind relațiile internaționale, mai ales cele referitoare la conținutul epocii contemporane, principiile relațiilor dintre state, rolul națiunilor, suveranității și independenței naționale, înfăptuirea dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare, democratizarea vieții internaționale, unitatea mișcării comuniste și muncitorești, a tuturor forțelor progresiste, rolul popoarelor, al maselor în asigurarea păcii — au dat o orientare științifică activității internaționale a României.

Inițiativele și propunerile concrete ale țării noastre, ale președintelui ei, reprezentînd o contribuție concretă la soluționarea marilor probleme care confruntă omenirea. Această politică a condus la amplificarea relațiilor țării noastre cu alte state, la creșterea prestigiului său în lume, ca și la îmbogățirea teoriei relațiilor internaționale contemporane.

Personalitate de înalt prestigiu și autoritate a vieții politice contemporane, tovarășul Nicolae Ceaușescu — creatorul și promotorul politicii externe românești —, prin demersurile sale politice de larg ecou mondial, prin participarea activă la soluționarea marilor probleme internaționale, a intrat în conștiința umanității ca apărător neînficat al dreptului sacru al popoarelor la existență liberă și demnă, la viață, la pace. „Nu poate fi vorba de nici un fel de drept — afirma președintele României socialiste — cînd nu există dreptul fundamental de a fi stăpîn la tine acasă, de a fi stăpîn pe destinele tale“. Și, într-adevăr, independența națională este dreptul inalienabil al tuturor statelor și națiunilor lumii. Din acest drept derivă toate celelalte atribute ale demnității lor în plan internațional și în el își au izvorul existența lor liberă, propășirea lor multilaterală, progresul de ansamblu al lumii.

Principialitatea, continuitatea în acțiune, dinamismul și consecvența, spiritul revoluționar și creator, profundul umanism, democratismul sînt calități ale politicii externe românești care s-au impus cu strălucire de-a lungul anilor, atrăgînd stima și admirația tuturor celor care doresc pacea și luptă pentru înfăptuirea ei.

În planul raporturilor sale bilaterale, ca și în sfera largă a vieții internaționale,

România a acționat și acționează pentru consacrarea fermă a principiilor noi de relații între state, pentru respectarea dreptului sacru al popoarelor de a-și alege libere calea dezvoltării lor sociale și politice. Dezvoltînd larg conlucrarea cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, România a afirmat, totodată, un concept nou despre participarea democratică la soluționarea marilor probleme de care depind pacea și progresul omenirii.

Aducînd o inestimabilă contribuție la tezaurul gîndirii și practicii revoluționare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a îmbogățit conceptul de solidaritate internațională, în funcție de noile realități și cerințe ale evoluției istorice mondiale. În acest spirit, Partidul Comunist Român dezvoltă larg relațiile cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu toate forțele progresiste, democratice și revoluționare, pornind de la ideea că, numai prin lupta unită a popoarelor, prin eforturi unite, pot fi împlinite marile comandamente ale contemporaneității.

Se poate aprecia cu deplin temel că înaltul prestigiu și rolul activ al partidului și statului nostru în viața internațională sînt rezultatul puternicei dezvoltări economico-sociale în anii care au trecut de la Congresul al IX-lea, al prodigioasei activități desfășurate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și a statului. Prestigiul internațional al României, al președintelui Nicolae Ceaușescu își au izvorul atît în remarcabilele realizări — pe plan intern — pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism, cit și — pe plan extern — în bogata și principială activitate consacrată păcii și independenței popoarelor, făuririi unei lumi mai drepte și mai bune.

Aprecierile exprimate pe toate meritiile privind poziția, propunerile, inițiativele, soluțiile preconizate de președintele Nicolae Ceaușescu, trăsăturile proeminente ale personalității de om politic, teoretician al relațiilor internaționale, gînditor umanist, sint expresii elocvente ale justiției, clarviziunii și profundului caracter mobilizator al politicii externe a României.

IN GLORIOASA epocă pe care o trăim, ce poartă numele marelui nostru conducător de țară, Epoca Nicolae Ceaușescu, partidul și statul nostru și-au cîștigat — prin extraordinara forță de afirmare a noului, prin substanța profund umanistă și constructivă a demersului românesc — stima și aprecierea lumii, un prestigiu pe care nicidec țara nu l-a avut în multimilenara sa istorie. Este, acesta, un adînc motiv de satisfacție, de mîndrie patriotică pentru întreaga noastră națiune socialistă, care vede în politica de pace și independență elaborată și înfăptuită de partid, de secretarul său general, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, expresia năzuințelor sale de libertate, independență și suveranitate națională, garanția sigură a apărării și afirmării intereselor sale de prosperitate pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării ei spre comunism.

Cu prilejul acestui eveniment aniversar, dorim din toată inima, conducătorului nostru iubit, multă sănătate și fericire, nepuizabilă putere de muncă spre a desăvîrși marea operă de care și-a legat ca nimeni altul întreaga viață — înălțarea României pe cele mai înalte culmi ale civilizației socialiste și comuniste.

Mircea Mușat

Noul pod peste Dunăre

Orizont teatral românesc

Popas de sărbătoare

LA 26 Ianuarie sărbătorim strălucita aniversare a revoluționarului care, prin cutezanța gândului și puterea faptei, a înălțat ctitorii ce-i poartă sigiliul de la marea cea mare la Carpați, de la Dunăre pînă la hotarul de sus al țării. Fiu al unui popor ce și-a dorit totdeauna să trăiască în pace, președintele României a considerat întotdeauna că unul din drepturile fundamentale ale omului este acela de a trăi și de a fi activ în condiții de pace. A considerat întotdeauna și a spus-o în toate cuvintele sale că asigurarea păcii este cea mai înaltă îndatorire a guvernelor, statelor și conducătorilor politici față de om, față de propriile popoare, față de cauza civilizației. Și întotdeauna a fost subliniată contribuția importantă pe care o pot aduce la cauza păcii, a înfloririi personalității omului și a atingerii plenitudinii existențiale, intelectualii lumii contemporane, oamenii de cultură, toți cei care prin arta lor, prin puterea expresivă a operei dăruită maselor, se adresează sentimentelor, convingerilor oamenilor. Și nu a fost nici o acțiune de anvergură în sprijinul păcii care să nu fi cunoscut contribuția oamenilor de cultură ai lumii contemporane, aportul lor neprecupețit.

Marile aniversări sînt și prilejuri de rememorare și evocare a unui drum străbătut de un întreg popor în efortul unanim de a transforma, în toate planurile sale, existența complexă a contemporanilor. Oamenii de cultură ai României sînt conștienți de șansa lor primordială de a fi contemporani cu vasta operă de creație sub orientarea partidului al cărui conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, semnifică însumarea tuturor energiilor. Un remarcabil exemplu de originalitate în viața noastră culturală îl constituie Festivalul național „Cîntarea României”, inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, manifestare unică în lume prin substanța și proporțiile sale, care s-a transformat într-o puternică mișcare cultural-artistică a maselor largi populare, tocmai pentru că ea corespunde întru totul realităților și particularităților țării noastre, izvorite din necesitățile spirituale profunde ale poporului nostru. Orice analiză a fenomenului spectacular arată că astăzi am izbutit să pătrundem mult mai adînc în universul uman contemporan și să găsim forme mult mai cuprinzătoare și mai diverse de a-l interesa pe contemporanul nostru. Văd cu satisfacție de pe scenă afluența spectatorilor de toate vîrstele la spectacolele teatrale, simt vibrația participării lor la cele mai izbutite reprezentații și în primul rînd la acelea cu piese românești care exprimă adevăruri și înfățișează chipuri cunoscute. Este o sete de teatru, de artă și de gîndire care impresionează și creează îndatoriri noi pentru artist. E de înțeles că, modelîndu-se gustul și o înaltă conștiință despre sine și despre lume a omului de azi, se cultivă deprinderi și se determină cerințe noi. Cred că observația secretarului general al partidului nostru cu privire la importanța spiritului combativ, patriotic, revoluționar în arta actuală oferă îndreptarul esențial în sensibilizarea creației la exigențele vieții.

Să-i urăm, cu prilejul aniversării sale, în această zi de sărbătorească popas, viață lungă și muncă rodnică în slujba cauzei căreia își consacră întreaga existență!

Virgil Ogășanu

Nu ne naștem toți la aceeași vîrstă de Tudor Popescu, la Teatrul Giulești

UN domeniu care atestă cu prisosință democratizarea actului cultural în țara noastră este și cel al teatrului, gen artistic important prin puterea de a influența conștiințele și de a propune modele pilduitoare. Se poate afirma că orizontul teatral românesc este cuprinzător și eficient, cele 36 de teatre, sutele de scene ale așezămintelor culturale de la orașe și sate ce pot găzdui reprezentații proprii sau turnee, demonstrînd cit de largă și îndrăgită este arta spectacolului, slujită cu talent și dăruire de artiștii profesioniști și amatori.

Printre ctitoriile „Epocii Nicolae Ceaușescu” se disting pe harta spirituală a patriei monumentalele Teatre Naționale din București, Craiova și Tg. Mureș, dar și impunătoare case de cultură, cu scene dotate tehnic la nivelul cerințelor și rigorilor actuale. Cine parcurge planul de spectacole al teatrelor sau călătorește prin toate zonele țării, poate constata o amplă rețea a turneelor precum și diversitatea unui repertoriu ce se itinerează în orașe și sate, în întreprinderi și școli, platformele industriale găzduind nu puține evenimente specifice genului. Se observă o mai accentuată mobilitate în ce privește adecvarea repertoriului la noile cerințe, precum și preocuparea de a satisface exigențele publicului din perspectiva misiunii educative, actul teatral căpătînd o pondere substanțială în viața societății.

Larga răspîndire a spectacolului teatral a determinat mutații vizibile în mentalitatea și cerințele publicului care și-a emancipat gustul prin termenul de comparație oferit de colectivele artistice din localitățile unde ființază sau datorită trupelor aflate în turneu. Această „concurență” a stimulat munca de elaborare a reprezentației, preocuparea pentru conținutul și calitatea actului teatral devenind o trăsătură comună multor colective.

Prin organizarea și desfășurarea unor manifestări de cultură teatrală în toate provinciile țării s-a dobîndit un

Aventura unei arhive de Theodor Mănescu la Teatrul Foarte Mic

climat emulativ, dezbaterile colocviale stimulînd puncte de vedere menite să perfecționeze arta actorului, a măiestriei regizorale și scenografiei, să emită judecăți de valoare cu privire la dramaturgia originală contemporană. Cîteva rememorări sumare ne vor pune față în față cu aceste inițiative benefice. La Botoșani, spre exemplu, cu un deceniu și jumătate în urmă s-a născut ideea valorificării „piesei uitate” prin reprezentații și dezbateri colocviale. Printre „marii uitați” era și „Înalt visătorul Eminescu” (Titu Maiorescu), Eminescu dramaturgul. În 1975, după aproape un veac, fragmentele dramatice eminesciene au văzut lumina scenei. La Oradea și Pitești s-a semnat actul de naștere al promovării piesei scurte și a experimentului teatral, revista „Familia” și teatrul din localitate aducînd în prim-planul actualității cel mai vechi text în limba română, **Occisio Gregorii Vodae în Moldaviae tragedice expressa**, interpretat de elevii unei școli din Transilvania. Craiova teatrală s-a înscris în ampla competiție cu reuniuni de spectacole și colocvii consacrate dramei istorice naționale, precum și operei ilustrului comedlograf I.L. Caragiale.

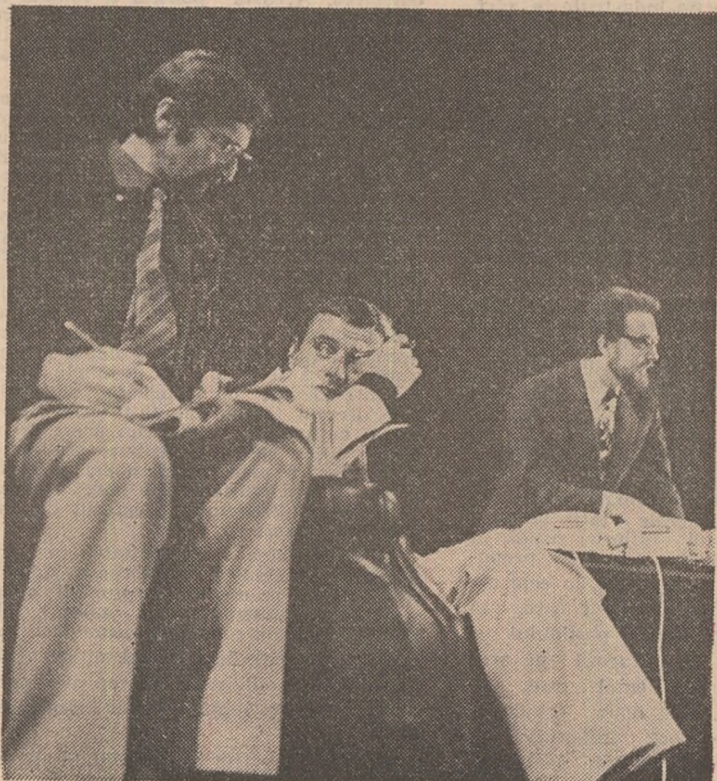
La Constanța au alternat seriile de teatru antic cu spectacolul politic de cea mai stringentă actualitate, la Galați, putem spune că s-a produs revirimentul artei comediei, iar la Brașov și Timișoara a fost examinată cu răspundere plesa contemporană originală și universală. Deosebit de important pentru școala de regie românească s-a dovedit colocviul de la Bîrlad, acolo unde au dialogat creatorii de spectacole din toate generațiile. Nu pot să trec cu vederea faptul că județul Bacău a inițiat, în 1972, Gala națională a recitalurilor dramatice și Colocviul republican al criticilor de teatru, că aici se desfășoară o amplă reuniune a teatrelor de animație și de păpuși, de teatru folcloric, precum și bienala de creație și interpretare teatrală consacrată dramaturgilor începători, debu-

tați de colective artistice de amatori. Deosebit de importante s-au dovedit reuniunile consacrate tinerilor creatori și interpreți, sau cele susținute cu spectacolele teatrale populare și municipale.

Menționînd competiția spectacolelor pentru copii și tineret de la Piatra Neamț, este locul să afirmăm că teatrele de acest profil, cele de păpuși și marionete au înscris în palmaresul competițiilor organizate la București, Constanța, Iași, Bacău, Botoșani și în alte centre culturale reprezentații memorabile, recitalurile unor actori fiind revelatoare. Se poate afirma că scena pentru cei mici realizează cu fantezie și devoțiune emoționante și sensibile lecții de educație și inițiere în lumea teatrului.

IN orizontul teatral românesc, radioul și televiziunea aduc, pe calea undelor și pe micul ecran, dramaturgia clasică românească și universală, dar și piesa de actualitate cu eroi ai zilelor noastre. Cine urmărește emisiunile de teatru radiofonic are imaginea unui repertoriu consistent și variat, bine racordat la cerințele unui public larg și receptiv. La toate aceste manifestări de cultură teatrală menționate, organizate sub egida Festivalului național „Cîntarea României”, au participat cu spectacole, precum și în cadrul dezbaterilor organizate, cele mai reprezentative colective de artiști amatori, dialogul cu profesioniștii influențînd considerabil calitatea actului de creație și de interpretare, de înțelegere și receptivitate a artei scenice. Emulația și spiritul competitiv, nivelul profesional și exigent al dezbaterilor au influențat conținutul și calitatea repertoriului, măiestria actorului, a regizorului și scenografului, a dat posibilitate unui larg schimb de opinii pe care criticii de specialitate l-au valorizat în studii și articole de sinteză, sau în cronici, paginile cărților publicate de aceștia fiind edificatoare.

„Provincia teatrală” avea să demonstreze că este capabilă să inițieze reuniuni de spectacole și colocvii de anvergură națională că, rînd pe rînd, localitățile menționate au devenit veritabile capitale ale unei vieți artistice efervescente, că rutina și mediocritatea pot fi contraccarate și înlocuite cu evenimente artistice veritabile. O evaluare obiectivă a mișcării noastre teatrale poate demonstra că organele locale de resort, fiecare instituție de spectacol s-au dovedit capabile să inițieze un act artistic de referință, că pe harta spirituală a patriei noastre pulsează energii creatoare, că toate generațiile de slujitori ai scenei se dăruiesc cu pasiune și devotament. Aceste manifestări de cultură teatrală au menirea să evidențieze valorile autentice, să le propulseze în conștiința publicului și a criticii de specialitate, să le potențeze vocația și devenirea. Prin caracterul lor demonstrativ și colocvial, prin tensiunea ideilor și argumentelor ideologico-estetice, manifestările itinerare în teatre, în așezămintele culturale de la orașe și sate dau un impuls vieții noastre artistice, făcînd din arta spectacolului un act de educație și de sensibilizare a maselor.

Opinia publică de Aurel Baranga pe scena Teatrului Național din Tg. Mureș

George Genoiu

■ Cinematografia, teatrele trebuie, de asemenea, să creeze filme și să pună în scenă piese inspirate din munca și viața poporului nostru. Acestea trebuie să redea, desigur, și trecutul, lupta revoluționară a partidului și poporului, dar și marea epopee a prezentului,

prefigurind, totodată, prin mijloacele cinematografului și teatrului, ale artei în general, viitorul luminos al României socialiste.

NICOLAE CEAUȘESCU

Cinema

File din epopeea națională

S-A spus și se mai spune încă, uneori, că orice film e politic, pentru că orice film — chiar și o aparent inocentă comedie politică — propune o ideologie sau, cel puțin, un mod de viață, o atitudine, explicită sau nu, în raport cu societatea, cu lumea oamenilor și a lucrurilor. Tot așa, orice film ar trebui să fie istoric, pentru că orice film pune spectatorul în contact cu un moment existențial sau cu un eveniment emblematic, nu rareori bazându-se chiar și numai pe o „memorie istorică involuntară” a autorului, prin intermediul căreia se obțin totuși prețioase date antropoculturale. Adevărul e, însă, că nu toate filmele sunt politice și nici istorice, propriu-zise.

Am făcut aceste mențiuni pentru a delimita terenul investigației noastre, explicând astfel de ce am lăsat la o parte ecranizările sau peliculele de montaj (sinteze de laborator), reținând doar filmele istorice propriu-zise, cu scenarii anume elaborate pentru platourile de turnare, și privilegiind realizările din ultimele decenii, de la *Dacia la Noi*, cei din linia întâi, de la *Buzduganul cu trei peceți la Cîntec în zori*. Și deoarece ambiția cinematografiilor autohtone e de a construi treptat-treptat o „epopee națională”, am preferat procedeul unei treceri în revistă a filmelor nu în ordinea apariției lor, ci în aceea a cronografiei temelor și conținuturilor, dinspre *Burebista* spre *Pe aici nu se trece*.

Sub unghiul componentei cognitive, al cunoașterii așadar, *Burebista* — film închinat aniversării bimilenare a constituției marelui stat unitar daco-getic, o veritabilă împărțire, arhă, cum îl definea Strabon, cel de o vîrstă cu evenimentul, o țară ce-și întindea fruntăriile între Dunărea Panonică și Pontul Euxin, între Morava de azi și munții Hăemus, Balcanii — oferă spectatorului o considerabilă cantitate de informații esențiale, care părăsesc ascunzișurile bibliotecilor și devin, ca să zicem așa, prin film, de domeniu public, un patrimoniu al celor mulți. Furnizarea lor se înscrie ca un merit al scenariului, Mihnea Gheorghiu. Riguros documentat, el face să se poartă prin fața ochilor noștri elemente ale unei culturi și ale unei civilizații superioare.

Beneficiind de un material de viață (= „material cinematografic”), pus în pagină cu prospețime și originalitate de scenarist, regizorul Gh. Vitanidis a descris mai mult și a narat mai puțin. În consecință, accentul, în *Burebista*, cade cu precădere pe informație, pe zestre direct cognitivă, iar imaginația creatoare și unificatoare de sensuri, de mesaje noi, rămâne carentă.

O precizare se impune, totuși, cu privire la natura fanteziei la care ne referim, spre a se evita eventualele echivoci. E vorba de efortul artistului, în general, al cineastului, în special, de a

găsi măsura exactă a propriei opere, echilibrul dintre ceea ce e trăit și simțit la un nivel existențial, individual, pe de o parte, și, pe de altă parte, la un nivel public, al conducătorului, al omului de stat. Așa cum susține — în una dintre ultimele sale pagini, de fapt o omagială „scrisoare deschisă” adresată lui Michelangelo Antonioni — Roland Barthes: a face un film istoric înseamnă a depăși „dificultatea de a urmări schimbarea timpului nu doar la nivelul Istoriei mari, ci și înăuntrul acelei mici Istории cîntărite cu existența fiecăruia dintre noi [...] înseamnă a trata istoria cu subtilitate... ca pe o substanță careia îi captezi, cu fiecare operă, magnetismul”.

Chemării unui asemenea magnetism și a unui avantajos echilibru dintre „Istoria mare” și „Istoria mică”, îi răspunde cu aplomb *Dacia*, unde scenariul lui Titus Popovici e valorificat cu un mai eficace dinamism al sugestiilor de regizorul Sergiu Nicolaescu: dincolo de secvențele de bătălie, conduse cu pricepere și tinind de strategia specifică a „celor mai viteji și mai cinstiți dintre traci”, meritoriu apare efortul de a reconstitui — fără prealabile modele cinematografice — credibile momente de viață cotidiană a dacilor, ca și ritualuri și datini.

O conduită analogă caracterizează și un alt film al cuplului Popovici-Nicolaescu, *Mihai Viteazul*, chiar dacă — însuși titlul ne orientează — atenția spectatorului e concentrată, prioritar, în direcția figurii marelui voievod al Unirii, a biografiei și bătăliilor acestuia. Pentru a da seama cu o sporită minuție de mentalitate omului de rînd din aceeași epocă (de fapt, imediat după uciderea Domnului), Titus Popovici și Sergiu Nicolaescu realizează ulterior *Neamul*, un foarte reușit film de aventuri pe un generic fundal de istorie. Ca și în *Dacia*, eroi și colectiv sau, mai bine zis, pare distribuit oarecum oipogen între mai multe personaje, cum avea să fie și în *Pentru patrie*, evocare aniversară a războiului de Independență, semnată tot de Sergiu Nicolaescu, sau în dipticul *La răsărucea marilor furtuni și Munții în flăcări*, dedicat de Mircea Moldovan, ca regizor, și Petre Sălcudeanu, ca scenarist, mișcării revoluționare din 1848 în Muntenia, Moldova și Transilvania.

Cercetarea zonelor profunde ale conștiinței umane, cu intenția dezvoltării unui specific „suflet național”, cum ar fi spus Camil Petrescu, al gândirii și sensibilității maselor, însușite și rețrăite de cinești, nu rezistă totdeauna ispitei descriptivismului și coloritului pitoresc de suprafață. În schimb, aproape că nu e film în care să nu întîlnim cadre, secvențe, suite de secvențe semnificative, eficient educative. Fiindcă l-am pomenit pe Mircea Moldovan, merită să subliniem frumusețea unei scene din *Pîntea* (scena-

Mihai Viteazul (scenariul: Titus Popovici, regia: Sergiu Nicolaescu)

riu: Vasile Chiriță și Dumitru Mureșan), în care, fecundată de imaginație, cunoașterea semantică dobîndește conotații pline de tîlc: iobagii ținți în lanțuri de către grof, în beciurile castelului, sint eliberați și apoi imbiți de Pîntea însuși să se infurte din bucatele imbelșugatului ospăt domnesc, intrerupt de răscoala săracilor; dar bătrînii iobagi famelici refuză să se atingă de mincare, oferind astfel o nobilă lecție de demnitate umană.

UN alt film istoric și-a propus să popularizeze experiența unică, singulară, a *Falansterului*, prin contribuția scenaristilor Nicolae Dragoș și Florian Avramescu și a regizorului Savel Stîpopul, unde, încă o dată, descrierea e depășită de încercarea de a nara neobișnuită aventură a lui Teodor Diamant și a „utopiei” sale sociale. Interesul realizatorilor, chiar dacă nu s-a concretizat într-o expresie omogenă și perfect coerentă, s-a concentrat asupra ideii că o mișcare socială, un experiment chiar, cum a fost cel de la Scăieni, se cuvine „să-și trăiască doctrina” și, am adăuga, propriile contradicții, pînă la sacrificiu. Există, în acest sens, în film, un episod central de o tensiune imposibil de tăgăduit: secvența „noptii falansteriene” care surprinde, în montaj paralel, nucleele intime, celulele de faurire ale comunității. Construcția devine polifonică cu linia de fugă îndreptată spre un nod de laitmotive, de la acela al humelnișenilor conduși de moș Paia, la acela al țăranelor Simion, cu încadrături întrînd în conflict prin alăturare, rezultatul final fiind o sugestivă sinteză a psihizei și a ambiguității singulare tentative de amprentă fourieristă. Astfel, în vederea cunoașterii „doctrinei” în chestiune prin însăși trăirea ei, oricît de efemeră, autorii izbutesc — după cum cere un filosof

Intoarcerea lui Vodă Lăpușneanu (scenariul și regia: Malvina Urșianu)

al culturii, Lewis Mumford — „să creeze un fundal, cu elemente încorporate în zidărie, cu mobile și panouri care să scoată în relief fiecare acțiune și fiecare semnificație”.

Recurgind la alte mijloace și la alte ritmuri, proprii manierei sale, regizorul Șerban Creangă, ajutat de scenariștii Mihai Creangă și Ion Pavelescu, obține un rezultat asemănător în *Speranța*, aducînd în centrul acțiunii figura revoluționarului Ștefan Gheorghiu, căruia — sub semnul cunoscutului său slogan de la începutul secolului: „Pentru noi, socialismul nu e o floare exotica, ci cadrul ideal pentru dezvoltarea patriei” — autorii îi desenează, la scară umană, un portret viguros și convingător.

De bună seamă, seria de exemplificări ar putea să continue pe un nedeterminat număr de pagini, cuprinzînd dacă nu analize, oricît de succinte, măcar mențiuni ale unor filme demne de atenție, dar mai importantă decît o enumerare a lor — de la *Actorul și sălbăticia la Zidul*, de la *Canarul și viscolul la Intoarcerea lui Vodă Lăpușneanu*, de la *Lumina palidă a durerii la Dreptate în lanțuri sau la Noi*, cei din linia întâi — ni se pare a fi strădania cineștilor noștri de a da o expresie, specific nuanțată și transparentă deopotrivă, bazată pe fuziunea cunoașterii și a fanteziei (imaginației), a menirii lor de artiști, dar și de istorici, venind în întîmpinarea exigențelor formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Cercetarea multilaterală a trecutului istoric și cultural al umanității, punerea în evidență a învățămintelor istoriei pot duce la mai buna cunoaștere între popoare, la promovarea unui climat de înțelegere și apropiere între națiuni”.

Florian Potra

Radio t. v.

În actualitate

■ Reflectînd marile direcții ale actualității românești, noi emisiuni de radio și de televiziune propun, în aceste zile, sinteze larg cuprinzătoare clădite pe date și fapte dintre cele mai relevante. Astfel, ciclul t.v. *Economia românească în epoca Nicolae Ceaușescu* realizează un tur de orizont asupra principalelor compartimente ale vieții noastre sociale, iar numeroase alte transmisiuni abordează priorități ale școlii, științei, artei și culturii, în această ultimă categorie înscriindu-se și rubrica de astăzi-seară, *A crea cu poporul pentru popor*. Sub același îndemn fuseseră, de altfel, strîns la începutul săptămînii radiofonice și o serie de mărturii sem-

nate de scriitori, cinești, artiști plastici în emisiunea *Semnături în contemporaneitate*.

■ Marți seară, documentarul artistic *O viață eroică, revoluționară, închinată partidului, poporului, patriei* a evocat momente ale biografiei secretarului general al Partidului Comunist Român prin acte și documente, pagini de publicistică, fotografii, imagini cinematografice de arhivă sau avînd înscris mesajul celor mai de seamă evenimente ale prezentului.

■ Continuă la radio și la televiziune seria spectacolelor realizate cu concursul laureaților Festivalului Național „Cîntarea României”. Sint întîlniri emoționante și

convingătoare prin valoarea interpretărilor, prin dăruirea interpretilor. Iată, astăzi după-amiază, în deschiderea emisiunii *Sint suflet în sufletul neamului meu*, va fi difuzat un moment poetic din creația elevilor, moment intitulat *M-am născut în „Epoca de aur”*.

■ Mîine seară, la radio, o nouă ediție a *Dicționarului de literatură universală* va răsfoli pagini reprezentative din opera scriitorilor noștri în tîlmăcirii străine, urmate de câteva mărturii ale unor scriitori și traducători de peste hotare, probînd, toate, prestigiul internațional al literelor române.

Ioana Mălin

Flash-back

Izbînda capodoperei

■ IATĂ, una dintre ecranizările utopice ale literaturii noastre — pe care toată lumea o socotea ca atare, de la romancierul îngrijorat de soarta capodoperei la scepticii neîncercători în puterea cinematografului — a devenit de curînd fapt palpabil. *Morometii* sint azi, în arta a șaptea, o realitate și, mai mult decît altul, o realitate de sine stătătoare, un film de autor.

Realizatorul, Stere Gulea, unul din cei mai serioși ai momentului, avea — dacă privim retrospectiv — multe din datele capabile să ne ofere această surprinzătoare performanță: regizor de structură analitică, posesor al unui simț al detaliului depășind prin intelectualitate verismul strict concret, el arăta încă în anterioarele filme — mai ales în *Ochi de urs* — calități de fin narator, de bun plastician. Ceea ce-l face să se depășească acum este, însă, firește, anvergura construcției și multitudinea registrelor la care îl obligă marea proză. Așa cum se mișcă între coordonatele capodoperei literare, Gulea seamănă cu un cosmonaut care a izbutit să se plaseze pe culoarul optim, pe o orbită coerentă, avînd legile ei proprii, dar permitîndu-i totodată să evite limitele — atrăgătoare și periculoase — ale constelațiilor de pe parcurs.

Filmul este un corp dur și delicat, în care romanul a fost difuzat cu toate moleculele sale. Povestea satului de cîmpie din primăvară pînă-n toamnă acoperă nu numai viața unei familii, dar și a unei lumi întregi. Comunitatea închisă între ulitele lui trăiește o viață proprie, statornică aproape natural. Discuțiile de pe uliță sau de la fierărie, secerisul, tăierea salcîmului, serbarea școlară sint faze ale unui ritual care se repetă fără conștientare, ca anotimpurile, incit cele două evadări cu care se încheie cele două serii (ducearea la București a oilor și plecarea la liceu a copilului) par evenimente extraordinare, ce tulbură profund articulațiile tradiționale. Cînd zăvania și moartea pătrund între membrii acestei entități autarhice, un frison de sfîrșit de lume se lasă peste agora părăsită a fierăriei, unde viața era pînă atunci trecută firesc prin filtrele democrației, cu acea înegalabilă sâcărită savuroasă a dialogului pre-dian.

Cu multă migală, răbdare și exactitate idolatră, Stere Gulea a distilat sensurile și detaliile *Morometilor* într-un poem masiv, ieșit din zona ritualurilor și lunecat spre tărîmurile legendei.

Romulus Rusan

EFIGII

ÎN cel aproape 23 de ani de la istoricul Congres al IX-lea al partidului, s-a cristalizat o tradiție a sărbătoririi zilei de 26 Ianuarie, aniversarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin cele mai diferite și sugestive modalități de exprimare a sentimentelor unui popor față de cel care îl conduce destinele. În această amplă cristalizare a tuturor mesajelor emise din cele mai depărtate colturi de țară și de cele mai diferite categorii sociale sau de vîrstă, prezența artiștilor plastici ocupă acel loc privilegiat pe care îl au făuritorii de cronici în imagini și de efigii semnificative pentru istorie. Cu atît mai mult în acest ianuarie, cînd se sărbătorește cea de a 70-a aniversare a zilei de naștere a secretarului general, președintele țării, omagiul adus de artiști capătă dimensiuni noi pe planul simbolic al relației dintre artă și realitatea existenței, dintre artă și istorie. Căci în acest omagiu sint concentrați anii realităților noastre, pe firul ascendent punctat de Congresele partidului, de la cel de al IX-lea pînă la cel de al XIII-lea, dar și de recenta Conferință națională a P.C.R., jaloane ale devenirii și repere pentru dezvoltarea artei, a culturii în general, în deplină concordanță cu întregul civilizației socialiste.

Intr-un asemenea omagiu se transformă orice selecție în care, așa cum se întîmplă în expoziția **Sub flămuri de partid, Republicii columne de lumină**, personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu devine centrul ideatic și tematic, pentru că toate celelalte realități sau simboluri artistice se racordează organic la prezența emblematică a secretarului general, fie

MUZICĂ

Muzica în orizontul culturii naționale

MUZICIENII, asemenea tuturor marilor noștri artiști și cărturari din toate timpurile, indiferent de colțul de țară în care s-au născut, au trăit și activat, au reprezentat invariabil, prin creațiile lor, spiritualitatea românească, în întregimea ei, cu trăsăturile ei specifice generale și esențiale. Incorporarea întregului orizont național în gîndul și fapta lor creatoare, pe fondul permanenței umanului, constituie astăzi o nobilă tradiție a însăși spiritualității noastre, o mărturie peremptorie a unității noastre etnice — dimensiunile etnice și culturale constituind axe fundamentale ale neamului —, o expresie vie a originalității și continuității noastre pe meleagurile carpato-danubiano-pontice. Este o tradiție ce se află, în prezent, la temelie culturii noastre socialiste, cultură ce se face în incandescentul timp pe care-l trăim și care, prin valorile ei cele mai reprezentative, își proiectează luminile în perspectiva unei perpetue devenirii istorice. În acest sens, întoarcerea spre realitatea etnică originară este, în fond, echivalentă cu redescoperirea funcționalității dinamice a unei identități spirituale care, îndeosebi în perioada de după cel de-al IX-lea Congres al Partidului, se ligitimează printr-o continuă apropiere de om, de realitatea lui individuală și cotidiană, de aspirațiile lui. Ordinea și armonia corespunzînd firesc, funcțional, civilizației umane au devenit, în acești ani, criterii și norme etice în politica de organizare și desfășurare a vieții noastre muzicale. Astăzi, în cele mai diverse centre ale țării, funcționează o bogată rețea de așezăminte culturale

ZI DE SĂRBĂTOARE de Vasile Pop Negreșteanu

că este vorba despre compunerii metaforice, gîndite ca proiecte pentru o frescă a epocii, fie că ne oprim asupra caracterului de reportaj, de existență vie fixată în trînicia operei de artă. Acestul moment festiv se cuvine să-l adăugăm o întreagă iconografie structurată pe parcursul a peste două decenii, o imagine complexă și totuși mereu în devenire, a unei epoci și a unei personalități. Iconografie în care țara și conducătorul coexistă simbiotic. La redactarea ei și-au dat concursul toți cei care, apelînd la limbajul realităților concrete, sau la cel mai bogat în implicații al compunerilor simbolice, au surprins sensuri fundamentale dincolo de aparente, au transformat mesajele cotidiene în evenimente cu valoare de reper. În felul acesta, piesa de expoziție și lucrarea de artă monumentală, înscrisă în spații publice, proiectul ce poartă în el opera virtuală și materializarea în trînicia materialului definitiv devin nu doar imagini ale unui timp istoric, petrecut activ, ci și emanația lui, delimitînd un interval numit „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

Principala calitate a lucrărilor în care artiștii surprind personalitatea complexă a secretarului general, este adevărul. Adică, acea dimensiune care caracterizează și generează opera de artă ca emanație a unui artist-cetățean, implicat în problematica timpului său, reflectînd un spațiu spiritual anume, o concepție clară și fermă despre om și societate, despre istorie și personalitățile ei. Adevărate sint portretele, pictate sau sculptate, cu valoare de efigie sau în compuneri dinamice, cu prezența oamenilor care construiesc socialismul, dar și proiectele de scene alegorice, extinse dincolo de spațiul relației

cotidiene dintre Conducător și țară, pentru a cuprinde sensurile mai profunde ale dinamicii epocii în totalitate. Adevărate, nu doar în sensul inspirației directe, sint secvențele dialogului permanent cu realitățile și oamenii țării, așa cum sint surprinse în compozițiile unor artiști ca Doru Rotaru, Eugen Palade, Vasile Pop Negreșteanu, Gheorghe Ioniță, sintetizînd spațiul României contemporane prin reperele devenirii și timpul celor două decenii de istorie vie, activă. Firește, sub raportul mijloacelor utilizate există diferențele care conferă personalitate fiecărei lucrări, între cromatica profundă a compozițiilor lui Doru Rotaru și cea luminoasă, solară, a lui Vasile Pop Negreșteanu existînd o întreagă paletă de treceri nuanțate. Dar gravitatea analizei psihologice, decizia gesturilor și cea a atitudinilor, un aer de concentrată preocupare față de fiecare segment din existența țării, pasiunea revoluționarului și credința într-o lume mai bună fac din fiecare portret al Secretarului general o prezență distinctă a unui om printre oameni. Ne găsim, deci, în fața adevărului artistic, reflex al adevărului simplu, direct, trăit în cotidianul trepidant caracteristic pentru epoca noastră.

Altele sint implicațiile adiacente ale unei piese de felul tapiseriei semnate de Ileana Balotă, compunere de masă forță expresivă și de rafinament cromatic, în care portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu devine prezență emblematică, la fel ca și în proiectul gîndit în spiritul artei noastre medievale de Elena Haschke Marinescu, în compunerea căruia ideea de pace, înțelegere, prosperitate se confundă metaforic, prin utilizarea unor planuri interferate, cu persona-

litatea Secretarului general al partidului. Impresionante, pentru același flux de adevăr ce se degajă direct, sint și portretele sculptate de Mihai Coșan sau Horia Flămînd, alături de conducătorul țării fiind redat și chipul tovarășei Elena Ceaușescu, sau cele pictate de Eugen Palade într-o viziune vie, vibrantă sub imperiul sentimentelor, Vladimir Setran sau Dan Hatmanu, cu un accent de veridicitate pronunțat, datorită căruia orice efigie se umanizează. Mai există și alte lucrări ale căror conținut și mesaj îmbracă haina unui omagiu adus tovarășului Nicolae Ceaușescu în acest moment festiv, pentru că ele se inspiră din realitatea imediată a țării și din ceea ce are ea peren, reflectă semnele unui timp anume, cel al socialismului nostru contemporan, dar și vocația fundamentală a poporului nostru: pacea, munca, libertatea. De aceea, dincolo de lucrările expuse în sala „Dailes”, dar și cele de la „Galeriile Municipiului”, gîndite tot ca un omagiu în întreg șantier artistic, în care tumultul și prospețimea Festivalului național „Cîntarea României” reprezintă un punct de focalizare a talentelor și energiilor creatoare. Iar acest imens șantier, cu toate împlinirile sale, este rezultatul firesc, direct, al acestor ultime două decenii din istoria României contemporane.

Istorie care se confundă cu efigia celui ce o făurește cu consecvență revoluționară, ajuns astăzi la momentul festiv multiplu semnificativ al celei de a 70-a aniversări: tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Virgil Mocanu

despre „Luna operci”, de la Constanța, ca despre evenimente artistice asimilate organic în conștiința artistică națională. Chiar și numai la nivelul acestor date sumare, cu caracter bilanțier, pot fi sugerate, credem, dimensiunile unei vieți muzicale ale cărei vaste orizonturi țin, în esența lor, de perspectiva integratoare pe care edificarea socialismului o conferă tuturor artelor ca realități ale noului sistem de valori ce alcătuiesc matricea și suflul permanenței noastre devenirii.

Ca să descifrezi adevărurile unei epoci în perspectivele ei autentice, să surprinzi aceste adevăruri în toată complexitatea lor este nevoie să te implici tu însuși în procesele instituirii și metamorfozării lor. În calitatea mea de membru al Colegiului criticilor muzicali, de compozitor și muzicolog, de activist pe tărîmul artei și culturii am avut ocazia să particip dinlăuntru la nașterea și creșterea unor inițiative de veritabil prestigiu grație cărora numeroase centre ale țării, unele neavînd încă instituții profesioniste de spectacol muzical, se inscriu, în prezent, în curba ascendentă a devenirii lor pe spirala unei vieți muzicale complexe. „Gala recitalurilor” la Slobozia și Ograda (jud. Ialomița), „Gala tinerilor instrumentiști” la Rm. Vilcea, „Gala tinerilor dirijori” la Tg. Jiu (jud. Gorj) și apoi la Bușteni (jud. Prahova), „Gala capodoperelor” din jud. Alba, „Gala tinerilor concertisti” desfășurată, itinerant, în toate centrele muzicale ale țării și multe altele, iată acțiuni ce vin să întregească imaginea unei vieți muzicale dinamice, menite să pună în valoare talentul muzical de excepție al poporului român, să influențeze, benefic, la scară națională, statutul spiritual al societății noastre, să contribuie la înnobilarea fondului moral al oamenilor acestui pămînt.

Vasile Donose

■ Unirea Munteniei și Moldovei și înfăptuirea în 1859 a statului național a constituit un moment crucial în destinele poporului nostru, marcând intrarea României într-o nouă etapă a evoluției sale istorice.

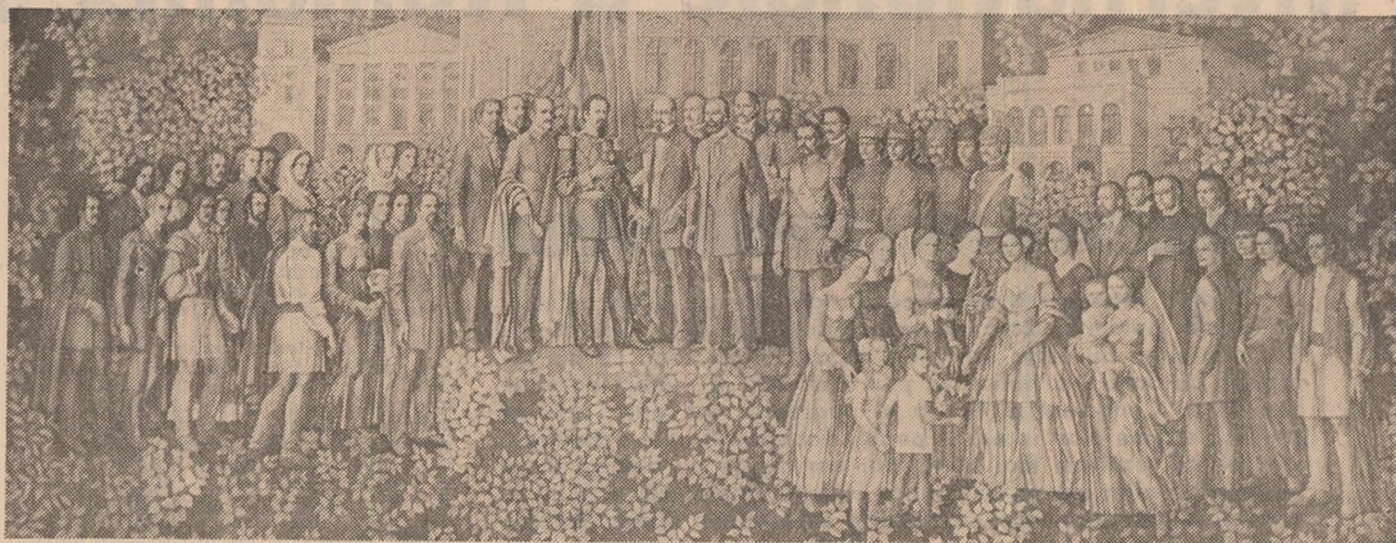
NICOLAE CEAUȘESCU

24 IANUARIE 1859 — 24 IANUARIE 1988

„Trăiască unita Românie!”

EXISTENȚA istorică a popoarelor este marcată de succesive etape. Devenirea lor este rezultatul unui lung și uneori dureros proces, este rodul strădaniilor, al muncii, al energiei dar și al vitejiei generațiilor succesive. Se constată și momente de maximă tensiune, decisive, în care sensul vieții istorice a unui popor capătă noi dimensiuni, în care se trece de la o formă la altă formă a existenței sale. Un astfel de moment a trăit poporul român la mijlocul secolului trecut. Atunci, națiune modernă deplin încheată, cu conștiință și obiective deplin clarificate, cuprins în ansamblul său în procesul trecerii pe o treaptă superioară a ființării sale, poporul român și-a dovedit lumii întregi însușirile. „Vrem să fim o nație, una, puternică și liberă prin dreptul și datorită noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații, căci voim fericirea noastră și avem o misiune a împlini în omenire”, scria Bălcescu în 1850. Tot atunci el înfățișa revoluțiile din 1821 și 1848 ca rezultate ale unui „mers al revoluției în istoria românilor”, deci ale unui proces **legic, inexorabil, inevitabil**. Bălcescu definea revoluția din 1821 drept „o revoluție democratică”, care „a strigat dreptate și a vrut ca tot românul să fie liber și egal”, iar pe cea din 1848 ca pe „o revoluție socială”, care „a vrut ca românul să fie nu numai liber, dar și proprietar”. Dar tot el a teoretizat mersul înainte spre „o revoluție viitoare”. „Revoluția viitoare — scria el — nu se mai poate mărgini a voi ca românii să fie liberi, egali, proprietari de pământ și de capital, și frați asociați la fapta unui progres comun”, deoarece — continua el — „ea nu se va putea mărgini a cere libertatea dinlăuntru, care e peste putință a dobîndi fără libertatea din afară, libertatea de supt domnirea străină, ci va cere unitatea și libertatea națională... Ea va fi o revoluție națională”. Libertatea și unitatea națională urmau să fie, potrivit gândurilor lui Bălcescu, **temeiul** pentru a se realiza „toate reformele politice și sociale” necesare națiunii și astfel să fie constituită „domnirea democratică, domnirea poporului prin popor”. În realitate, acesta a și fost, în linii generale, scenariul real al **devenirii României moderne** realizat însă, este drept, în etape succesive: Unirea din 1859, reformele de bază ale domniei lui Cuza, Independența și desăvîrșirea unității statale, reforme săvîrșindu-se necontenit, de o anvergură mai mică sau mai mare, sub impactul presiunii maselor, dar și al intereselor burgheziei naționale. De la Unirea cea mică la cea mare, din 1859 și pînă în 1918, în cursul a șase decenii, România a devenit nu numai un stat unitar și modern, dar și o entitate europeană recunoscută și acceptată ca atare. Românii și-au ocupat locul legitim „sub soare”, au sters hotarele dintre ei, în cadrul unui stat **nou**, al națiunii. A fost o succesiune de biruințe, întemeiate toate pe cea dintîi reputată de ei odată cu făurirea statului modern, **pe Unirea din 1859**.

Unirea Principatelor a fost **cel dintîi rezultat** de însemnătate primordială al unei desfășurări **necesare**, al legilor de fier ale istoriei, în procesul complex de constituire a României moderne. Spre făurirea statului național au condus cele două revoluții din 1821 și 1848, mutațiile și transformările trăite de societatea românească în prima jumătate și la mijlocul secolului al XIX-lea. Este neîndoiește că Unirea a fost urmarea firească a faptului că se ajunseser atunci la o deplină maturizare a condițiilor **necesare** realizării ei, că ea devenise problema dominantă a societății românești ce **trebuia** neapărat rezolvată. Tot Bălcescu scria atât de frumos, referindu-se la unitatea statală ce se preconiza, că „unitatea națională este cheazășuirea libertății” unui popor, „este trupul lui trebuincios ca sufletul să nu piară și să amortească, ci, din contra, să poată crește și a se dezvolta”.

ALEGEREA SIMULTANĂ LA IAȘI ȘI BUCUREȘTI A DOMNITORULUI ALEXANDRU IOAN CUZA — compoziție de Dimitrie Grigoraș

Cu alte cuvinte, Unirea era o **condiție sine qua non** a mersului înainte al românilor. Nerealizarea ei ar fi însemnat stingerea entuziasmului și ar fi dus la amorțirea națiunii.

Unirea Principatelor a fost o problemă europeană. Chestiunea a preocupat marile puteri și chiar a dus la împărțirea acestora, la un moment dat, pe poziții opuse și chiar adverse. De altfel, caracterul **european** al problemei unității românilor este evidențiat și de faptul că și alte națiuni ale continentului — cea italiană și cea germană — în primul rînd — au trecut, la mijlocul secolului al XIX-lea, printr-un proces similar. Oricum, Unirea Principatelor, deși a fost realizată într-un cadru problematic internațional, a însemnat o **rezolvare românească**, un **fapt împlinit al românilor**, în virtutea unei necesități obiective, implacabile, legice. Tot românilor le-a revenit meritul căii de rezolvare ce a fost aleasă: ingenioasă, inteligentă, îndrăzneată.

Unirea din 1859 n-a fost impusă de străini și sprijinul acordat în această privință mișcării naționale românești de unele puteri garante a fost nestatornic, evaziv, n-a fost dus pînă la capăt, uneori n-a fost în fapt decît o iluzie. Oricum, cei ce atunci s-au aflat în fruntea luptei de eliberare românești au fost perfect conștienți de sarcina istorică ce le revenea, mai ales de faptul că **înainte de toate** trebuiau să se apere de înfrîngiri din afară și să constituie România cu **propriile** forțe. Încă din 1853, în revista revoluționarilor exilați pașoptiști „Republica română”, I.C. Brătianu scria neșovăielnic: „Cred că pociu osîndi nu numai pe partizanii cîmpirilor barbare de astăzi, ci și pe cei cari, de le vor da o umbră de civilizație, jărtfesc naționalitatea și primesc ca nația lor să se dezvolte sub dominația străină... Orice preocupare afară din această idee este o peire. Nu primiți, nu faceți nici o-nvoială pentru orice altă condiție ar voi să vă facă afară din aceea a unei Rumâanii libere, una și nedespărțită...” Și fără îndemnul bărbatului politic amintit, națiunea română și-ar fi înțeles datoria apărării **înainte de toate** a ființei ei și totodată de a realiza **singură** marea faptă a Unirii, deschițătoare de drum către ceea ce încă doar în visuri îndrăznește se înfrunghia: România ce avea să fie la sfîrșitul marelui an național 1918!

UNIREA Principatelor — marea faptă în istoria poporului român de la mijlocul secolului trecut — a corespuns unei situații ce se crease. Era singura soluție la care se putea face apel, era într-adevăr — a spus-o Kogălniceanu! — „cheia de boltă” a unui edificiu care **de la ea** trebuia ridicat! Impusă de legile istoriei, ea a devenit atunci „dorința cea mai mare, cea mai generală”, cum spunea la 7/19

octombrie 1857 același bărbat de stat în Adunarea ad-hoc a Moldovei, care mai adăuga, evidențiind prin aceasta caracterul ei legic, că „Unirea Principatelor într-un singur stat” era „o uni-re care este firească, legiuită și neapărată, pentru că în Moldova și Valahia sintem același popor, omogen, identic ca nici un altul, pentru că avem același început, același nume, aceeași limbă, aceeași religie, aceeași istorie, aceeași civilizație, aceleași instituții, aceleași legi și obiceiuri, aceleași temeri și aceleași speranțe, aceleași trebuințe de îndestulat, aceleași hotare de păzit, aceleași dureri în trecut, același viitor de asigurat și în sfîrșit, aceeași misiune de împlinit”.

Prin îmbrățișarea obiectivelor uni-oniste de națiune, prin larga cuprindere a tuturor minților și tuturor inimilor, prin unanimitatea — aproape nești-bită — ce s-a creat în jurul steagurilor Unirii, o idee a devenit o **forță materială de neînvins**. Rareori s-a putut aduna în slujba unui obiectiv fundamental, cu atîta entuziasm și dorință de dăruire patriotică, o întreagă națiune, ale cărei clase și pături — situate pe poziții diferite, divergente și chiar antagonice pe plan social — să se fi găsit alături în privința marilor țeluri ale eliberării, ale unității și libertății naționale, folositoare tuturor și dorite de toți. Este ceea ce a dat temelie de granit marelui act istoric. N-a fost faptă izolată a cîtorva patrioți, nici rezultatul străduințelor a cîtorva sute sau chiar mii de oameni, ci a fost un proces social-politic de amploare deosebită, în care au fost cuprinși sute de mii de oameni. Națiunea română s-a implicat cu energie și ardoare în sprijinul unei cauze, într-o impresionantă unitate. Rezultatul deliberărilor Adunărilor ad-hoc, voturile date de ele în favoarea Unirii și a întregului program legat de constituirea statului modern, a arătat Europei, încă din toamna anului 1857, că românii erau neclintii în hotărîrea lor. Manifestațiile publice, aderarea generală la cauza Unirii, totul întemeiat pe o condiționare implacabilă, pe un curs dorit dar și obiectiv impus de o cauzalitate ce se cerea a fi legic respectată a făcut ca soluția să poată fi dată în interior. Problema românească era o problemă europeană, prin dimensiuni, conexiuni și ecou, prin implicare directă a marilor puteri, devenite **garante** din 1856, dar soluția lor — Convenția de la Paris din 1858 —, compromis reflectînd interesele și jocul acestor puteri, în care nu erau însă avute în vedere decît în parte dorințele românilor, s-a integrat în scenariul ce a avut loc doar ca unul din elementele sale componente. **Dubla alegere**, impusă de complexul condiționărilor interne, a reprezentat în fapt **elementul principal** al amintitului scenariu, prin ea, prin voința națiunii, „nodul gordian” al problemei a fost re-

tezat și Unirea a devenit o realitate ireversibilă.

Dacă în detalii **întîmplarea** poate fi regăsită, în liniile sale generale procesul istoric a corespuns unor **necesități** stringente, unui curs istoric generat de un ansamblu de **condiționări** economico-sociale, politice și culturale, care au dus la constituirea unei stări de spirit naționale, ardente, dar și declanșatoare a unor nebănuite energii. Unirea era pe buzele dar mai ales în gîndul și în inimile tuturor și nu numai Unirea ca atare, ci făurirea statului celui nou, înscris pe „calea progresului și civilizației” — cuvintele le spunea în 1857 Grigore Ioranu —, care trebuia să se afirme — spunea tot el — „în lumină europeană” și care trebuia întemeiat — cum declara Vasile Mălinescu în același an — pe „principii mari și drepte”! Flăcările Unirii au ars nu numai pentru a topi nefirești hotare dintre frați, ci și pentru ca, în noi împrejurări istorice, în temeiul unor acumulări cantitative, al suvoiu-lui nestăvilit al trebuințelor și vîntelor românilor, să ardă **vechiul**, instituțiile perimate și să defrigeze terenul național al constituirii și dezvoltării statului modern. Și totul a avut loc deoarece **așa trebuia să fie**, pentru că poporul român se afla la o cotitură a existenței sale istorice în care nu avea de ales. Totul a concurat în a impune românilor **mersul înainte** și ei n-au trebuit să șovăie, deoarece orice ezitare putea să ducă la neîmplinirea „misiiei” lor, la prăbușirea și chiar la dispariția lor de pe largă scenă a istoriei ca entitate europeană.

LA 24 ianuarie 1859 reprezentanții românilor, împlinind dorința zecilor de mii de oameni din jurul Adunării electivă din București, dar, în fapt, cea a unei națiuni întregi, au soluționat o problemă europeană și mai ales au găsit rezolvarea cea mai potrivită pentru ca mersul ascendent al poporului român, în momente hotărîtoare, să nu fie stăvilit. Pe temelia celui vot patriotic din 24 ianuarie a fost clădit edificiul României moderne, au fost înfăptuite reformele, au fost create instituțiile, a fost cucerită independența și desăvîrșită unitatea statului, au fost deschise larg căile progresului către România contemporană, **socialistă**. Cuvintele patriotului Costache Negri, rostite după revoluția din 1848, că în „vi-surile” sale, „înflorit se arată viitorul României”, dezvăluie credință nestăvilită în ceea ce avea să fie și lozinca pe care el o recomanda românilor unanim a o rosti: „Trăiască unita Românie!” păstrează și astăzi valențele înălțătoare ale nețărmuritei dragoste de patrie, ale dăruirii către națiune.

Dan Berindei

Larg orizont politici internaționale a României socialiste

Privind retrospectiv la întreaga activitate de politică internațională, putem declara, și de la înalta tribună a Conferinței Naționale, că nu avem nimic de negat din tot ceea ce am înfăptuit, că dacă s-ar întâmpla, prin abstract, să reluăm activitatea de la Congresul al IX-lea al partidului, am duce aceeași politică atât pe plan intern — poate, dacă am fi avut experiența de azi, cu rezultate mai bune, dar am merge pe același drum — ca și pe plan extern, în politica internațională, am acționa în același fel, fiind convingși că aceasta corespunde intereselor dezaarmării, păcii și colaborării, asigurării unei lumi fără arme și războaie pe planeta noastră.

NICOLAE CEAUȘESCU

AREVENIT Partidului Comunist Român misiunea istorică nu numai de a regenera societatea românească, asigurând victoria procesului revoluționar prin construcția societății socialiste multilateral dezvoltate, ci și de a ridica prestigiul și autoritatea internațională a României la cota niciodată atinse în existența multimilenară a poporului nostru. Noile optiuni și obiective de politică externă afirmate și promovate de la revoluția de eliberare socială și națională din august 1944 și-au găsit o nouă dezvoltare de cea mai mare amplitudine și profunzime odată cu cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, care a asigurat, pentru prima dată în istoria țării, activității internaționale a României socialiste — consacrată păcii, dezarmării, cooperării, progresului, destinderii — parametri de anvergură mondială.

Istoria națională, europeană și universală a consemnat în aceste peste două decenii o activitate internațională de o asemenea bogăție și rodnicie cum nu a cunoscut niciodată în trecut România, o activitate internațională care se dovedește a fi expresia nemijlocită a intereselor naționale supreme ale națiunii noastre socialiste, menită să-i asigure condițiile externe necesare operei de edificare a noii societăți și, totodată, o expresie a intereselor vitale de pace, dezarmare și colaborare ale întregii omeniri. „În toată această perioadă de mari frământări și transformări sociale și în raportul mondial de forțe — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a Partidului din decembrie 1987 — nu au existat momente și probleme mai importante în care România să nu fi participat activ, într-o formă sau alta, să nu-și fi adus contribuția la soluționarea lor”.

Implicarea politicii externe românești în sfera mondială a relațiilor internaționale, prezența țării noastre în întreaga viață internațională au fost rezultatul analizelor aprofundate ale proceselor, evenimentelor, tendințelor de pe arena mondială făcute la cele 5 congrese și 5 conferințe naționale ale partidului, desfășurate din 1965, ale hotărârilor plenarelor Comitetului Central și sedințelor Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central, analize întreprinse din inițiativa și cu contribuția hotărâtoare a secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Există o unanimitate în a se considera că politica externă a țării se înscrie alături de celelalte realizări istorice ce definesc în contextul istoriei multimilenare a patriei „Epoca Nicolae Ceaușescu”. Aceasta este epoca în care România socialistă a ieșit cu adevărat în lume, s-au afirmat pe deplin consecvența, realismul, principialitatea, originalitatea, dinamismul politicii noastre externe, curajul și fermitatea cu care ea s-a dedicat apărării, consolidării și promovării în întreaga lume a principiilor respectării neabătute a independenței și suveranității naționale a tuturor statelor, a egalității lor depline în drepturi, a neamăstecului în treburile interne și integrității tuturor țărilor, a avantajului reciproc, a renun-

țării la forță și la amenințarea cu forța, a dreptului fiecărei națiuni de a-și alege calea dezvoltării pe care o dorește, fără nici un amestec din afară. România socialistă s-a identificat cu cauza independenței naționale, considerind, așa cum sublinia conducătorul statului și partidului nostru, că „independența nu este o problemă de zile mari. Independența este o problemă de viață, de existență a fiecărei națiuni, și deci realizarea acestor principii trebuie să stea permanent în centrul activității noastre, a tuturor statelor”. Prestanța și autoritatea politicii noastre externe din ultimii 22—23 ani decurge din faptul esențial că în centrul activității internaționale a României s-a aflat și se află lupta pentru dezarmare, pentru pace, pentru o lume fără arme și fără războaie.

Vocația de pace a poporului român, despre care se vorbește cu insistență și respect în lumea contemporană, nu este o expresie metaforică: ea este expresia unei realități evidente a politicii externe a României socialiste și, totodată, a celei experiențe izvorite din veacurile istoriei întrucât, cum bine se știe, românii nu au pornit niciodată în trecutul lor războaie de agresiune și cîmpire, nu au rivnit pămînturile și avutul altora, nu le-au tulburat viața și munca. Pornind de la profunda cunoaștere a trecutului istoric al poporului său și evidențiind contribuția românilor ca puternic factor de cultură și progres în această parte a continentului european, de apărători ai libertății și neatinării, trăgînd toate învățămintele din faptul că, așezată la una din răspîntiile lumilor și civilizațiilor, românii au avut descori de suferit de pe urma războaielor, că ei și-au văzut nu o dată pămîntul, cîmpile și văile, satele și orașele pirjolate în timpul luptelor dintre marile imperii, președintele României socialiste s-a ilustrat printr-o concepție și strategie dedicate păcii și viitorului omenirii, dobîndind pe toate meridianele globului prestigiul unui mare erou al păcii.

AȘA cum de personalitatea secretarului general al partidului, de activitatea sa neobosită sînt legate toate înfăptuirile remarcabile ale poporului român în anii de după cel de-al IX-lea Congres al partidului, așa după cum opera sa teoretică și practică inspiră cele mai cîntătoare planuri de viitor pentru ridicarea patriei pe noi culmi de civilizație socialistă și comunistă, tot astfel ansamblul politicii noastre externe, ca și fiecare capitol al ei, sînt indisolubil legate de orientările și îndrumările permanente ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Fundamentată pe riguroasele analize materialist-dialectice și istorice ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe orientările Congreselor și Conferințelor naționale ale partidului, politica externă românească a dobîndit pentru prima dată o viziune planetară, relațiile internaționale ale țării cunoscînd noi dimensiuni și o mare diversificare a formelor și căilor de colaborare cu celelalte state și popoare. Tot pentru prima dată și tot datorită contribuției determinante a președintelui repu-

blicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a trecut la o abordare globală, la inițiative și demersuri constante pentru soluționarea marilor probleme politice și economice, pentru crearea unei lumi a păcii, colaborării și progresului tuturor popoarelor.

Clitor al istoriei noastre contemporane, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este și arhitectul noii diplomatiei socialiste românești, al unei diplomatiei deschise, constructive, responsabile, a cărei intensă activitate nu pornește din scopuri egoiste sau din interese conjuncturale. Istoria ultimelor două decenii a dovedit cu prisosință că multe din ideile, inițiativele, propunerile diplomatiei românești au fost și sînt împărțite, însușite, sprijinite de numeroase alte țări, că pozițiile ei internaționale au în vedere nu numai interesele proprii, ci și pe cele generale, ale omenirii. Diplomazia bilaterală și multilaterală a României socialiste și-a găsit reflectarea în evoluția ascendentă a raporturilor politice, economice, culturale cu celelalte state ale comunității mondiale, în prezența activă la marile conferințe și forumuri internaționale, în activitatea intensă în cadrul organizațiilor și organismelor internaționale, în participarea constructivă la marile dezbateri din lumea contemporană.

Urmărind liniile pe care s-a dezvoltat politica externă românească în anii de la cel de-al IX-lea Congres al partidului, constăți că, prin valoarea și dinamismul demersului său, România socialistă și-a relevat vocația unei consecvențe în realizarea obiectivului păcii și colaborării internaționale. Adoptînd poziții de pionierat în multe ocazii internaționale, avînsînd idei de larg răsunet și interes, acționînd cu fermitate și perseverență în direcția unor soluții încă neomologate dar care deschideau noi căi de conlucrare și înțelegere, diplomația românească făcea dovada ancorării ei în lumea contemporană, printr-o concepție unitară și coerentă. Identificînd sensul mutațiilor ce au loc cu repeziciune în lumea contemporană, diplomația românească se ilustrează prin capacitatea de a adopta în permanență poziții active, militante, apte să genereze soluțiile necesare.

Prodigioasă activitate internațională a președintelui României socialiste, magistrul sa operă dau substanță și strălucire întregii activități a țării noastre în viața internațională. Fie că este vorba despre mersul ascendent al relațiilor bilaterale, despre prezența activă a României la organizațiile internaționale sau despre contribuția ei constructivă la abordarea și soluționarea marilor probleme ale contemporaneității, fiecare dintre aceste capitole și toate la un loc beneficiază și poartă amprenta inconfundabilă a gândirii și acțiunii hotărâtoare ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Pentru a cuprinde într-o singură imagine componenta cantitativă și cea calitativă a relațiilor internaționale ale României socialiste în anii Epocii Nicolae Ceaușescu, putem spune că față de 67 de state cu care țara noastră avea raporturi diplomatice în anul 1965, în prezent desfășurăm relații politico-economice cu 155 de state socialiste, în curs de dezvoltare, capitaliste de pe toate continentele. România este membră în prezent a peste 80 de organizații guvernamentale, începînd cu Organizația Națiunilor Unite și instituțiile ei specializate, și în 700 de organizații neguvernamentale. Din 1965, România a inițiat la O.N.U. zeci de rezoluții în probleme vitale ale relațiilor internaționale și a devenit coautoare la alte câteva sute, rezoluții a căror adoptare a făcut să crească prestigiul organizației mondiale. Numărul tratatelor bilaterale și multilaterale la care România este parte este de aproape 5.000. Tot în acești ani, țării noastre i-a fost conferit statutul de invitată a mișcării statelor nealiniate și de membră a „Grupului celor 77”.

EVALUAREA întregii activități românești în arena internațională poate fi cu adevărat edificatoare numai dacă pornim de la excepționala prezență — excepțională prin semnificație, importanță, conținut, consecințe și ecouri — a sefului statului român în viața internațională contemporană. Contribuția determinantă, de istorică in-

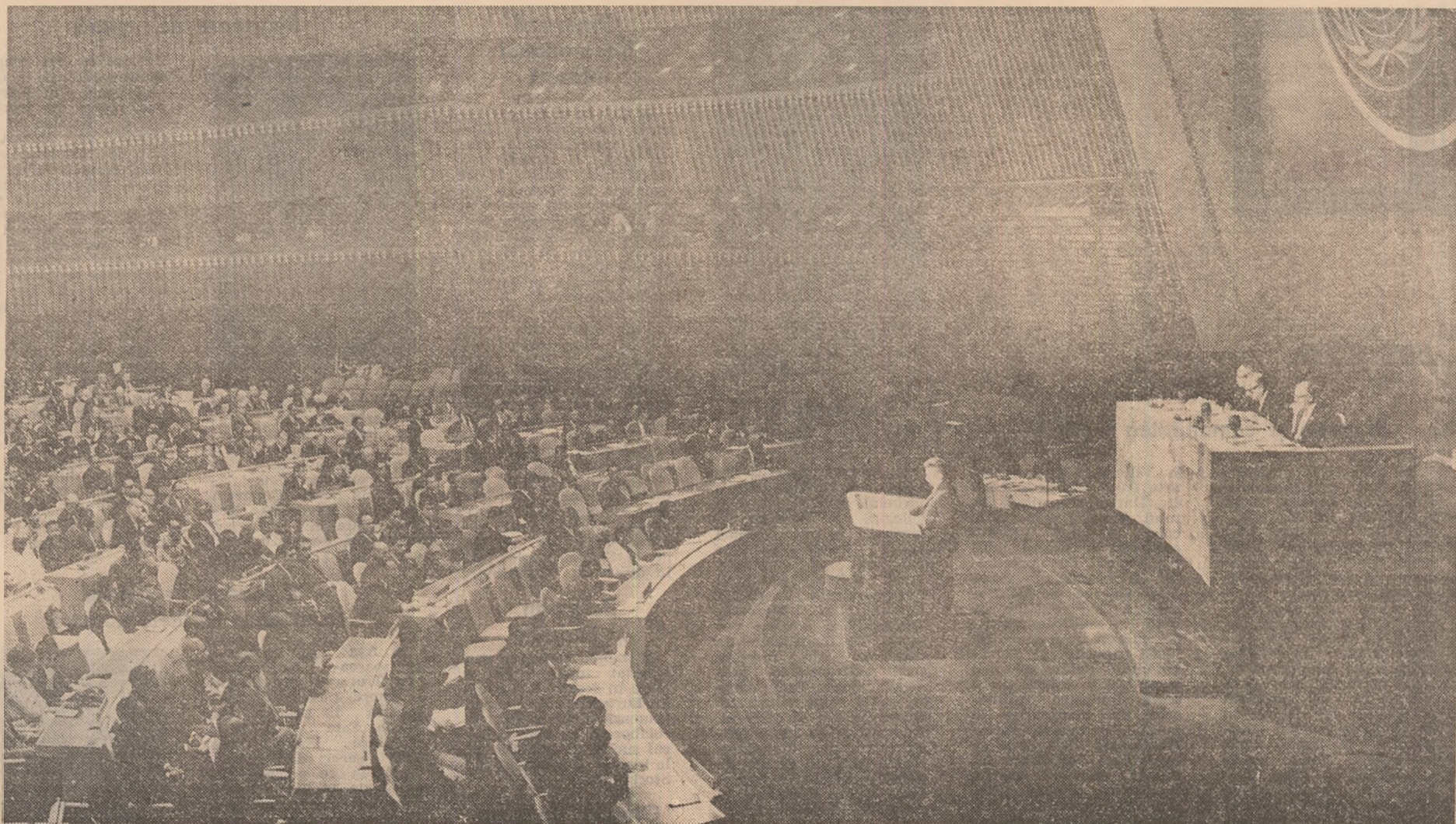
semnătate, a președintelui României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este relevată după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român de cele peste 200 de vizite oficiale, efectuate împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în țări din Europa, Asia, Africa, America Latină, America de Nord, unde a avut convorbiri cu numeroși șefi de state și de guverne, cu alte personalități ale vieții internaționale. În același timp, România a primit vizita a peste 300 de șefi de state, de guverne, de partide, președinți de parlamente. Cu prilejul acestor vizite au fost semnate și adoptate: 21 de Tratatate de prietenie, colaborare și asistență mutuală sau de prietenie și colaborare, peste 100 Declarații solemne și Declarații comune, peste 260 Comunicate comune și aproape 600 de alte documente. De la Congresul al IX-lea al P.C.R., din iulie 1965, președintele Nicolae Ceaușescu a primit, a inițiat, a avut întrevăderi, convorbiri, schimburi de vederi la București și peste hotare cu aproximativ 15.000 de personalități ale vieții politice, diplomatice, economice, științifice, culturale, artistice, militare etc. din țările cu care România întreține relații politico-diplomatice, economice, culturale-științifice. În aceeași perioadă, președintele Nicolae Ceaușescu a acordat și a ținut 300 de interviuri și conferințe de presă, care au fost publicate sau transmise de posturi de radio și rețele de televiziune din peste 60 de țări din Europa, Asia, Africa și cele două Americi. Președintele Nicolae Ceaușescu a adresat mesaje către 175 de congrese, conferințe și alte importante reuniuni internaționale; de asemenea, șeful statului român a adresat în această perioadă în care politica externă a țării noastre a cunoscut cea mai dinamică afirmare din întreaga istorie românească, peste 300 de mesaje personale unor șefi de state și guverne din Europa, Africa, Asia, America Latină și America de Nord, în probleme esențiale ale relațiilor bilaterale și internaționale.

Interesul internațional excepțional față de opera președintelui Nicolae Ceaușescu este relevat și de faptul că lucrările sale au fost tipărite pînă acum în peste 20 de limbi, totalizînd 170 de volume în numeroase țări ale lumii.

AȚÎT în convorbirile oficiale, cit și în documentele bilaterale semnate la cel mai înalt nivel, precum și în cele mai importante documente românești de politică externă din toți acești ani, problematica dezarmării deține o prioritate a priorităților. Concepțiile românești cu privire la dezarmare pornesc de la teza fundamentală de secretariat general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia: „problema fundamentală a epocii contemporane o constituie oprirea cursului înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, eliminarea cu desăvîrsire a tuturor armelor nucleare, lichidarea primejdiei de război și asigurarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la existență, la libertate și independență, la viață, la pace”.

Cronica acestor ani este martora neîncetatei inițiative ale României socialiste, exprimate în chip magistrul prin președintele Nicolae Ceaușescu, pentru ca ratiunea să triumfe, pentru ca sabia lui Damocles care apăsă asupra omenirii — războiul cu arme nucleare — să fie definitiv înlăturată. Rămîn pentru totdeauna în istorie apelurile vibrante și pline de umanism, înțelepciune și realism adresate de seful statului român de la tribuna celor mai importante foruri de partid și de stat ale țării noastre, conducătorilor U.R.S.S. și S.U.A., factorilor responsabili ai tuturor statelor participante la Conferința de securitate și cooperare în Europa, tuturor statelor membre ale O.N.U., tuturor popoarelor lumii. De asemenea, are un efect profund mobilizator conceptul tovarășului Nicolae Ceaușescu care subliniază că „vechea teză a inevitabilității războiului ar trebui înlocuită cu o nouă teză, aceea a imposibilității în actualele condiții ale armamentelor și armelor nucleare, a unui nou război mondial”.

Din inițiativa președintelui ei, România socialistă a prezentat în cadrul diferitelor foruri de negocieri pentru dezarmare, inclusiv la sesiunile speciale ale Adună-

La tribuna Organizației Națiunilor Unite

rii Generale a O.N.U. și în Comitetul celor 40 de state pentru dezarmare, un program complex de propuneri care au avut și au un larg răsunet internațional.

Acum, după semnarea istoricului Tratat dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind eliminarea unei serii întregi de arme nucleare, rachetele cu rază medie și mai scurtă de acțiune, se poate vedea limpede că acest prim acord constituie un rezultat al gândirii realiste, al înțelegerii faptului că armele nucleare nu pot fi folosite, că într-un război nuclear nu vor exista învingători, ci numai învinși, că se va pune în pericol existența omenirii, a însăși vieții pe planeta noastră. Cu o deplină responsabilitate față de viața poporului român și a întregii omeniri, secretarul general al partidului releva la recenta Conferință Națională a partidului: „Această victorie a politicii realiste, a acțiunii popoarelor de pretutindeni trebuie să dea un nou impuls luptei marelui front antinuclear, marelui front al păcii. Nu trebuie în nici un fel să ne autolănim, ci, dimpotrivă, să intensificăm eforturile, lupta pentru realizarea de noi acorduri în vederea eliminării treptate a tuturor armelor nucleare, pentru încetarea totală a experiențelor nucleare, pentru renunțarea cu desăvârșire la militarizarea Cosmosului”.

În etapa actuală a luptei pentru dezarmare și pace, de un larg ecou și sprijin se bucură ideile șefului statului român cu privire la necesitatea eliminării armelor chimice și la reducerea radicală a armamentelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare, pentru realizarea unui echilibru al înarmărilor la un nivel cât mai scăzut, pentru adoptarea unor măsuri clare de control, care să asigure respectarea în întregime a convențiilor și acordurilor încheiate. În acest sens, se cuvine amintit că prin referendumul național din noiembrie 1986, poporul român și-a demonstrat voința de a acționa neabătut pentru dezarmare și pace, hotărând reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. România promovează ideea începerii, în cel mai scurt timp, a tratatelor dintre țările N.A.T.O. și țările Tratatului de la Varșovia asupra armelor convenționale și forțelor armate din Europa, cu participarea și a celorlalte țări ale continentului, tratative care să ducă la o reducere substanțială a armamentelor, cu cel puțin 20 la sută. În perspectiva anului 2000, România prevede în programul de dezarmare prezentat forurilor de negocieri, reducerea armamentelor convenționale cu cel puțin 50 la sută.

Revine astfel președintelui României socialiste meritul istoric de a fi argumentat asupra necesității unui nou mod de abordare și soluționare a complexelor probleme ale dezarmării, de a fi fundamentat corelația organică dintre dezarmare și dezvoltarea social-economică, evidențiind unitatea inseparabilă dintre socialism și pace, demonstrând că prin însăși esența noii orânduiri pe care o edifică, țările socialiste sunt chemate să acționeze în modul cel mai activ, inclusiv prin acțiuni și măsuri unilaterale, pentru realizarea dezarmării.

In contextul demersului de politică externă al președintelui român, problemele asigurării securității și cooperării pe continentul european se bucură de cea mai mare atenție. Istoria europeană a înregistrat an de an acțiuni și inițiativa persisten-

ță a secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în vederea unei Europe unite, a păcii și colaborării. Diplomația românească a acționat pornind de la conceptul că securitatea europeană presupune colaborarea egală între toate statele, fără deosebire de forță militară sau putere economică, întindere geografică sau populație, sistem social-economic sau filosofic, grupări economice sau alianțe militare. Europa nu poate fi împărțită; pentru a asigura pacea și securitatea, ea trebuie să rămână o entitate unitară. După lansarea la București în vara anului 1966 a propunerii pentru o conferință general-europeană, pe agenda tuturor convorbirilor internaționale ale tovarășului Nicolae Ceaușescu problemele europene s-au găsit la loc de frunte. Se pot aminti în acest sens evenimente importante ca stabilirea relațiilor diplomatice la nivel de ambasadă între Republica Socialistă România și Republica Federală Germania, și stabilirea relațiilor oficiale consular-diplomatice româno-spaniole, evenimente care au avut rolul lor important nu numai pentru relațiile bilaterale, ci și pentru normalizarea climatului general al relațiilor intereuropene. În luna mai 1968 a avut loc prima vizită a unui șef de stat francez în România și convorbirile De Gaulle — Ceaușescu, în august 1969, prima vizită a unui președinte american în România și convorbirile Nixon — Ceaușescu, evenimente salutare pentru întregul curs al relațiilor în Europa.

Președintele Nicolae Ceaușescu fi a partine conceptul de securitate europeană de cea mai largă audiență și autoritate. Încă în 1970, tovarășul Nicolae Ceaușescu, definind esența procesului de securitate și cooperare pe continentul european, preciza: „Securitatea europeană reclamă, după convingerea noastră, un sistem de angajamente ferme din partea tuturor statelor, precum și de măsuri concrete de natură să ducă la excluderea forței și a amenințării cu folosirea forței în relațiile intereuropene, să ofere tuturor țărilor garanții depline că se află la adăpost de orice act de agresiune; un asemenea sistem va trebui să asigure dezvoltarea pașnică nestingherită a fiecărei națiuni, în conformitate cu propria sa voință, într-un climat de respect reciproc al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne, deplină egalitate în drepturi a tuturor statelor și popoarelor.

Înfăptuirea securității europene va trebui să constituie, în concepția noastră, o premisă și o consecință a dezvoltării multilaterale — pe plan politic, economic, tehnico-stiințific, cultural, social — a relațiilor de colaborare între toate statele continentului, indiferent de orînduirea lor socială și politică”.

Pe baza acestui concept și a mandatului primit de la președintele republicii, a acționat și acționează diplomația românească în toate fazele și etape procesului C.S.C.E., începînd din 1972 la Dipoli și Geneva, la Helsinki și Belgrad, la Madrid, Stockholm și Viena. Ține de istoria diplomației că prima propunere pe masa negocierilor a fost o propunere românească, că regulile de procedură aparțin inițiativei românești, că Actul final ca și documentele finale ulterioare încorporează numeroase idei, sugestii, propuneri românești. Obiectivul declarat al politicii europene a României socialiste este animat de convingerea că, unit, acest continent poate să aducă o contribuție de mare

însemnătate la soluționarea tuturor problemelor din viața internațională, și în primul rînd la dezarmarea nucleară și convențională. Politiciile noastre europene i se integrează inițiativele și eforturile românești pentru dezvoltarea largă a cooperării în Balcani, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a bunei vecinătăți, a păcii și colaborării multilaterale, fără arme nucleare și chimice, fără trupe și baze militare străine.

Aflîndu-se într-un moment hotărîtor al existenței sale, omenirea are nevoie de un nou mod de gândire și abordare a problemelor internaționale, pentru că de această nouă gândire va depinde felul în care vor fi soluționate problemele în veacul XXI. Principala problemă este acum eliminarea politicii de forță și de amenințare cu forța, soluționarea pe cale pașnică a tuturor problemelor litigioase dintre state. Conceptele și orientările președintelui Nicolae Ceaușescu în căutarea căilor și mijloacelor de soluționare a problemelor cardinale, ca și inițiativele și propunerile sale privind depășirea și reglementarea conflictelor și crizelor internaționale sau a stărilor conflictuale din diferite zone ale globului, au devenit capitolul de cea mai mare însemnătate nu numai pentru politica externă românească, ele s-au înscris în istoria relațiilor internaționale, contemporane ca o contribuție de cea mai mare valoare la lupta pentru pacea și progresul omenirii, pentru salvarea viitorului popoarelor de spectrul catastrofei războiului nuclear, pentru coexistență pașnică.

In gândirea și activitatea președintelui Nicolae Ceaușescu un loc central îl ocupă conceptul și acțiunile potrivit cărora nu există problemă litigioasă sau situație conflictuală, indiferent cît de complicată și dificilă ar fi, care să nu poată fi soluționată pe cale politică, prin negocieri. „Viața arată — a evidențiat în repetate rînduri președintele Nicolae Ceaușescu — că nu există probleme — oricît de dificile ar părea ele — care să nu poată fi soluționate pe cale pașnică, dacă se pornește de la dreptul fiecărui popor de a se dezvolta liber și independent, fără nici un amestec din afară, dacă se dă dovadă de rațiune, de înțelegere a faptului că conflictele, un nou război mondial constituie un grav pericol pentru întreaga omenire, pentru toate națiunile lumii”. Subliniind „necesitatea de a se face tot pentru eliminarea forței și a amenințării cu forța din relațiile internaționale, pentru soluționarea tuturor problemelor dintre state numai și numai pe calea tratatelor, în spiritul înțelegerii și păcii”, tovarășul Nicolae Ceaușescu exprimă convingerea că „oricît de dificile și oricît de îndelungate ar fi tratativele, ele sînt de preferat și sînt infinit mai bune decît soluțiile militare, care — așa cum arată realitățile — provoacă întotdeauna mari daune și suferințe popoarelor”.

În deplin acord cu spiritul de înaltă răspundere față de destinele popoarelor cu care abordează toate problemele internaționale, cu spiritul umanist care îi caracterizează întreaga activitate, președintele României și-a exprimat, în mod constant opinia că oamenii politici sînt cei care trebuie să depună eforturi, diplomația în general este chemată să acționeze pentru reglementarea problemelor dintre state: „Oricît de grele ar fi aceste tratative, oricît ar munci ministrii de externe, sau primii miniștri, sau șefii

de state, în nici un caz nu vor fi distruse bunuri materiale, nu vor cădea victime omenesti. Este deci mai bine să doarmă mai puțin șefii de state primii miniștri și ministrii de externe, dar să se asigure liniștea și odihna, munca pașnică a popoarelor. Aceasta este astăzi îndatorirea, aceasta este problema esențială ce stă în fața tuturor celor care au răspundere într-un stat sau altul”: tratativele „sînt incomparabil mai bune decît cel mai mic conflict militar... Calea negocierilor este singura cale rațională, singura cale care servește intereselor fiecărui popor, intereselor generale ale dezvoltării și păcii”.

Avertizînd asupra agravării situației internaționale, președintele Nicolae Ceaușescu subliniază că „în aceste condiții, imperativul cel mai arzător este unirea eforturilor și conlucrarea tot mai strînsă a popoarelor, a forțelor înaintate pentru oprirea agravării situației internaționale, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, înțelegere și pace, pentru soluționarea tuturor problemelor dintre state numai și numai pe calea tratatelor”.

Este una din tezele fundamentale elaborate de partidul nostru, de secretarul său general, în problema păcii și războiului, care privește necesitatea obiectivă de a se renunța la forță și la amenințarea cu folosirea forței în viața internațională, de a se abandona politica de dictat și hegemonie, de împărțire și reîmpărțire a sferelor de influență, de a se reglementa exclusiv prin metode pașnice diferențele dintre state — ca o cerință fundamentală a salvagădării păcii și securității în lume. În repetate rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că nimic nu justifică și nu poate justifica folosirea forței sau a amenințării cu forța în relațiile dintre state, intervenția și acțiunile militare de orice fel în soluționarea problemelor litigioase, indiferent de natura lor; în condițiile interdependențelor crescînde dintre națiuni, orice stare de tensiune, orice diferend nesoluționat la timp, și cu atît mai mult un conflict, chiar dacă are un caracter „limitat” sau „local”, poate afecta serios ansamblul relațiilor internaționale.

APORTUL președintelui Nicolae Ceaușescu la viața internațională contemporană exprimă în mod magistral vocația istorică de pace a poporului român.

Avînd sansa istorică de a avea în frunte un conducător cum este tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui personalitate de excepție este unanim apreciată, respectată, admirată, țara noastră se consacră în acest final de secol și de mileniu marilor cauze ale umanității: dezarmarea, dezvoltarea, destinderea, securitatea internațională, democratizarea relațiilor mondiale, lichidarea subdezvoltării. Inspirată de idealurile păcii și socialismului, de care este inseparabilă, activitatea internațională a țării noastre va continua să se desfășoare pe coordonatele trasate de Partidul Comunist Român, centrul vital al națiunii noastre socialiste, cu convingerea celei mai autentice opțiuni. Garanția acestei opțiuni sînt cuvintele rostite cu puțin timp în urmă de președintele Nicolae Ceaușescu: „Acum putem să declarăm cu deplină satisfacție că evenimentele, viața — adevăratul și supremul judecător — au demonstrat pe deplin justetea politicii externe a României”.

Cristian Popișteanu

Muzeele și comunitatea umană

● „Muzeele, prezentând ceea ce este semnificativ din trecutul unei comunități, ne dau posibilitatea să vedem stadiul de dezvoltare atins astăzi de această comunitate și fac să se nască în noi aspirațiile către un viitor mai bun. Prezentul de astăzi este trecutul de ieri, iar muzeele trebuie să reflecte cultura contemporană în toate sensurile sale dacă vor să fie cu adevărat utile” — se spune în deschiderea revistei „Museum”, publicație trilingvă, publicată sub egida UNESCO, al cărei număr apărut acum câteva zile este dedicat relației între instituțiile muzeistice și comunitatea umană pe care simt chemate să o deservească. Sunt prezentate câteva dintre cele mai deosebite muze ale lumii (prin natura și bogăția colecțiilor, ideea de amenajare, unicitatea subiectului abordat, vastitatea spațiului expozițional), așa cum ar fi muzeul în aer liber de la Beamish, Muzeul național din Tokyo, Muzeon de la La Haye, centrul de expoziții permanente din cadrul Cetății științelor și industriei de

la Villette, Muzeul de arte frumoase de la Lodz etc. Dar de un interes cu totul deosebit este articolul intitulat **Viitorul muzeelor în orașul global** semnat de profesorul și arheologul canadian George F. MacDonald. Acesta susține, pe bază de multiple exemple, nevoia muzeelor (în ideea captării și educării unui public cât mai larg) de a folosi pe o scară intensă mijloacele de comunicare în masă. Este nevoie, spune MacDonald, de o nouă și importantă deschidere nu numai spre un public specializat, ci spre societate în ansamblu său, pledând pentru muzeu ca pentru o instituție activă, producătoare de filme documentare, emisiuni radio și televiziune, editând sau supervizând cărți inspirate din colecțiile pe care le posedă. Și aceasta, afirmă MacDonald în continuare, este un fapt cu deosebit de important în Europa, cea care deține, de departe, locul de frunte în ceea ce privește calitatea și bogăția vestigiilor culturale...

Cr. U.

Omagiu Michel Simon

● În mai multe orașe franceze s-a desfășurat „Omagiul Michel Simon” prin programarea unor dintre cele mai bune filme reprezentative pentru creația acestui „monstru sacru” al cinematografiei, cel despre care Prévert

spunea că este „regele actorilor”. Printre aceste filme, **Tire au flanc** de Jean Renoir (1928) și **Ibis Rouge** de Jean Pliet Mocky turnat în 1975, apoi **Pierrot la tendresse** și **Le Vieil Homme et l'enfant**.

Desenele lui Theodore Fontane

● Editura Aufbau din capitala R.D. Germane a început publicarea unei culegeri de **Romane și povești în opt volume** ale lui Theodore Fontane simultan cu editarea unui volum conținând **Correspondența familiilor Fontane și Merckels 1850-1870** și a cinci volume de însemnări de călătorie, ale marelui scriitor, **Drumetind prin Brandenburg**. Toate aceste cărți sunt ilustrate cu schițe ale scriitorului, înzestrat și cu un autentic talent de desenator. Redăm aici un desen în peniță conținut în manuscrisele lui Fontane și reprodus în facsimil.

Octogenarul Moravia

● În prezența scriitorului Alberto Moravia, care a sărbătorit recent cea de-a 80-a aniversare, la Paris a fost prezentat în avanpremieră mondială filmul **Gli indifferenti** realizat de Mauro Bolognini după romanul cu același nume. Este vorba de o nouă ecranizare, prima fiind semnată, cu 24 de ani în urmă, de Francesco Maselli. „Bolognini — a declarat Moravia după proiecție — a sesizat perfect structura dramatică a romanului și atmosfera anilor '30”. Alături de Liv Ullman — care interpretează rolul Mariei Grazia Ardengo, în distribuție mai figurează Peter Fonda și Laura Antonelli, Sophie Ward, Cris Campion.

Concursul internațional Mozart

● Cel de-al 4-lea Concurs Internațional Mozart în specialitatea canto, pian și vioară s-a desfășurat între 11-21 ianuarie la Salzburg. Au participat 168 muzicieni din 30 de țări, între 15 și 35 de ani, care au interpretat opere de Mozart. Organizatorul concursului: Fundația internațională Mozart și Școala superioară de muzică „Mozarteum”. Un juriu alcătuit din personalități marcante, printre care Reri Grist, Sena Yurinao și alți violoniști de faimă internațională, a selecționat pe cei mai buni soliști care au avut posibilitatea să participe la un concert oferit de Orchestra simfonică a Radioteleviziunii austriece sub bagheta lui Michael Gielen. Concertul a inaugurat săptămîna Mozart de la Salzburg televizată în direct de Eurovision.

Bergman și Euripide

● Ingmar Bergman și-a anunțat intenția de a pune în scenă **Bacantele** de Euripide. Spectacolul urmează să fie realizat în colaborare cu compozitorul suedez Daniel Boertz, la teatrul „Dramaten” din Stockholm.

Glenda Jackson

● Iată-o pe celebra actriță britanică într-un rol pzoas din noul său film **După terapie**. Regizat de Robert Altman, filmul

este o comedie trăznită despre psihoterapia practică la New York. Glenda Jackson a găsit în actorul Tom Conti pe unul dintre cei mai buni parteneri al săi pe marele ecran.

Regizoare de operă

● În vîrstă de 26 de ani, originară din Tunisia, Saskia Cohen-Tanugi (în imagine) s-a făcut cunoscută mai întâi ca interpretă feminină (alături de Sean Connery) în filmul **Never Say Never Again** din seria cea mai nouă despre agentul secret 007 (James Bond).

Reușita ei cea mare se conturează însă în domeniul teatrului liric: a pus recent în scenă, la Paris, **Bastien și Bastienne** de Mozart cu atât de răsunător succes încît presa a salutat-o ca pe o regizoare „genială”. Una din noutățile punerii în scenă: interpretul cîntă, ca la Mozart, în limba germană, în timp ce textul în limba franceză este proiectat luminos pe scenă. În interviurile date, regizoarea a spus: „Vreau ca spectatorii să înțeleagă ce se cîntă — așa cum voia și Mozart, care și-a scris câteva din operele sale în germană, deși în vremea lui italiana era de rigoare”. De menționat că „subtitlarea” este folosită în acest moment și la Opera din Köln, în spectacolul cu **Italiana în Alger** de Rossini, iar în Statele Unite a devenit de uz curent.

O poveste cehoviană transpusă în zilele noastre

● Așa își definește regizoarea Margarethe von Trotta filmul **Paura e amore**, pe care îl realizează în prezent la Roma. Este vorba de o adaptare liberă după **Trei surori** de Cehov. Acțiunea se petrece în ambianța vieții universitare din Pavia, eroinele fiind confruntate cu problemele epocii noastre: insingurare, teamă, nesigurantă. Scenariul filmului este semnat de regizoare în colaborare cu scriitoarea Lucia Maraini. Cea mai mare dintre surorile, Velia, interpretată de Fanny Ardant (în imagine), predă literatura la Universitate. Cea mică (Irina lui Cehov) se numește acum Sandra și

este studentă la medicină. Rolul ei este interpretat de actrița Valeria Golino. Sora mijlocie (Olga) este interpretată de Greta Scacchi.

Louis de Funés

● Brigitte Kesnel este autoarea unei biografii a popularului actor Louis de Funés, apărută la editura Jacques Grancher. Biografia poate fi considerată și un omagiu, datorită mărturiilor inedite și prietenești semnate de Arletty, Jean Carmet, Robert Dhéry, Daniel Gélin, Claude Gensac, Jean Lefevre ș.a.

„Privire literară”

● Așa este intitulat volumul apărut la editura „Complexe”, în colecția de care se ocupă André Versaille. Cartea cuprinde texte de Gracq, Wilde, Blanchot, Thomas Mann, Maupassant, Proust, James, Amiel, Paulhan, Céline, Le Clézio, despre: Stendhal, Flaubert, Diderot, Cervantes, Proust, Baudelaire, Lautréamont, Sade etc.

Manuscris Einstein la licitație

● Un colecționar necunoscut a oferit spre licitație cunoscutului case Sotheby din New York singurul manuscris al articolului trimis în 1905 de Einstein revistei germane de știință „Annalen der

Physik”. Este vorba de 30 de pagini de calcul, formule și deducții referitoare la teoria relativității intitulate de Einstein **Electrodinamica corpurilor în mișcare**. Deși pe atunci marele savant era practic un necunoscut — el lucra ca funcționar la un birou de brevete din Berna — extraordinara importanță a teoriei sale a fost recunoscută ca atare de către toți oamenii de știință din lume. Manuscrisele originale ale acestui articol au fost vindute contra sumei de peste un milion de dolari.

Am citit despre...

Fotbal și dragoste

■ NUMAI un spirit olimpic mai presus de snobisme literare curente se va încumeta, așa cum s-a încumetat profesorul Șerban Cioculescu în numărul precedent al „României literare”, să acorde „timp egal” unei cărți ca **Sport și artă** de Victor Băncușcu și Virgil Ludu. Profesioniștii criticii își fac indeobște un punct de onoare din a ignora ceea ce vine din straturi impure ale meseriei scrisului, pentru ei este aproape o chestiune de deontologie să nu citească autori neautentificați de propria lor breaslă și cu atât mai puțin pe extraliterarii proveniți din gazetăria sportivă. Cîte cronici cu semnături stimabile au intrat — pentru a da un singur exemplu — cărțile lui Ion Chirilă, cine și-a dat osteneala de a semna reportajele lui mai dense, mai exacte, mai scilicet, mai bine scrise decît sumedenie de volume de călătorie încălitate cu nume ilustre?

Nu numai literatura noastră, ci și literatura altor țări beneficiază pe tăcute de contribuția unor autori de talent care și-au făcut mina relatînd cu acuitate, vivacitate, precizie, umor și un anume tip de filosofie a vieții despre ceea ce le-a plăcut să observe pe stadioane. Brian Glanville, specialistul în fotbal și cronicarul sportiv al săptămînalului britanic „The Sunday Times” este bine cunoscut și în afara granițelor țării sale, numără printre prietenii lui și sportivi și ziariști de specialitate de la noi, ziarul „Sportul” i-a publicat, nu doar o dată, corespondențele. În același timp, a scris peste douăzeci de romane și volume de proză scurtă și își datorește parțial neobișnuita popularitate radiodifuziunii: B.B.C. — Radio 4 îl invită frecvent să-și citească schițele în emisiunea intitulată „Poveștile dimineții”. Își vor fi jucat, fără îndoială, rolul, în această alegere, cursivitatea, oralitatea alertă, suspensul implicit în cele mai anodine întîmplări — calități transplantate direct din scrisul nervos și scilicet, fără de care profesiunea lui de bază n-ar avea nici un haz.

Citînd cea mai recentă culegere de schițe a lui Brian Glanville, **Dragostea nu-i dragoste**, am descoperit un scriitor care știe să glumească pentru a evita tonul patetic în situații grave și care, pătrunzînd în miezul unor conflicte insolubile, are politețea engleză de a părea impasibil chiar atunci cînd joacă la miză mare. Drama deghizată în farsă este însă —

vezi lecția literară cehă — mai sfîșietoare. Peste jumătate din cele 18 bucăți vorbesc despre nepotrivirea dintre înzestrarea sportivă superlativă și slaba înzestrare umană a unor fotbaliști. Scrise la persoana întîi, din unghiul înaintașului năring, brutal, foarte talentat, care nu înțelege de ce cluburile și-l pasează unul altuia ca pe o marfă de preț cu defecte ascunse, din unghiul tînărului fotbalist de viitor în imposibilitate de a-și convinge tatăl, căruia îi datorează întreaga lui carieră, că vremea acestuia ca antrenor a trecut, din unghiul fostului derbedeu care devine o stea a fotbalului, în timp ce fratele său, la fel de dotat, dar lipsit de voința de a-și înfrînge pornirile, intră în pușcărie pentru crimă, din unghiul unui selecționar minat de prejudecăți rasiste și contrariat de cariera strălucită a unui jucător de culoare respins cu îndărătnicie de el la toate selecțiile, din unghiul unui măsluitor de rezultate, descumpănit de amenințările unui mare jucător de altădată căruia i-a distrus cariera determinîndu-l să aranjeze pierderea unor meciuri, povestirile, foarte firești, în limbajul și cu sintaxa naratorului, fără exagerări, fără ostentație, dau exact măsura unor mărginiri iremediabile.

Și în afara terenului de fotbal, oriunde, Brian Glanville tot la el acasă este pentru că are intuiția întregii game a sentimentelor gingașe și capacitatea de a observa cu un umor tandru cele mai delicate situații. Într-un sanatoriu de tuberculoză din Estul Angliei, printre tineri pictori aciuiați la Florența, în familiile zdruncinate de moartea neașteptată a sofului sau a soției, scriitorul descoperă fața ascunsă a pasiunilor, a temerilor, a relațiilor dintre oameni și îngăduie cititorului să o întrezărească și el. Acțiunea schițelor care a imprumutat titlul el volumului, **Dragostea nu-i dragoste**, se petrece în România. Profesorul Harrison, invitat să predea cursuri unor studenți bucureșteni, călătorește prin țară însoțit de profesorul Georgescu și se îndrăgostește de tînăra Marta Domide. Împrejurările îi despart înainte de a izbui să rămîna singuri împreună, își scriu totuși o vreme, măturîndu-și atracția reciprocă, apoi se pierd din vedere. Cînd, după trecerea a zece ani, profesorul revine la București, Marta, acum și ea profesoară universitară, este de nerecunoscut: obeză, „o parodie umflată” a ceea ce fusese. Cîna acasă la mătușa bătrînă și surdă a Martei, frica lui Harrison de momentul cînd vor rămîne au doi, conversația ambiguă dintre ei după aceea au o tonalitate kunderliană. Harrison răsuflă ușurat cînd Marta îi dă de înțeles că e timpul să plece. Replica finală îi aparține însă ei: „Ce frumos erai odată!”

Felicia Antip

„Romanul lui Olof“

● Este, în mare măsură, povestea vieții autorului lui, suedezul Eyvind Johnson, laureat al Premiului Nobel pentru literatură în 1974. Născut la începutul secolului, el a trebuit să se despartă de timpuriu de familie spre a-și câștiga existența. Ca și autorul, Olof, eroul cărții, e nevoit să exercite greaua meserie de plutaș, înconjurat de oameni aspri, dar plini de căldură, care își riscă adeseori viața, încercând să-l cruce pe băiețandru, care n-are decât 14 ani. „Cititorii acestui roman, notează un critic literar, vor fi desigur sensibili la emoția și poezia care se degajă din paginile lui. Plină de lirism, de o muzică dulce și blândă, ce ținește din adîncul sufletului și al naturii, povestea lui Olof e de asemenea un imn de speranță, într-un univers în care totul pare că duce spre solitudine și disperare“.

Artă arabă

● Printre expozițiile de artă de pe alte continente găzduite acum de diverse mari muzee ale Europei, de un deosebit succes se bucură cea de artă arabă deschisă la Muzeul de etnografie din München. Intitulată „3000 de ani de artă și cultură ai Arabiei Felix“, expoziția nu va fi închisă, conform programului inițial, la 31 ianuarie, ci va rămâne deschisă pînă la 5 aprilie. În imagine: unul din exponate, o foarte veche sculptură în alabastru.

Ecranizare Nexö

● În Danemarca a fost prezentat în premieră filmul *Pelle cuceritorul* — ecranizare a cunoscutului roman al lui Martin Andersen Nexö. Rolul tinărului Pelle este interpretat de actorul suedez Max Von Sydow. Regizorul filmului, Bille August, s-a limitat doar la prima parte a romanului, parter a doua urmînd să constituie subiectul unui nou film.

Wim Wenders, Grand Prix 1988

● Filmul *Aripile dorinței*, realizat de cineastul german Win Wenders, a fost distins cu Grand Prix 1988 atribuit de critica cinematografică belgiană. Juriul, care a deliberat timp de peste cinci ore decernarea distincției, a acordat 16 voturi realizatorului german și 15 voturi peliculei *Pick-up your ears* datorată englezului Stephen Frears.

Pasiune

● La 83 de ani, actorul John Gielgud (în imagine) continuă să fie prezent pe scenă. Între 28 ianuarie și 2 aprilie el va susține rolul principal din piesa lui Iľugh Whittemore — *The Best of Friends* (Cel mai bun prieten) — pe scena teatrului londonez „Apollo“. În intervalul amintit, spectacolul va fi prezentat de 57 de ori.

Cînd s-a născut Giotto ?

● Mii de vizitatori din toată lumea vin în fiecare an la Florența, Padova și Assisi pentru a admira operele lui Giotto, despre care Michelangelo spunea: „Nimeni nu va putea depăși minunatele opere ale acestui maestru“. Dar despre viața lui Giotto se știu foarte puține. Pînă acum, de pildă, nu este cunoscută data nașterii pictorului. După unele surse, ar fi anul 1260, după altele — 1266 sau 1267. Specialiștii din Florența inclină spre 1260, ca și cercetătorii care au contribuit la crearea casei muzeu Giotto din localitatea Colledi-Vespiniano, unde se spune că el ar fi petrecut primele zile ale vieții. Aici este expusă cea mai exactă cronologie a vieții și operei lui Giotto pînă în ultima zi a vieții — 8 ianuarie 1337.

Fiul starului

● John Clark Gable, fiul celebrului actor Clark Gable, se pregătește pentru a deveni actor, urmînd cursuri de artă dramatică. De curînd a fost solicitat pentru rolul principal — ce va constitui debutul său cinematografic — dintr-un film care evocă lumea curselor automobilistice.

Retrospectivă Juan Barjola

● În sala Julio Gonzales de la Muzeul spaniol de Artă contemporană din Madrid a fost deschisă, de curînd, retrospectivă plasticianului Juan Barjola. Născut în

1919 la Torre Sesmero (Badajoz), este considerat de critica de specialitate drept unul din cei mai buni și mai importanți expresioniști contemporani. În 1985 a primit Premiul Național al Artelor Plastice. Expoziția reunește 75 de picturi și 20 de desene provenind din muzee și colecții particulare, distribuite în cicluri. (În imagine, o lucrare din ciclul „Tauromahia“).

Atlas

NEÎNDOIALA

■ ÎNAINTE de a fi fost o dată în istorie și o sărbătoare în calendar unirea, unitatea, indivizibilitatea poporului român a fost o taină și un miracol. Nu faptul că ne-am unit la jumătatea secolului nouăsprezece și la începutul secolului douăzeci îl celebrăm, gîtuți de amintiri și de emoții, ci faptul că de-a lungul celor două milenii care au fost incununate astfel nu ne-am îndoit niciodată că sintem una, că sintem de nedespărțit. Într-o Europă alcătuită ca într-un joc de puzzle din fragmente orgolioase, gata să se risipească și să-și revendice dreptul la diferență, noi n-am vrut să fim diferiți, ci neschimbați, noi am rămas vorbitori ai aceleiași limbi și purtători ai aceleiași credințe. Este destul să te gîndești la amintirea ducelui de Bretagne care se împotrivesc încă limbii franceze; la Scoția și Tara Galilor care abia dacă sint — și nu întotdeauna — Anglia; la dialectul din Veneto care nu poate fi înțeles la Napoli și la dialectul sicilian care nu poate fi descifrat de un toscan; la Bavaria, altă deosebită de Saxonia; la îndirjirile de autonomie ale Cataloniei — pentru a înțelege că unitatea provinciilor românești, păstrată de-a lungul altor secole de stăpînire străine și violent divergente, este un fenomen care scapă legilor devenirii istorice și se constituie în simbol. Motivele, explicațiile și ipotezele sint numeroase: psihologia de insulă și sentimentul că numai noi sintem dintotdeauna aici se numără, desigur, printre cauzele, altă de evidente încă nici nu se mai văd, ale acestei uluitoare încăpățînări, ale acestei solidarități chimice, trecute în celule și atomi. Nu știu dacă este un merit, dar sint sigură că este un miracol. În 1918 s-a gîsit, în sfîrșit, forma acceptată de toate popoarele, care a îmbrăcat conținutul unității noastre dintotdeauna. Toate provinciile locuite de români s-au unit atunci, într-un elan de impecabilă democrație, cu România care făcuse tot ce-l stătuse în puteri, în tragic eroism și supremă inteligență, pentru a le merita. Dar această apoteoză — a cărei simplă evocare ne urcă lacrimi exaltate în gîtlej — nu era pentru noi decît legalizarea prin semnătura marilor puteri, victorioase sau înfrînte, recunoașterea de către celelalte popoare, hucuroase sau nu, a unei realități străvechi și neschimbate, de care nici un român — ce mîndrie! —, în nici o mărturie rămasă — de-a lungul secolului, nu s-a îndoit.

Ana Blandiana

„Călătorie spre răsărit“

● Acesta este titlul volumului publicat recent de MIT Press din Cambridge (Massachusetts), conținînd jurnalul legendar al călătoriei pe care a făcut-o la vîrsta de 24 de ani Charles Edouard Jeanneret, alias Le Corbusier, jurnal pe care l-a ținut în timpul primei sale călătorii prin Europa centrală și de răsărit. În turentul de impresii personale și notații vizuale el a înregistrat primul său contact cu arhitectura, care avea să-l preocupe tot restul vieții, și cu monumente pe care le-a admirat — complexe ale unor moschei, Forumul

din Pompei, Acropole și Parthenon. În mai 1911, viitorul celebru arhitect a plecat de la Berlin într-o călătorie de-a lungul Dunării, împreună cu prietenul său Auguste Klipstein, istoric de artă. El au călătorit vreme de cinci luni spre Istanbul, oprindu-se la Praga, Viena, Budapesta, București și Adrianopol, întorcîndu-se prin Athos, Atena, Pompei, Roma și Florența. Jurnalul acestei remarcabile călătorii este unic printre scrierile lui Le Corbusier. A fost prima carte pe care a scris-o și ultima pe care a publicat-o.

Bürger —

„Opere complete“

● Editura mîuncheneză Hanser a publicat, reunite într-un volum, operele complete ale scriitorului Gottfried August Bürger (1747—1794), autorul celebrilor *Aventuri ale baronului Münchhausen*. Volumul, numărînd 1440 de pagini, cuprinde poezii, povestirile despre călătorii pe apă și pe uscat ale lui Münchhausen, precum și scrieri teoretice. Editia este însoțită de un amplu comentariu.

Welles în Falstaff

ORSON WELLES (X)

LA 6 iulie 1937 spectacolul cu piesa *In bătaia vîntului* s-a iucat pentru ultima dată și era limpede că nu se mai putea spera într-o reconciliere cu F.T.P. (Federal Theatre Project). De altfel, Welles, Houseman și asociații lor vor demisiona.

Pentru o vreme, Welles va fi ocupat cu *Mizerabilii*, prezentarea radiofonică a tragediei lui Victor Hugo, în care va avea rolul lui Jean Valjean, nefericitul hot urmărit o viață de neobositul inspector Javert. Radioul avea capacitatea de a slobozi imaginația, ascultătorul avînd libertatea de a-și închipui diversele scene ale tristei povești de urmărire, răzbunare și trădare. Muzica încetase să fie un simplu acompaniament care izbucnea cu forță în momentele dramatice sau sălta jucăuș în momentele de veselie, constituind acum o punte emoțională care te purta de la un eveniment la altul cu o mare forță lirică. Performanțele erau orchestrate, glasurile — complementare — se auzeau în contrapunct asemenea unor instrumente muzicale. Milioane de americani se găseau deodată învăluți în atmosfera deprîmîntă a Parisului, atmosferă ce era foarte departe de cea la care s-ar fi putut aștepta în orașul visurilor lor.

În această perioadă, familia Welles se mută cu Budget, ciinele lor, într-o casă cvasi-englezească de lîngă reședința Katharine Cornell, în Hudson Valley, angajînd o bucătăreasă și un grădinar și cumpărîndu-și o limuzină Lincoln '37 care era însoțită de soferul de rigoare (ce și tatăl său, Welles era în ceea ce privește condusul un adevărat antitalent). Virginia era pe cale să aibă primul copil și spera, ca și Orson de altfel, să fie băiat. Însă linistea micului lor cămin era vesnic tulburată de certuri: atmosfera casei era extrem de tensionată. Poate că un aspect al problemei era faptul că Virginia era aproape egala lui Welles în inteligență și tinea la punctul ei de vedere; era o femeie voluntară care nu accepta să fie desființată intelectual. Era frumoasă, talentată, inteligentă, avea stil, dar poate că în adîncul sufletului Welles ar fi preferat o gîscuță supusă care să nu-l bruiereze și să-l lase să aibă ultimul cuvînt în conversație. La înrăutățirea atmosferei a contribuit și faptul că planurile în legătură cu *Regele Lear* au eșuat, în principal datorită intenției lui Welles de a avea un control total, idee de neacceptat pentru Hopkins, sub patronajul căruia ar fi urmat să se producă piesa. Și singura alternativă care le mai rămăsese lui Houseman și Welles în acea vară cu pro-

bleme era aceea de a-și forma propriul lor teatru.

Revista „The American Mercury“ le-a furnizat numele de care aveau nevoie, „Mercury“. Mercur însemna tinerete, ușurință, agilitate, grație, îndrăzneală, strălucire; era alegerea perfectă. Clădirea la care s-au oprit a fost cea a Teatrului de Comedie de pe strada 41, un edificiu elegant a cărui istorie începea în secolul al XIX-lea. Și după o curățenie generală pentru care se angajase o mică armată de oameni ce aduseseră vechiul teatru într-o formă acceptabilă, Welles și Houseman anunță în „Times“, numărul din 29 august 1937, data deschiderii teatrului și repertoriul fixat. Programul urma să fie flexibil iar piesele, în număr de 4 sau 5, vor avea o prezentare axată pe principiile elisabetane.

PRIMA piesă din program, *Julius Caesar*, este un nou atac asupra dictatorismului modern, fiind, alături de spectacolul cu piesa *Panică*, un spectacol de propagandă a ideilor de stînga. Punerea în scenă era de factură modernă, ca și cum acțiunea s-ar fi desfășurat în Roma zilelor noastre, cu un dictator de tip Mussolini și scene de dicție a maselor ce oglindeau demonstrațiile curente din Italia.

Decorul era aspru, încorporînd trape și rampe care ridicau probleme de misecare considerabile dar care reuseseră să evoce cu o forță abstractă atmosfera rece, aspră a statului dictatorial.

Repetițiile au început în octombrie, Welles era foarte mulțumit de întreaga trupă și se distra teribil de tare pe seama costumelor: Caesar purta o uniformă de culoare verde închis și o curea „Sam Browne“; conspiratorii purtau pălării de pîslă cu borurile lăsate și gulerele hainei ridicate, asemenea gangsterilor din filmele de acțiune ale Hollywood-ului; Brutus purta un costum de stradă obișnuit de tipul celor purtate de oamenii politici în perioada campaniei electorale.

Welles lucra cu mare entuziasm concentrîndu-se în special asupra jocului actorilor cu roluri secundare, simtînd instinctiv că totul trebuie să fie foarte bine centrat și mizînd mult pe detaliul sem-

nificativ. Petrecuse nenumărate ore lucrînd la discursurile lui Anthony și Brutus, reușind să intercaleze cîteva interjecții îndrăznețe în jargon contemporan.

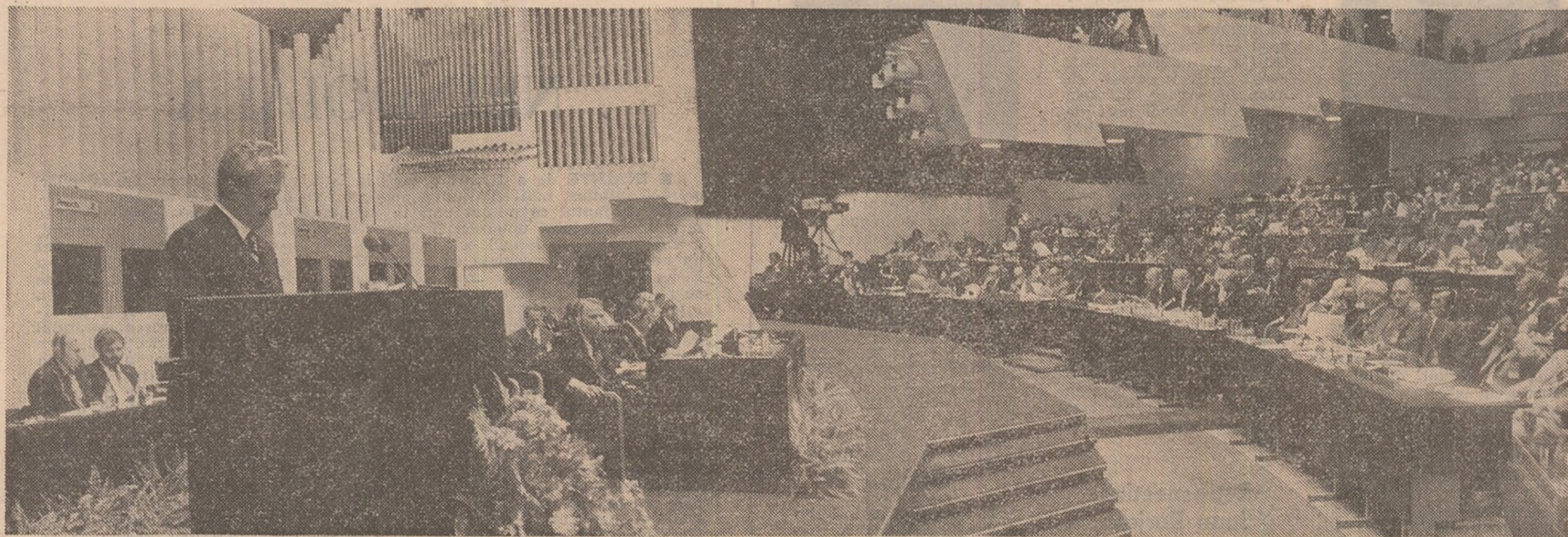
Premiera spectacolului a avut loc în ziua de 11 noiembrie 1937, bucurîndu-se de o cronică foarte bună. „Nici un ornament nu afectează ochiul realistului din 1937. Piesa, modernă atît în ceea ce privește costumele cit și interpretarea, se încadrează perfect în tendințele actuale. Fundalul, un zid din cărămidă ascunde ornamentele unui teatru mai formal, devenite acum inutile...“ („Time“, 11 noiembrie 1937); „Welles subliniază cu un acut simț al dramei forța de represiune asupra individului... este o piesă în care creativitatea teatrală și inovația sint briante, mai mult chiar, uluitoare“. („New Republic“, 1 decembrie 1937).

Grenville Vernon în „Common Weal“ (3 decembrie 1937) apreciază una dintre scene (cea a lui Cinna-poetul) ca „cea mai frumoasă imagine a forței și dictaturii realizată vreodată în teatrul american“. Această scenă este comentată de Joseph W. Krutch în numărul din 27 noiembrie 1937 ca „lucrul cel mai sinistru și de neuitat pe care l-am văzut vreodată“.

Într-un alt număr al revistei sale, Vernon afirmă că, „mergînd pe linia modernizării, Orson Welles a distrus poezia și muzicalitatea versului“. Totuși, apreciînd originalitatea și vitalitatea spectacolului consideră că „Julius Caesar este cel mai incitant și cel mai captivant spectacol al anului“.

Astfel, consensul general era că Orson Welles este cel mai talentat regizor din Statele Unite, acel tinăr regizor care reușise să se elibereze de tradiție, redîndu-l pe Shakespeare oamenilor simpli într-o manieră fără precedent. Oamenii își doreau un Shakespeare simplu și Welles le dăruise ceea ce-și doreau. Încă o dată, intuiția lui se dovedise a fi perfectă.

Documentar de
Liana Cojocaru
și
Mia Nazarie

La tribuna Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa de la Helsinki

Politica externă a României socialiste

■ Problema fundamentală a epocii noastre este problema preîntîmpinării războiului și asigurarea păcii. Mai mult ca oricînd trebuie să facem totul pentru a bara calea războiului, pentru a asigura pacea. Nu există țel mai înalt decît dezarmarea nucleară, asigurarea securității fiecărei națiuni, a păcii mondiale. Este necesar să se acționeze cu întreaga răspundere pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare sub un strict control internațional.

NICOLAE CEAUȘESCU

VIBRANTUL omagiu pe care țara îl aduce Omului hărăzit de istorie să făurească noua istorie a patriei socialiste, cu fericitul prilej al aniversării zilei sale de naștere și a peste 55 de ani de intensă și eroică activitate revoluționară, este amplificat de largă prețuire și recunoaștere pe plan internațional a prodigioasei activități a tovarășului Nicolae Ceaușescu pusă în slujba unei politici noi, de pace și dezarmare, de apărare a dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la viață, la existență liberă și demnă.

Slujind cu inepulzabilă energie și devotament patriotic interesele vitale ale țării, ale poporului român, cauza edificării socialismului și comunismului în România, ilustrul fiu al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a afirmat în conștiința omenirii ca strălucit promotor al păcii, înțelegerii și colaborării, ca înflăcărat luptător pentru cauza libertății și independenței popoarelor. „Locul și rolul important al României în relațiile internaționale contemporane n-ar putea fi înțeles fără curajul și intuiția omului de stat care este președintele Nicolae Ceaușescu — arăta un editor al unei lucrări dedicate personalității și operei șefului statului român. Efortul consecvent pe care îl depune în favoarea dialogului și a întăririi încrederii între toate țările, indiferent de căile lor de dezvoltare internă, constituie o contribuție prețioasă la afirmarea principiilor coexistenței pașnice active în lumea contemporană”.

DE-A lungul întregii perioade care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, politica externă a țării a căpătat ample dimensiuni, dinamism și constanță, fiind puternic ancorată în realitățile epocii de permanente mutații în raportul de forțe, de mari frământări și transformări sociale. Este meritul neperieritor al tovarășului Nicolae Ceaușescu de a fi gândit și transpus în viață teze și concepte, idei cutezătoare devenite orientări fundamentale ale participării României la soluționarea complexelor probleme aflate pe agenda vieții internaționale, de a fi formulat inițiative despovărate de clișee și inițiat acțiuni în consens cu aspirațiile ardente ale comunității mondiale.

În viziunea și fapta concretă a președintelui țării,

prioritatea activității noastre internaționale o reprezintă salvagardarea păcii văzută nu ca un ideal abstract, ci ca un obiectiv primordial, pornind de la dramatica realitate a primejdiei nucleare, a consecințelor ce ar decurge din nesocotirea ei, ori din acceptarea teoriei descurajării nucleare vehiculată de adepții echilibrului teroarei. Tovarășul Nicolae Ceaușescu nu numai că a dezvăluit cu curaj acest pericol, atrăgînd atenția asupra necesității unei noi gândiri, abordări și rezolvări a problemelor păcii și războiului, dar a definit cu claritate și rigoare științifică acel concept de o imensă valoare umanistă, potrivit căruia problema fundamentală a epocii contemporane este oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmare nucleară. Memoria timpului care este, în fapt, însăși memoria popoarelor, păstrează ca mărturie incontestabile ale rolului covârșitor al șefului statului român inițiativele și acțiunile sale umaniste, apelurile înflăcărâte adresate șefilor de stat și guvern ca, în momentele hotărîtoare pentru prezentul și viitorul umanității să se dea dovadă de realism și voință politică, să se treacă de la declarații de principiu la măsuri concrete în domeniul dezarmării. Chiar și în perioadele de încordare, cînd se părea că ușa negocierilor nu mai poate fi deschisă, președintele României a îndemnat la acțiuni pentru înlăturarea obstacolelor, o asemenea poziție găsindu-și reflectarea și în Apelul, adresat, din inițiativa României, de O.N.U. conducătorilor celor două mari puteri nucleare de a ajunge la un acord cuprinzător privind eliminarea unei serii întregi de arme nucleare din Europa. Viața, realitățile demonstrează, totodată, că neobosita și intensă activitate a ilustrului nostru președinte în favoarea păcii, împotriva șantajului nuclear a dat noi impulsuri conștiinței antirăzboinice a popoarelor. Mărturie stă faptul că semnarea Tratatului sovieto-american este rezultatul nemijlocit al luptei forțelor realiste de pretutindeni care s-au pronunțat și se pronunță ferm pentru dezarmare, pentru renunțarea la armele nucleare. Iată de ce, țara noastră are și dreptul și autoritatea morală de a socoti respectivul acord ca un prim pas pe calea deloc simplă a eliminării cu desăvîrșire a armelor nucleare. Militînd cu ardoare pentru eliberarea umanității de povara grea a cursei înarmărilor, poporul român prin glasul său cel mai autorizat, a prezentat în fața comunității internaționale un program complex de dezarmare, conceput într-o viziune de perspectivă și care să includă pe lîngă armele nucleare și interzicerea celor chimice, reducerea substanțială a armamentelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare. În spiritul acestui nou mod de gîndire politică și acțiune, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut nobila și semnificativa inițiativă, însoțită cu unanimă aprobare de întreaga națiune, privind reducerea unilaterală, cu 5 la sută, de către România a armamentelor, cheltuielilor militare și efectivelor. Este un strălucit exemplu de trecere de la vorbe la fapte, cu valoare de chemare și pentru alte state de a lua asemenea măsuri cu efecte salutare pentru însănătoșirea climatului politic internațional.

Prodigioasa activitate și strălucitele inițiative ale eminentului conducător al României au contribuit și contribuie în mod determinant la lărgirea și diversificarea relațiilor externe ale statului cu toate țările lumii, așezate pe temelia trainică a respectării neabătute a principiilor independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantaju-

lui reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța.

ÎN materializarea politicii externe românești, un rol de covârșitoare însemnătate l-au avut și îl au istoricele solii de pace, prietenie și colaborare întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în țări de pe toate continentele care s-au finalizat cu semnarea a circa 400 de tratate de prietenie și colaborare, declarații solemne și alte documente. În viziunea șefului statului român, dialogul politic reprezintă un mijloc fundamental de armonizare a pozițiilor unor state suverane în probleme politice, economice, militare și, în același timp, și o cale rațională de prevenire și de încetare a conflictelor, a stărilor de tensiune. În lumina acestei poziții principiale, România s-a situat în mod constant în avangarda luptei pentru soluționarea pașnică, pe calea tratatelor, a problemelor internaționale litigioase, considerînd că întotdeauna și pretutindeni confruntările militare nu au putut duce la rezolvări viabile a diferendelor că, oricît de anevoioase și de complicate ar fi, tratativele constituie unica alternativă logică, în concordanță cu interesele fiecărui popor, a cauzei generale a păcii. În toată această perioadă de referință, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a aflat printre protagoniștii luptei pentru triumful rațiunii, pentru ca tunurile să tacă și să se facă auzit glasul negociațiilor.

Una din coordonatele de bază ale activității internaționale a României o reprezintă preocuparea, ridicată la rang de doctrină, pentru făurirea unei lumi a dreptății și echității, în care să nu mai existe săraci și bogați. Țara noastră, președintele ei au militat cu principialitate și vigoare pentru dezamorsarea „bombei” sociale pe care o reprezintă fenomenul subdezvoltării, pentru soluționarea globală a problemelor subdezvoltării și găsirea unor soluții viabile, politico-economice, în problema datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare. În acest scop, România a inițiat o serie de acțiuni, a avansat propuneri la O.N.U. și alte foruri internaționale care au găsit audiență și o înaltă apreciere din partea a numeroși șefi de state, a altor oameni politici.

IMPRESIONANTĂ, generatoare de simțăminte trainice ale mindriei patriotice, este contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la puternica afirmare la scară planetară a politicii externe românești. În întreaga sa activitate, conducătorul partidului și statului îmblînză în mod armonios, dialectic, înalta răspundere față de poporul român, cu răspunderea față de soarta omenirii, considerînd că aceste două laturi sînt inseparabile, că însăși construcția socialismului în patria noastră este strîns legată de soluționarea într-un mod nou, democratic, a problemelor internaționale complexe, de asigurare a libertății și independenței fiecărei națiuni.

Politica externă promovată cu strălucire de președintele țării este unanim aprobată și susținută de poporul român care, omagiindu-și conducătorul, se omagiază pe sine, pășind liber și demn în rîndul popoarelor lumii.

Ion Mărgineanu

„România literară”

Săptămînal de literatură și artă editat de Uniunea Scriitorilor din Republică Socialistă România
Director GEORGE IVAȘCU

5 lei

REDACTIA : București. Piața Scintei nr. 1, poartă B2-B3, telefon 17 60 10. ADMINISTRATIA : Calea Victoriei 115, Telefon : 50 74 96.
ABONAMENTE : 3 luni — 65 lei ; 6 luni — 130 lei ; 1 an — 260 lei. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” —
sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței, nr. 64-68. Tiparul: Combinatul Poligrafic „CA3A SCINTEII”

